

**T.C.
Fırat Üniversitesi
Eğitim Bilimleri Enstitüsü
İlköğretim Ana Bilim Dalı
Sınıf Öğretmenliği Bilim Dalı**

**BİRDEN FAZLA SINIF ÖĞRETMENİ DEĞİŞEN İLKOKUL
ÖĞRENCİLERİNİN YAŞADIKLARI SORUNLARA İLİŞKİN
EĞİTİMCİLERİN GÖRÜŞLERİ**

Yüksek Lisans Tezi

Ahmet Zekeriya YILDIZ

Danışman: Doç. Dr. Mehmet TURAN

Elazığ, 2015

ONAY

T.C.
Fırat Üniversitesi
Eğitim Bilimleri Enstitüsü
İlköğretim Ana Bilim Dalı
Sınıf Öğretmenliği Bilim Dalı

Ahmet Zekeriya YILDIZ' ın hazırlamış olduğu “Birden Fazla Sınıf Öğretmeni Değişen İlkokul Öğrencilerinin Yaşadıkları Sorunlara İlişkin Eğitimcilerin Görüşleri” başlıklı tez, Eğitim Bilimleri Enstitüsü Yönetim Kurulunun tarih vesayılı kararı ile oluşturulan jüri tarafından tarihinde yapılan tez savunma sınavı sonunda yüksek lisans tezini oy birliği ile başarılı saymıştır.

1: Doç. Dr. İrfan EMRE

2: Doç. Dr. Mehmet TURAN (Danışman)

3: Yrd. Doç. Dr. Cemil İNAN

Fırat Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü Yönetim Kurulunun tarih vesayılı kararıyla bu tezin kabulü onaylanmıştır.

Doç. Dr. Mukadder BOYDAK ÖZAN

Eğitim Bilimleri Enstitüsü Müdürü

BEYANNAME

Fırat Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü tez yazım kılavuzuna göre, Doç. Dr. Mehmet TURAN danışmanlığında hazırlamış olduğum "Birden Fazla Sınıf Öğretmeni Değişen İlkokul Öğrencilerinin Yaşadıkları Sorunlara İlişkin Eğitimcilerin Görüşleri" adlı yüksek lisans tezimin bilimsel etik değerlere ve kurallara uygun, özgün bir çalışma olduğunu, aksinin tespit edilmesi halinde her türlü yasal yaptırımını kabul edeceğimi beyan ederim.

Ahmet Zekeriya YILDIZ

13/02/2015

ÖN SÖZ

Türk eğitim sisteminin en önemli kısmını ilkokul oluşturmaktadır. Zira çocuk ilkokulda ne kadar iyi eğitim ve öğretim görürse ortaöğretime ve yükseköğretime o kadar hazır gidecektir. Sınıf öğretmenleri ne kadar donanımlı olur, kendini yetiştirir ve birikimlerini öğrencilerine ne kadar iyi aktarırsa öğrencileri de o kadar donanımlı ve başarılı olacaklardır.

Öğretmenler eğitim döneminin sorunsuz geçmesi için her eğitim dönemine iyi hazırlanmalıdır. Ancak her eğitim dönemi sorunlarla başlamakta, çoğu yerde öğrenciler okula öğretmensiz başlamaktadır. Bu durumun birçok nedeni vardır: Atama ve yer değiştirme takviminin iyi planlanmaması ve yapılan bu plana çoğu zaman uyulmaması, okuldan ayrılan öğretmenlerin yerinin zamanında doldurulmaması bu durumun başlıca nedenleridir. Bu çalışmada, bu temel sorunun nedenlerini araştırma ve çözüm önerileri sunma amaçlanmıştır.

Tez çalışmam süresince birikimlerini ve desteğini esirgemeyen çok kıymetli danışmanım Doç.Dr.Mehmet TURAN' a sonsuz teşekkürlerimi sunarım. Ayrıca yüksek lisans tezime destek veren Elazığ ilindeki öğretmen arkadaşlarıma ve sınıf öğretmeni eşim Tuba YILDIZ' a desteklerinden dolayı teşekkür ederim.

Ahmet Zekeriya YILDIZ

Elazığ, 2015

ÖZET

Yüksek Lisans Tezi

BİRDEN FAZLA SINIF ÖĞRETMENİ DEĞİŞEN İLKOKUL ÖĞRENCİLERİNİN YAŞADIKLARI SORUNLARA İLİŞKİN EĞİTİMCİLERİN GÖRÜŞLERİ

Ahmet Zekeriya YILDIZ

**T.C.
Fırat Üniversitesi
Eğitim Bilimleri Enstitüsü
İlköğretim Ana Bilim Dalı
Sınıf Öğretmenliği Bilim Dalı
Elazığ-2015, Sayfa: XV+110**

Bu araştırma ile birden fazla sınıf öğretmeni değişen ilkokul öğrencilerinin yaşadıkları sorunları belirlemek amaçlanmıştır. Ayrıca sınıf öğretmenlerinin öğrencilerini ilkokuldan mezun etmeden tayin istemelerinin nedenleri ve ortaya çıkan sorunları belirlemek de amaçlanmıştır.

Araştırmanın örneklemini 2013-2014 eğitim-öğretim yılında Elazığ ilinde görev yapan 80 sınıf öğretmeni, 38 branş öğretmeni, 17 okul idarecisi ve 7 ilköğretim maarif müfettişi olmak üzere toplam 142 eğitimci oluşturmaktadır. Veriler, araştırmacının hazırladığı anketin katılımcılara uygulanması ile elde edilmiştir. Araştırmacı tarafından hazırlanan anket sınıf öğretmenlerine, branş öğretmenlerine, okul idarecilerine ve ilköğretim maarif müfettişlerine uygulanmıştır. Veriler nicel olarak elde edilmiştir. Verilerin analizi bilgisayar ortamında paket program kullanılarak yapılmıştır. Araştırmanın alt amaçları doğrultusunda bazı verilerin çözümlenmesinde frekans, yüzde, aritmetik ortalama, standart sapma tek yönlü varyans analizi, scheffe testleri kullanılmıştır. Hassas durumlarda lsd testi kullanılmıştır.

Araştırma sonucunda eğitimcilerin görüşlerine göre, sınıf öğretmeni değişen öğrencilerin yeni öğretmenlerine alışmalarının zaman aldığı ve öğrencilerin akademik başarılarının düştüğü görülmektedir. Öğretmen değişimi öğrenci davranışı üzerinde olumsuz bir etkiye neden olmaktadır. Ayrıca öğrencilerin her durumda yeni gelen öğretmenleri ile eski öğretmenlerini karşılaştırdıkları da görülmüştür. Diğer yandan öğretmen değişimi sonrası öğrencilerin okul kurallarını daha çok ihlal ettiği görülmüştür.

Sınıf öğretmeni değişiminin yeni gelen öğretmen üzerindeki etkisi incelendiğinde; öğretmenlerin yeni sınıfına alışmalarının zaman aldığı ve bir müddet sonra sınıfı benimsediği görülmüştür. Önceki öğretmenle kıyaslandığında yeni gelen öğretmenin diğer öğretmene göre daha başarılı olamadığı da görülmüştür.

Sınıf öğretmeni değişiminin yönetim üzerindeki etkisi incelendiğinde ise; okul idarecilerinin öğretmeni değişen sınıfla ilgili sürekli problemler yaşadığı, okul idarecilerinin yeni öğretmen bulmakta zorlandıkları, tayini çıkan öğretmenin yerine ücretli öğretmen görevlendirildiği görülmüştür. Ayrıca ilkokulda öğretmenlerin sık sık değişmesinin eğitim sisteminin önemli bir problemi olduğu katılımcılar tarafından belirtilmiştir. Öte yandan öğrencilerini ilkokuldan mezun eden öğretmenlere ekstra hizmet puanı verilmesi gerektiği ve öğretmenlerin öğrencilerini ilkokuldan mezun edene kadar aynı yerde kalmalarının maddi ve manevi olarak desteklenmesi gerektiği görülmüştür.

Anahtar Kelimeler: Öğretmen, öğrenci, öğretmen yeterlikleri, ideal sınıf öğretmeni, atama, yer değiştirme.

ABSTRACT

Master Thesis

THE OPINION OF THE EDUCATORS RELATED TO THE TROUBLES THAT PRIMARY SCHOOL STUDENTS FACE WHOSE CLASSROOM TEACHERS CHANGE MORE THAN ONCE

Ahmet Zekeriya YILDIZ

**Fırat University
Institute of Educational Science
Department of Primary Education
Division of Classroom Teachers
Elazığ, 2015; Page: XV+110**

With this research, it is aimed to identify the troubles of primary school students whose classroom teachers change more than once. On the other hand, it is also aimed to identify the causes of classroom teachers who want their appointment before graduating their students from the primary school and identify the problems that arise as a result of this.

The sample of the research constitutes 80 classroom teachers, 38 branch teachers, 17 school administrators and 7 education inspectors of primary, a total of 142 educators who served during 2013-2014 academic year in the province of Elazığ. The data were obtained with the application of questionnaire, prepared by the researcher, to the participants. The questionnaire prepared by the researcher was applied to the classroom teachers, branch teachers, school administrators and education inspectors. The data were obtained quantitatively. The analysis of data was conducted by using package program in computer environment. To analyze some of the data in accordance with sub-objectives of the study, frequency, percentage, arithmetic mean, standard

deviation, independent samples t-test, one-way anova test, scheffe test were used. LSD test was used in critical situations.

As a result of research students whose classroom teachers change take time to get used to their new teachers and academic success of these students decrease. Teacher exchange causes a negative effect on the student's behavior. In addition, students compare their former teachers with their new teachers in every situation. On the other hand, it is seen that students violate the school rules more after teacher exchange.

When the effects of the classroom teacher exchange are examined on the new teacher; it is seen that it takes time to get used to new class and after a while teacher adapts to class. Compared to the former teachers, it is also seen that new teacher can't be more successful than the former teacher.

When the effect of the classroom teacher's exchange is examined on administration; it is seen that administrators always have problems with the class whose teachers has changed, school administrators have difficulty in finding new teachers and paid teachers is employed instead of appointed teacher. Also it is indicated by the participants that the frequent changes of the teachers in primary school is a major problem of the education system. On the other hand, it is thought to be necessary that to the teachers whose students graduate from the primary school should be given extra points and teachers should be supported spiritually and materially to stay at the some place until their students graduate from the primary school.

Key Words: Teacher, student, teacher qualifications, ideal classroom teacher, appointment, substitution.

İÇİNDEKİLER

	<u>Sayfa No</u>
ONAY	I
BEYANNAME	II
ÖN SÖZ	III
İÇİNDEKİLER	VIII
TABLolar LİSTESİ	XII
ŞEKİLLER LİSTESİ	XIV
EKLER LİSTESİ	XV
BİRİNCİ BÖLÜM.....	1
I. GİRİŞ.....	1
1.1. Araştırma Problemi	3
1.2. Araştırmanın Amacı.....	4
1.2.1. Araştırmanın Soruları/ Alt Araştırma Soruları	4
1.3. Araştırmanın Önemi.....	4
1.4. Sayıtlılar	5
1.5. Sınırlılıklar	5
1.6. Tanımlar	6
İKİNCİ BÖLÜM	7
II. KURAMSAL ÇERÇEVE VE İLGİLİ ÇALIŞMALAR	7
2.1. Öğretmenlik Mesleğinin Tanımı	7
2.1.1. Öğretmenlik Mesleğinin Özellikleri	8
2.2. Öğretmen Yeterlikleri.....	12
2.2.1. Profesyonel yeterlik boyutu.....	15
2.2.2. Öğretim yeterlikleri boyutu	16
2.2.3. Okul ile ilgili yeterlikler boyutu	17
2.2.4. Kişisel ve Mesleki Değerler - Mesleki Gelişim Yeterlik Alanı.....	19
2.3. İdeal Sınıf Öğretmenliği Mesleği.....	22
2.3.1. Sınıf Öğretmeni.....	22
2.3.2. İdeal Sınıf Öğretmeni.....	28

2.4. Öğretmenlerin Atama ve Yer Değiştirme Şekilleri.....	34
2.4.1. Atama	34
2.4.2. İlk Atama	35
2.4.3. Öğretmenlerin İsteğe ve Zorunlu Çalışma Yükümlülüğüne Bağlı Yer Değiştirmeleri.....	37
2.5. Yurtiçinde Yapılan Araştırmalar	43
2.6. Yurtdışında Yapılan Araştırmalar	44
BÖLÜM III.....	47
3. ARAŞTIRMANIN YÖNTEMİ	47
3.1. Araştırmanın Modeli.....	47
3.2. Çalışma Grubu (Evren ve Örneklem).....	48
3.3. Veri Toplama Araçları.....	48
3.4. Veri Toplama Süreci.....	49
3.5. Verilerin Analizi.....	50
BÖLÜM IV	51
4. BULGULAR VE YORUMLAR	51
4.1. Araştırmaya Katılanların Demografik Verilerine İlişkin Elde Edilen Bulgular	51
4.1.1. Araştırmaya Katılanların Cinsiyete Göre Dağılımları	51
4.1.2. Araştırmaya Katılanların Görev Yaptıkları Yerleşim Birimi Dağılımları	52
4.1.3. Araştırmaya Katılanların Meslek Dağılımları	52
4.1.4. Araştırmaya Katılanların Meslekteki Kıdemlerinin Dağılımları.....	53
4.1.5. Araştırmaya Katılanların Kaç Okulda Görev Yaptıklarının Dağılımları...54	
4.2. Sınıf Öğretmeni Değişiminin Öğrenciler Üzerindeki Etkisini Belirlemeye Yönelik Katılımcı Görüşleri	55
4.2.1. Araştırmaya Katılanların Sınıf Öğretmeni Değişiminin Öğrenciler Üzerindeki Etkisini Belirlemeye Yönelik Genel Görüşleri	55
4.2.2. Sınıf Öğretmeni Değişiminin Yeni Gelen Öğretmen Üzerindeki Etkisini Belirlemeye Yönelik Katılımcı Görüşleri.....	58
4.2.3. Sınıf Öğretmeni Değişiminin Yönetim Üzerindeki Etkisini Belirlemeye Yönelik Katılımcı Görüşleri.....	62
4.2.4. Araştırmaya Katılanların Cinsiyet Değişkenine Sınıf Öğretmeni Değişiminin Öğrenci Üzerindeki Etkisini Belirlemeye İlişkin Genel Görüşleri..66	

4.2.5. Araştırmaya Katılanların Görev Yaptığı Yerleşim Birimi Değişkenine Göre Sınıf Öğretmeni Değişiminin Öğrenci, Yeni Gelen Öğretmen ve Yönetici Üzerindeki Etkilerini Belirlemeye İlişkin Genel Görüşleri	71
4.2.6. Araştırmaya Katılanların Meslek Değişkenine Göre Sınıf Öğretmeni Değişiminin Öğrenci, Yeni Gelen Öğretmen ve Eğitim Yönetimi Üzerindeki Etkisini Belirlemeye İlişkin Genel Görüşleri.....	77
4.2.7. Araştırmaya Katılanların Meslekteki Kıdem Değişkenine Göre Sınıf Öğretmeni Değişiminin Öğrenci, Yeni Gelen Öğretmen ve Eğitim Yönetimi Üzerindeki Etkisini Belirlemeye İlişkin Genel Görüşleri.....	81
4.2.8. Araştırmaya Katılanların Görev Yaptığı Okul Sayısı Değişkenine Göre Sınıf Öğretmeni Değişiminin Öğrenci, Yeni Gelen Öğretmen ve Eğitim Yönetimi Üzerindeki Etkisini Belirlemeye İlişkin Genel Görüşleri.....	84
4.3. Birden Fazla Sınıf Öğretmeni Değişen İlkokul Öğrencilerinin Yaşadıkları Sorunlara İlişkin Öğretmenlerin Görüşleri	87
BEŞİNCİ BÖLÜM	89
5. SONUÇ VE ÖNERİLER	89
5.1. Sonuçlar	89
5.1.1. Araştırmaya Katılanların Kişisel Bilgilerine İlişkin Sonuçlar.....	89
5.1.2. Sınıf Öğretmeni Değişiminin Öğrenci Üzerindeki Etkisini Belirlemeye Yönelik Katılımcı Görüşlerine İlişkin Sonuçlar.....	90
5.1.3. Araştırmaya Katılanların Cinsiyet Değişkenine Göre Birden Fazla Sınıf Öğretmeni Değişen Öğrencilerin Yaşadıkları Sorunlara İlişkin Görüşlerinin Sonuçları	94
5.1.4. Araştırmaya Katılanların Görev Yaptığı Yerleşim Birimi Değişkenine Göre Birden Fazla Sınıf Öğretmeni Değişen Öğrencilerin Yaşadıkları Sorunlara İlişkin Görüşlerinin Sonuçları	95
5.1.5. Araştırmaya Katılanların Meslek Değişkenine Göre Birden Fazla Sınıf Öğretmeni Değişen Öğrencilerin Yaşadıkları Sorunlara İlişkin Görüşlerinin Sonuçları	97
5.1.6. Araştırmaya Katılanların Meslekteki Kıdem Değişkenine Göre Birden Fazla Sınıf Öğretmeni Değişen Öğrencilerin Yaşadıkları Sorunlara İlişkin Görüşlerinin Sonuçları.....	98
5.1.7. Araştırmaya Katılanların Görev Yaptığı Okul Sayısı Değişkenine Göre Birden Fazla Sınıf Öğretmeni Değişen Öğrencilerin Yaşadıkları Sorunlara İlişkin Görüşlerinin Sonuçları	99
5.2. Öneriler	100
5.2.1. Uygulamaya Yönelik Öneriler.....	100

5.2.2. Yapılacak Araştırmalara Yönelik Öneriler.....	101
KAYNAKÇA	102
EK-I: ANKET FORMU	108
ÖZGEÇMİŞ.....	110

TABLÖLAR LİSTESİ

Tablo 1. Araştırmaya Katılanların Cinsiyete Göre Dağılımları.....	51
Tablo 2. Araştırmaya Katılanların Görev Yaptıkları Yerleşim Birimi Dağılımları.....	52
Tablo 3. Araştırmaya Katılanların Meslek Dağılımları.....	52
Tablo 4. Araştırmaya Katılanların Meslekteki Kıdemlerinin Dağılımları.....	53
Tablo 5. Araştırmaya Katılanların Kaç Okulda Görev Yaptıklarının Dağılımları.....	54
Tablo 6. Araştırmaya katılanların sınıf öğretmeni değişiminin öğrenciler üzerindeki etkisini belirlemeye yönelik genel görüşleri.....	55
Tablo 7. Araştırmaya katılanların sınıf öğretmeni değişiminin yeni gelen öğretmen üzerindeki etkisini belirlemeye yönelik genel görüşleri.....	58
Tablo 8. Araştırmaya katılanların sınıf öğretmeni değişiminin yönetim üzerindeki etkisini belirlemeye ilişkin genel görüşleri.....	62
Tablo 9. Araştırmaya katılanların cinsiyet değişkenine göre sınıf öğretmeni değişiminin öğrenci üzerindeki etkisini belirlemeye ilişkin genel görüşleri.....	67
Tablo 10. Araştırmaya katılanların cinsiyet değişkenine göre sınıf öğretmeni değişiminin yeni gelen öğretmen üzerindeki etkisini belirlemeye ilişkin genel görüşleri.....	69
Tablo 11. Araştırmaya katılanların sınıf öğretmeni değişiminin yönetim üzerindeki etkisini belirlemeye ilişkin genel görüşleri.....	70
Tablo 12. Araştırmaya katılanların görev yaptığı yerleşim birimi değişkenine göre sınıf öğretmeni değişiminin öğrenci üzerindeki etkisini belirlemeye ilişkin genel görüşleri .	71
Tablo 13. Araştırmaya katılanların görev yaptığı yerleşim birimi değişkenine göre sınıf öğretmeni değişiminin yeni gelen öğretmen üzerindeki etkisini belirlemeye ilişkin genel görüşleri.....	73
Tablo 14. Araştırmaya katılanların görev yaptığı yerleşim birimi değişkenine göre sınıf öğretmeni değişiminin yönetim üzerindeki etkisini belirlemeye ilişkin genel görüşleri	75
Tablo 15. Araştırmaya katılanların meslek değişkenine göre sınıf öğretmeni değişiminin öğrenci üzerindeki etkisini belirlemeye ilişkin genel görüşleri.....	77

Tablo 16. Araştırmaya katılanların meslek değişkenine göre sınıf öğretmeni değişiminin yeni gelen öğretmen üzerindeki etkisini belirlemeye ilişkin genel görüşleri.....	78
Tablo 17. Araştırmaya katılanların meslek değişkenine göre sınıf öğretmeni değişiminin yönetim üzerindeki etkisini belirlemeye ilişkin genel görüşleri.....	80
Tablo 18. Araştırmaya katılanların meslekteki kıdem değişkenine göre sınıf öğretmeni değişiminin öğrenci üzerindeki etkisini belirlemeye ilişkin genel görüşleri.....	81
Tablo 19. Araştırmaya katılanların meslekteki kıdem değişkenine göre sınıf öğretmeni değişiminin yeni gelen öğretmen üzerindeki etkisini belirlemeye ilişkin genel görüşleri.....	82
Tablo 20. Araştırmaya katılanların meslekteki kıdem değişkenine göre sınıf öğretmeni değişiminin eğitim yönetimi üzerindeki etkisini belirlemeye ilişkin genel görüşleri.....	83
Tablo 21. Araştırmaya katılanların görev yaptığı okul sayısı değişkenine göre sınıf öğretmeni değişiminin öğrenci üzerindeki etkisini belirlemeye ilişkin genel görüşleri .	84
Tablo 22. Araştırmaya katılanların görev yaptığı okul sayısı değişkenine göre sınıf öğretmeni değişiminin yeni gelen öğretmen üzerindeki etkisini belirlemeye ilişkin genel görüşleri	85
Tablo 23. Araştırmaya katılanların görev yaptığı okul sayısı değişkenine göre sınıf öğretmeni değişiminin eğitim yönetimi üzerindeki etkisini belirlemeye ilişkin genel görüşleri.....	86

ŞEKİLLER LİSTESİ

Şekil 1 . Öğretmen yeterlikleri için kavramsal çerçeve modeli (Dünya Bankası, 2005) 15

EKLER LİSTESİ

Ek-1: Anket Formu.....	108
Ek-2: Özgeçmiş.....	110

BİRİNCİ BÖLÜM

I. GİRİŞ

Bir ülkedeki eğitim sisteminin en önemli ögesi şüphesiz ki eğitim sisteminin uygulayıcıları öğretmenlerdir (Senemoğlu, 1988, s.28). Öğretmenler mesleki açıdan ne kadar iyi yetiştirilirse ve öğretmenler alanlarında ne kadar uzman olurlarsa, eğitim sistemlerinin başarısı da o derecede yüksek olacaktır.

Öğretmen; öğrencilerin yaşamını yönlendiren, onların toplumdaki yerlerini şekillendiren, onların okulda ve okul dışındaki gelişimlerini etkileyen en etkin kişidir (Ataünal, 2003, s.58). Eğitimde öğretmenin yerini doldurabilecek herhangi bir unsur bulunmamaktadır. Bu nedenle eğitimin niteliğinin artırılması öğretmenlerin niteliğinin artırılmasıyla doğru orantılıdır.

Eğitim, bireylere bilgi ve beceri kazandırmanın ötesinde, toplumun yaşamasını ve kalkınmasını devam ettirebilecek ölçüde ve nitelikte değer üretmek, var olan değerlerin dağılmasını önlemek, yeni ve eski değerleri bağdaştırmak sorumluluğu taşır (Bener, 2003, s.1). Bu sorumluluğun verilmeye başlandığı ilk yer aileden sonra ilköğretim okullarıdır.

Çağımızda bilgiye ulaşma yollarının çok çeşitlendiği ve bu yolda kullanılan araçların giderek arttığı göz önüne alındığında, öğretmenlerin eğitim-öğretimdeki rolleri de eskiye göre farklılaşmıştır. Geçmişte iyi bir öğretici olması beklenen öğretmenlerden, günümüzde iyi bir öğretici olmanın yanında iyi bir yol gösterici olmaları beklenmektedir.

Bir ülkenin kalkınması büyük ölçüde o ülkede bireylere sunulan eğitimin süresine ve niteliğine bağlıdır. Bu nedenle, ilköğretim, eğitim süreci içinde en önemli öğretim kademesi olma özelliği taşımaktadır. İlköğretimin bireyin yetişkin yaşamında alacağı görevler için hazırlanmasında önemli bir rolü vardır. Bu rolün etkin bir şekilde sunulması ise ilköğretim okullarında görev yapan sınıf öğretmenlerine aittir. İlköğretim

kademesinde kazanılan bilgi ve beceriler diğer öğretim kademelerinde kazanılacak bilgi ve beceriler için temel oluşturmaktadır. Ülkemizde ilköğretim sonrasında üst öğretim kademelerine devam etmeyen bireylerin fazla olması ilköğretim sürecinin önem ve gerekliliğini daha da arttırmaktadır (Gökçe,1999, s.102).

Öğretmenlik mesleği her şeyden önce insanları, okumayı, öğretmeyi sevenlerin tercih ettiği bir meslektir. Bu meslekte başarılı olabilmek için öncelikle çocukları sevmek gerekir. Yani her şeyden önce öğretmenlikte "sevgi" ön koşuldur. Öğretmen olacak birinin paylaşımcı, öğretmeyi seven, hiç bir öğrenci arasında ayırım yapmayan, her şeyden önce sabırlı olması gerekmektedir. Ayrıca hoşgörü ve anlayış bunlar arasında önemli bir özelliktir (Küçüköğlu, 2007, s.213).

Öğretmen her türlü olumsuzlukları tahmin edebilmeli, bunlar için gerekli tedbirleri almalıdır. Okul öncesi ve ilkokul döneminde hiçbir şey bilmeyen bir insana bir şeyler öğretmek doğru-yanlış ayırt etmesini sağlamak oldukça zor bir iştir. İşte burada öğretmene çok önemli bir görev düşmektedir. Öğretmen sabırlı ve anlayışlı davranmalıdır. Yine orta öğretim düzeyinde bir çocuğun ergenlik çağına gelmiş olmasından kaynaklanan birçok problem olabilir. Bunun için öğretmenin bu problemi görmezden gelmeyerek gerekli yardımda bulunması ve yine anlayış ve hoş görüş ile bu problemin çözümüne katkıda bulunması gerekmektedir.

Özetle öğretmen her şey olabilmelidir. Bilgi çağının gerektirdiği yapıda öğretmen her şeyi öğreten değil, istenilen bilginin öğrenilmesine rehberlik eden uzman olmalıdır. Bu düşünce öğrenmeyi öğretme olarak bilinmektedir.

Günümüzün çağdaş öğretmeni, öğretme-öğrenme süreçlerini iyi organize edebilen, öğrencilerle etkileşim ve iletişim sağlayabilen, öğrencilerin tepkilerini bedensel tepkilerinden yakalayabilen ve kendi bedensel tepkilerini de kontrol altında tutabilen ve bunları bilinçli bir şekilde kullanma becerisine sahip bir uzman olarak tanımlanmaktadır.

İlkokul (sınıf) öğretmenlerinin hizmetin gerektirdiği niteliklere sahip olma derecesi, kendilerinden beklenen fonksiyonları tam olarak gerçekleştirmelerini önemli ölçüde etkilemektedir (Taşdemir, 1995, s.53)

Öğretmen yeterlikleri içerisinde sınıf öğretmenlerinin sahip olması gereken yeterlikler, nitelikler ayrı bir önem ve yer teşkil etmektedir. Zira, ilkokul eğitimi çok

disiplinli bir öğretimi gerektirmektedir (Taşdemir, 2005, s.75). İlkokulda sınıf öğretmenliği esas olduğundan, öğretmenlerin eğitim ve öğretime birinci sınıftan başlayarak dördüncü sınıf sonuna kadar ara vermeden devam etmesi gerekmektedir. Ancak birçok neden bu sürekliliğin aksamasına neden olmaktadır.

Milli Eğitim Bakanı Nabi AVCI, 2014 yılında vermiş olduğu bir beyanat ile bu sorunu şöyle dile getirmiştir: “Bazı yerlerde bana veliler şikayet ediyor. Mesela 'Benim öğrencim ilkokul üçüncü sınıfa geldi, 6 öğretmen değiştirdi' diyor. Olmaz. Biz giden öğretmenin en az 4 yıl gittiği yerde, ilkokul birden aldığı çocuğu 4. sınıfta bitirinceye kadar, ortaokulda lisede aynı şekilde belli bir süre görev yapmasını istiyoruz. Bu hem pedagojik olarak hem istihdam bakımından hem de adalet bakımından doğru.” (Anadolu Ajansı, 2014).

1.1. Araştırma Problemi

İlköğretim kurumları yönetmeliğine göre, ilköğretim okullarının 1-4 üncü sınıflarında sınıf öğretmenliği esastır. Sınıf öğretmenleri ilköğretim okullarının 1.2.3.4. sınıflarında öğrencileri sınıf esasına göre eğitim-öğretim yaptırmaktadır.

Ancak bu durum, her yıl binlerce sınıf öğretmenin Atama ve Yer Değiştirme Yönetmeliği çerçevesinde yer değiştirme talebinde bulunması ve bir kısmının da bulunduğu okuldan başka bir okula tayini olması ile sınıf öğretmenliğinin yapısının aksine bir durumun ortaya çıkmasına neden olmaktadır.

Yer değiştirme sonucunda ortaya çıkan öğretmen açığı yine o atama döneminde kapatılmaktadır. Ancak bazı okullar öğretmenler tarafından tercih edilmemekte ve o okulda bulunan öğrenciler bir süre öğretmensiz kalmaktadır. Milli Eğitim Bakanlığı ve Milli Eğitim Müdürlükleri ihtiyacı olan okulları tespit ederek bu okullardaki öğretmen ihtiyacını yeni atama dönemine kadar gidermeye çalışmaktadır. Öğretmeni olmayan okullara norm fazlası öğretmenler görevlendirilmekte, görevlendirme yoluyla karşılanamayan öğretmen ihtiyacı ücretli öğretmen görevlendirilerek karşılanmaya çalışılmaktadır.

Öğrenciler bu süreçte birçok sorun yaşamakta, en önemlisi de akranlarından eğitim ve öğretim yönüyle geri kalmaktadırlar. Veliler bu süreçte sık sık okul yönetimleriyle görüşmekte ve öğrencilerinin öğretmen ihtiyacının giderilmesi için talepte bulunmaktadır.

1.2. Araştırmanın Amacı

Araştırmanın amacı, eğitimcilerin görüşlerine göre; birden fazla sınıf öğretmeni değişen öğrencilerin ne tür problemler yaşadığının tespiti.

1.2.1. Araştırmanın Soruları/ Alt Araştırma Soruları

Öğretmenlerin ve eğitim yöneticilerinin görüşlerine göre;

- Birden fazla sınıf öğretmeni değişen ilköğretim öğrencilerinin yaşadıkları başarı problemleri,
- Birden fazla sınıf öğretmeni değişen ilköğretim öğrencilerinin yaşadıkları psikolojik problemler,
- Yer değiştiren öğretmenin yerine atanan öğretmenlerin yaşadıkları problemler,
- Okul idaresinin öğretmeni değişen öğrencilerle ve yeni gelen öğretmenle yaşadıkları problemler nelerdir?
- Katılımcıların demografik verilerine (cinsiyet, görev yaptığı yerleşim birimi, mesleği, meslekteki kıdemi ve şimdiye kadar kaç okulda görev yaptığı) göre görüşler arası anlamlı fark var mıdır?

1.3. Araştırmanın Önemi

Her yıl binlerce sınıf öğretmeni Atama ve Yer Değiştirme yönetmeliği çerçevesinde “İl İçi İsteğe Bağlı, İl Dışı İsteğe Bağlı, Sağlık Özürlü, Eş Durumu Özürlü ve

Özel Hayatı Etkileyen Nedenler” gibi yer değiştirme şekilleriyle bulundukları eğitim kurumlarından istemiş oldukları başka bir eğitim kurumuna tayin olmaktadır.

Yer değiştiren sınıf öğretmenlerinin yerine yine aynı tayin dönemi içerisinde başka bir öğretmen tayin olmaktadır. Ancak bazı okullarda tayini çıkan öğretmen yerine yeni bir öğretmen görevlendirilememekte veya görevlendirilmesi zaman almaktadır. Ayrıca 1.sınıf, 2.sınıf, 3.sınıf ve 4.sınıf öğrencileri, öğretmenlerine alışmışken birden öğretmenleri değişmekte, bazı okullarda ise öğrenciler öğretmensiz kalmaktadır. Bu durumda ortaya birçok sorun çıkmakta; öğrenciler, veliler, yeni atanan öğretmenler ve okul idarecileri bu durumdan etkilenmektedirler.

Bu araştırma ile birden fazla sınıf öğretmeni değişen öğrencilerin yaşadıkları sorunları eğitimcilerin görüşlerine göre tespit edilmeye ve çözüm önerileri sunulmaya çalışılmıştır.

1.4. Sayıtlılar

1. Seçilen araştırma yöntemi bu araştırmanın amacına, konusuna ve ele alınan problemlerin çözülmesine uygundur.
2. Öğretmenler ve eğitim yöneticileri anketteki soruları hiçbir etki altında kalmadan, tarafsız ve içtenlikle cevapladıkları varsayılmaktadır.
3. Katılımcıların anketteki sorulara vermiş oldukları cevaplar mevcut durumu yansıtmaktadır.

1.5. Sınırlılıklar

1. Bu araştırma 2013-2014 eğitim-öğretim yılında Elazığ ilinde görev yapan 80 sınıf öğretmeni, 38 branş öğretmeni, 17 okul yöneticisi ve 7 ilköğretim maarif müfettişi ile sınırlı tutulmuştur
2. Araştırma, veri toplama aracındaki sorularla sınırlı tutulmuştur.

1.6. Tanımlar

Öğretmen: Öğretmen, araştırmalar sonucu geliştirilen, devletin eğitim politikalarını ortaya koyan, uygulama sonuçları ile bu politikayı etkileyen, eğitimde uzmanlık çalışmalarından ve araştırmalarından yararlanan, ancak aynı zamanda bu çalışmalara problem sağlayan önemli bir kişidir (Sünbül, 2002, s.243).

Öğretmen yeterlikleri: Yeterlik; öğretmenin her bir ana görev kapsamında işlem karakterinde, kendi içinde bütünlüğü olan, meslek içinde tekrarlanan, daha alt işlem basamaklarına ayrılabilen, başkaları ile bir araya gelerek farklı görevlerin yapılmasını sağlayan, süresi tam olarak belirlenemese de dakikalarla sınırlı bir zaman diliminde yapılabilen, gerektiğinde bir başkasına devredilebilir nitelikte olan, alt görevleri anlatacak biçimde belirlenmiştir. Bu çerçevede, her yeterliliğin bir eylem ile açıklanması ön görülmüştür (Akkök ve diğ., 1995, s.79).

İdeal sınıf öğretmeni: Gerek ilköğretim düzeyinde gerekse branş öğretmenliği düzeyinde olsun, tüm öğretmenler, farklı durum ve ortamlarda uygun öğretim strateji ve yöntemlerine yer vererek öğretimi gerçekleştirebilme yeterliğine sahip olmalıdırlar (Taşdemir, 2005, s.75)

Atama: Atama, bakanlığın, eğitim ve öğretim hizmetleri sınıfı içindeki öğretmen kadrolarında görev almak isteyenlere aday veya asıl öğretmen olarak görev verilmesidir (MEB, 2010).

Yer değiştirme: Belirlenen usul ve esaslar çerçevesinde öğretmenlerin il içi ve iller arasında yapılacak görev yeri değişiklikleridir (MEB, 2000).

İKİNCİ BÖLÜM

II. KURAMSAL ÇERÇEVE VE İLGİLİ ÇALIŞMALAR

Bu bölümde öğretmen nitelikleri ve ideal öğretmen ile ilgili kuramsal araştırmalar verilmiştir.

2.1.Öğretmenlik Mesleğinin Tanımı

Günümüze gelinceye kadar öğretmenlik mesleğinin çeşitli tanımları yapılmıştır. Bu tanımlamalarda etkili olan nokta öğretmenlik mesleğine yüklenen görev ve sorumluluklardır. Öğretmenlik mesleğinin tanımlarından bazıları şöyledir:

1739 sayılı Milli Eğitim Temel Kanunu'nun 43. maddesine göre, “ Öğretmenlik; devletin eğitim, öğretim ve bununla ilgili yönetim görevlerini üzerine alan özel bir ihtisas mesleğidir.”

Öğretmen, araştırmalar sonucu geliştirilen, devletin eğitim politikalarını ortaya koyan, uygulama sonuçları ile bu politikayı etkileyen, eğitimde uzmanlık çalışmalarından ve araştırmalarından yararlanan, ancak aynı zamanda bu çalışmalara problem sağlayan önemli bir kişidir (Sünbül, 2002:243).

Öğretmen, görevlerini bilen, derslerini planlayabilen ve nasıl öğretilbileceğini bilen, öğrettiklerini değerlendirebilen, öğretmen öğrenci ilişkilerini yönetebilen, okuldaki ve toplumdaki sorumluluklarını bilen ve yerine getiren bir meslek elemanıdır (Büyükaragöz, 1998, s.16).

Öğretmenlik mesleği, yetişmekte olan nesli, ailesi, çevresi, milleti, devleti ve vatani için daima yararlı, yapıcı, yaratıcı, iyi bir insan ve iyi bir vatandaş olarak yetiştirme sanatıdır (Tekişik, 1986, s.1-9).

2.1.1. Öğretmenlik Mesleğinin Özellikleri

İnsanlarla ilişkiler yönünden öğretmenlik, diğer bazı mesleklerden farklı olarak geniş bir insan kesimiyle ilişki ve etkileşim içinde yerine getirilen bir meslektir. Öğretmenlik, sadece okul ve sınıf ortamında öğrencilerle değil, okul dışında veliler ve toplumla da iç içe olan bir meslektir. Öğretmen özellikle hizmet verdiği bölge ve toplum yapısı, kültürü de dikkate alındığında öğretmenden beklentiler de değişebilmektedir (Çelikten ve diğ., 2005, s.237)

Öğretmenlik mesleğine hazırlık, genel kültür, özel alan bilgisi ve öğretmenlik meslek bilgisi ile sağlanır (Demirel, 1999, s.192). Bu nitelikleri kazanabilmek için hangi öğretim kademesinde olursa olsun, öğretmen adaylarının yüksek öğrenim görmesi temel alınmıştır. Eğitim ve öğretimden istenilen başarı ve verimliliği elde etmek için bazı şartların yerine getirilmesi gerekir. Bunlar; eğitim sistemini mükemmel hale getirme, eğitim için gerekli araç ve gereçleri temin etme ve gerekli fiziki imkanları hazırlama gibi şartlardır. Fakat bu şartların bulunması gerekli olmakla beraber, eğitimde istenilen başarı ve verimliliğe ulaşmada yeterli değildir. Çünkü eğitim sistemini çalıştıracak araç ve gereçleri kullanacak ve kullandıracak insan öğretmendir. Öğretmenin niteliği ve yeterliliği eğitim öğretim faaliyetinin başarıya ulaşmasında en önemli faktördür. Çünkü eğitim-öğretim hizmetlerinde kullanılan teknolojik araç gereçler ne kadar yeni olursa olsun bunları kullanacak öğretmenleri alanlarında iyi yetişmemişse yapılan öğretim etkinliklerinden istenilen verim alınamayacaktır. Onun içindir ki öğretmen kendisini teknolojik araç ve uygulamalar konusunda bir şekilde kendisini çağın gereklerine uygun olarak yetiştirmek zorundadır (Büyükkaragöz ve diğ., 1998, s.16).

Öğretmenlik mesleğinin kendine özgü bazı özellikleri vardır. Bu özellikleri Çelikten ve diğerleri (2005) şöyle sıralamışlardır:

2.1.1.1. Kişisel Özellikler

Öğretmende bulunması gereken kişisel özellikler hakkında birçok araştırma yapılmış ve bu araştırmalar sonucunda da farklı kişisel özellikler üzerinde durulmuştur. Buna rağmen iyi bir öğretmende bulunması gereken özellikler konusunda herkesin

üzerinde uzlaştığı standartların oluşturulduğu söylenemez. Ancak eğitimcilerin geneli tarafından kabul gören, öğretmende bulunması gereken kişilik özelliklerinin bazıları şunlardır:

1. Araştırmacı bir yapıya sahip olma: Araştırmacılık, bir öğretmenin en fazla yaptığı veya yapması gerektiği rollerden biridir. Çünkü öğretmen, sınıfta anlatacağı konuları, kendisine sorulan soruları ya da öğrencilere yararlı olacağını düşündüğü konuları araştırmak için istekli olmalıdır.

2. Yenilik ve gelişmelere açık olma, kendini sürekli yenileyebilme: Çevredeki değişimlerden ve gelişmelerden en çok ve en çabuk etkilenecek kurum kuşkusuz okuldur. Öğretmenin de bu gelişmelere kayıtsız kalması beklenemez. Örneğin, gelişen teknolojik araçlara karşı öğretmenin ilgili olması ve bu teknolojileri kullanması gerekmektedir. Bunun için de öğretmen okumalı, araştırmacı olmalı ve gerekirse kurslara gitmelidir.

3. Öğrencilere karşı objektif olma: Öğretmen, öğrencilerin davranış ve başarılarını değerlendirirken tarafsız olmalıdır. Sınıftaki bütün öğrencilere karşı eşit mesafede olmalı, bunu da öğrencilerine hissettirmelidir.

4. Öğrencilerin beklenti ve gereksinimlerini dikkate alma: Müfredat programında öğretmenin yapması gerekenler belirtilmiş olsa da öğretmen ders planlarından pek uzaklaşmadan öğrencilerin ilgi ve ihtiyaçlarını gözetmelidir.

5. Eğitimle ilişkin sorunları bilimsel yöntemlerle araştırabilme: Öğretmen eğitim sisteminin içinde ve sınıf ortamında sürekli problemlerle karşılaşacağını bilmeli ve bu problemlere bilimsel yöntemlere göre yaklaşmalı ve çözüm aramalıdır.

6. Eğitimde bireysel farklılıkları dikkate alma: Etkili bir öğretmen, sınıfında bulunan her öğrencinin kendine has yetenekleri olduğunu, önemli olanın öğrencilerdeki bu yetenekleri keşfetmek suretiyle açığa çıkarmak ve öğrencileri yetenekleri doğrultusunda yönlendirmek olduğunu bilir.

7. Toplumsal değişimleri anlayıp yorumlayabilme: İdeal ya da etkili bir öğretmen çevrede ve içinde yaşadığı topluma karşı sorumludur. Onun içindir ki, hizmet verdiği çevrede meydana gelecek değişimleri yakından takip ederek, bu değişimleri

toplumun anlayacağı şekilde anlatıp yorumlayabilmeli, toplumun olumlu yönde değişme ve ilerlemesine yardımcı olmalıdır.

8. Eğitim teknolojilerindeki gelişmeleri yakından izleme: Günümüzde çağdaş eğitim sistemlerini biçimlendiren sosyal, ekonomik, teknolojik ve eğitsel koşullar değişmiştir. Eğitim hizmetlerini daha geniş kitlelere daha kaliteli biçimde götürebilmek için çağdaş eğitim teknolojisinin tüm imkanlarından etkili bir biçimde yararlanmak gerekmektedir. Bu imkanlardan yararlanmak suretiyle öğrenme-öğretme ortamını iyileştirmek, eğitimin kalitesini yükseltmek ve eğitim hizmetlerinin kapsamını genişletmek mümkündür. Bu nedenle bu doğrultudaki yeniliklerin ve gelişmelerin yöneticiler, eğitimciler ve öğretmenler tarafından izlenmesi ve uygulamaya konulması gerekmektedir. Öğretmen bilgisayar, internet, projeksiyon cihazı ve sınıfta kullanabileceği diğer eğitim teknolojileri konusunda kendini sürekli yenilemelidir.

9. Yüksek başarı beklentisi: Öğretmen öğrencilerinin başarılı olacağına inanmalı ve onları başarılı olmaları için desteklemelidir. Araştırmalar öğretmenin öğrenciden beklentisi yüksek olduğu zamanlarda öğrencinin daha çok öğrendiğini göstermiştir. Bloom, tam öğrenme konusunda yapmış olduğu deneysel araştırmalarda her öğrencinin ihtiyaç duyduğu zaman ve ek öğrenme imkanları sağlandığında hedeflenen öğrenme düzeylerine ulaşabileceklerine dikkati çekmiştir. Bu noktadan hareketle şu sonuca varılabilir. Öğretmen anlatmasını bildikten ve öğrencisini başarılı olacağına inandırdıktan ve ona yardım ettikten sonra bütün öğrenciler başarılı olacaktır. Zaten tam öğrenmenin temelinde de bu ilke yatmaktadır (Taşkaya, 2012, s.19).

2.1.1.2.Mesleki Özellikler

Öğretmenin temel görevi öğrenmeyi sağlamaktır. Öğretmenlerin bu görevi yerine getirebilecek mesleki niteliklere sahip olması gerekmektedir. Öğretmenin mesleki niteliği genel kültür, konu alanı bilgisi ve öğretmenlik meslek bilgi ve becerilerine bağlıdır (Erden, 1999, s.43). Bir öğretmenin kişilik özellikleri ne kadar olumlu olursa olsun bu özelliklere sahip olmadığı takdirde etkili bir öğretmen olması mümkün değildir. Bu özellikler genel olarak şöyle sıralanabilir:

1. Zamanını etkili kullanır, derslere zamanında başlar ve zamanında bitirir.
2. Diğer öğretmenler ve yöneticilerle işbirliği yapar.
3. Öğrencilerin sorunlarını; fiziksel, duygusal, sosyal özelliklerini bilir ve buna göre davranır.
4. Öğrencilerin problem çözme, sistematik ve yaratıcı düşünme becerilerini geliştirmeye çalışır.
5. Öğrendiklerini pratiğe dönüştüren bireyler yetiştirir.
6. Öğrencileri bir üst öğrenime, topluma ve hayata hazırlar.
7. Eğitim ve öğretimle ilgili son gelişmeleri izler ve sınıfta uygulamaya çalışır.
8. Tüm etkinliklere öğrencilerin katılımını esas alır.
9. Kendini sürekli geliştirmenin arayışı içerisinde olur.
10. Geçerli ve güvenilir ölçme teknikleri kullanarak öğrencilerin başarısını objektif değerlendirir.
11. Özgür bir sınıf ortamı hazırlayarak öğrencilerin girişken, kendinin gerçekleştirebilen bireyler olmasını sağlamaya çalışır.
12. Her türlü öğretim yöntem, teknik ve stratejilerinden öğretimde yararlanır (Çelikten ve diğ., 2005, s.207-237).

Bunun yanında öğretmenin mesleksel özellikleri üç başlık altında incelenebilir.

a) Özel Alan Bilgisi: Öğretmen yetiştirme programlarında öğretmen adayının belirli bir alanda uzmanlık bilgisine sahip olması amaçlanmaktadır. Sınıf öğretmeni, Fen bilgisi öğretmeni, Türkçe öğretmeni gibi. Dolayısıyla programda yer alan derslerin bir kısmı da bunu sağlamaya dönüktür. Öğretmenin mesleki başarısı için öncelikle kendi uzmanlık alanını iyi bilmesi gerekir (Şişman, 1999, s.12).

b) Öğretmenlik Meslek Bilgisi: Öğretmenin bir alanı ya da konuyu çok iyi bilmesi, öğretimin önkoşulu olmasına karşılık başarılı bir öğretim için yeterli değildir. Öğretmen, bildiğini nasıl öğreteceğini de bilmelidir. Bir öğretmenin bir alanda uzmanlık bilgisine sahip olması yanında aynı zamanda öğretmenlik mesleği ile ilgili bazı bilgi ve

becerilere de gereksinimi vardır. Öğretmen konu alanını ne kadar iyi bilirse bilsin, sahip olduğu bilgileri öğrencilerine aktaramazsa mesleğinde başarılı olamaz. Bu nedenle öğretmenin, öğretme becerisine sahip olması gerekir (Erden, 1999, s.44).

c) Genel Kültür: Hangi dersi okutursa okutsun, öğrencilerin sosyalleşmesini sağlamak ve onlara kültürü aktarmak bütün öğretmenlerin görevleri arasında yer almaktadır. Temel görevi öğrencinin sosyalleşmesi ve toplumsal kültürü öğrenciye aktarmak olan öğretmenin bu görevini başarıyla yerine getirebilmesi için içinde yaşadığı toplumu, kültürel özellikleri ile birlikte tanınması gerekir. Öğretmen görev yaptığı yerleşim biriminin özelliklerini, ailelerin yaşam tarzını, değerlerini ve normlarını bilmelidir. Aksi takdirde istemedikleri halde kendilerini çevre, aile veya öğrenci ile çatışma halinde bulabilirler (Erden, 1999, s.83).

2.2. Öğretmen Yeterlikleri

Yeterlik; öğretmenin her bir ana görev kapsamında işlem karakterinde, kendi içinde bütünlüğü olan, meslek içinde tekrarlanan, daha alt işlem basamaklarına ayrılabilen, başkaları ile bir araya gelerek farklı görevlerin yapılmasını sağlayan, süresi tam olarak belirlenemese de dakikalarla sınırlı bir zaman diliminde yapılabilen, gerektiğinde bir başkasına devredilebilir nitelikte olan, alt görevleri anlatacak biçimde belirlenmiştir. Bu çerçevede, her yeterliliğin bir eylem ile açıklanması ön görülmüştür. (Akkök ve diğ., 1995, s.46).

Eğitim bilimlerinde yapılan çalışmalarda; öğretmenlerin yeterliklerinin arttıkça daha nitelikli öğrencilerin yetiştirilebileceği vurgulanmaktadır (Gözütok ve diğ., 2004). Okulların ve eğitim birimlerinin önemli sorunlarından birisi öğretmenin niteliği, diğeri ise öğretimin niteliğidir. Öğretimin niteliği ise öğretmenin niteliği ile ilişkilidir. Yüksek düzeyde öğrenci başarısının anahtarı iyi öğretimdir. Öğretimi gerçekleştiren öğretmen, eğitim sürecinin önemli bir ögesidir.

Öğretmen yeterliklerinin, eğitim hizmetlerine etkisi ulusal ve uluslararası düzeyde yapılan araştırmalarda görülmektedir. ILO ve UNESCO, öğretmenlerle ilgili uluslararası düzeyde yaptığı çalışmalar sonunda hükümetlere önerilerde bulunmuşlardır.

Bu öneriler arasında gereksinim duyulan sayıda öğretmen yetiştirme sorunu kadar gereksinim duyulan yeterlikte öğretmen yetiştirme sorunun da dikkate alınması gerektiği yer almaktadır (Akyüz, 2003, s.57). Öğretmen yeterliklerinin, öğrenci başarısını etkilediği bilinmesine, öğretmen yetiştirme programlarının zenginleştirilmesine ve birtakım atılımlar yapılmasına karşın Türkiye’de yeterli nitelikte ve sayıda öğretmen yetiştirilememiştir (Demir, 1997, s.77). İstenen yeterliklerde öğretmen yetiştirmenin, öncelikle iyi bir eğitim planlaması gerektirdiği açıktır. Ülkenin nüfus artış hızı ve kalkınma hedefleri dikkate alınarak yeterli sayıda öğretmen yetiştirilebilir.

Öğretmen yeterliklerinin tanımlanması ve sınırlarının belirlenmesi, bu mesleğin doğası gereği karmaşık bir nitelik taşımaktadır. Çünkü öğretmenlik mesleği ve öğretmenlerin neleri bilmesi ve yapabilmesi beklentisi sürekli değişen ve dinamik bir özelliğe sahiptir (Dünya Bankası, 2005). “Nitelikli öğretmenin taşıdığı veya taşıması gereken özellikler nelerdir?” sorusunun yanıtı şüphesiz çok kapsamlı olmalıdır. Öğretmen nitelikleri ile ilgili çalışmalar incelendiğinde öğretmenin gerek meslekî, gerekse kişisel yeterlikleri olsun onlarca hatta yüzlerce ölçüt sıralanabilir. Öğretmenlerin rol ve beklentileri, öğretmen yeterlikleri ile ilgili ölçütlerin belirlenmesinde genel anlamda yaşanan toplum ve eğitimin felsefî temelleri belirleyici olmaktadır. Öğretmenin niteliği ne tür okul sistemi içerisinde çalıştığına da bağlı olacaktır. Öğrenme ve öğretme sürecine de, öğretmen nitelikleri incelendiğinde ise daha özel yeterliklerin belirlenmesine ihtiyaç duyulacaktır (Sönmez, 2003, s.2)

Araştırma bulgularına göre etkili öğretimi sağlayan temel etkenler öğretmen ve öğrencidir (Balcı, 1991, s.23). Öğretmen eğitim ortamında istendik davranışları kazandıran profesyonel kişi olarak ele alınabilir. Öğrenme–öğretme sürecinde öğretmen yeterlikleri daha çok süreci etkili planlama ve değerlendirme ile ilgili olduğu görülmektedir.

Eğitimde nitelik, günümüzde en önemli ve güncel sorundur. Nitelik, öğretmen, öğrenci, program, fiziksel olanaklar, araç-gereçler, eğitim politika ve uygulamaları gibi etmenlerden kaynaklanabilir. Bu sorunu çözmede öğretmene düşen pay, diğer etmenlerle karşılaştırıldığında oldukça büyüktür. Kısaca,

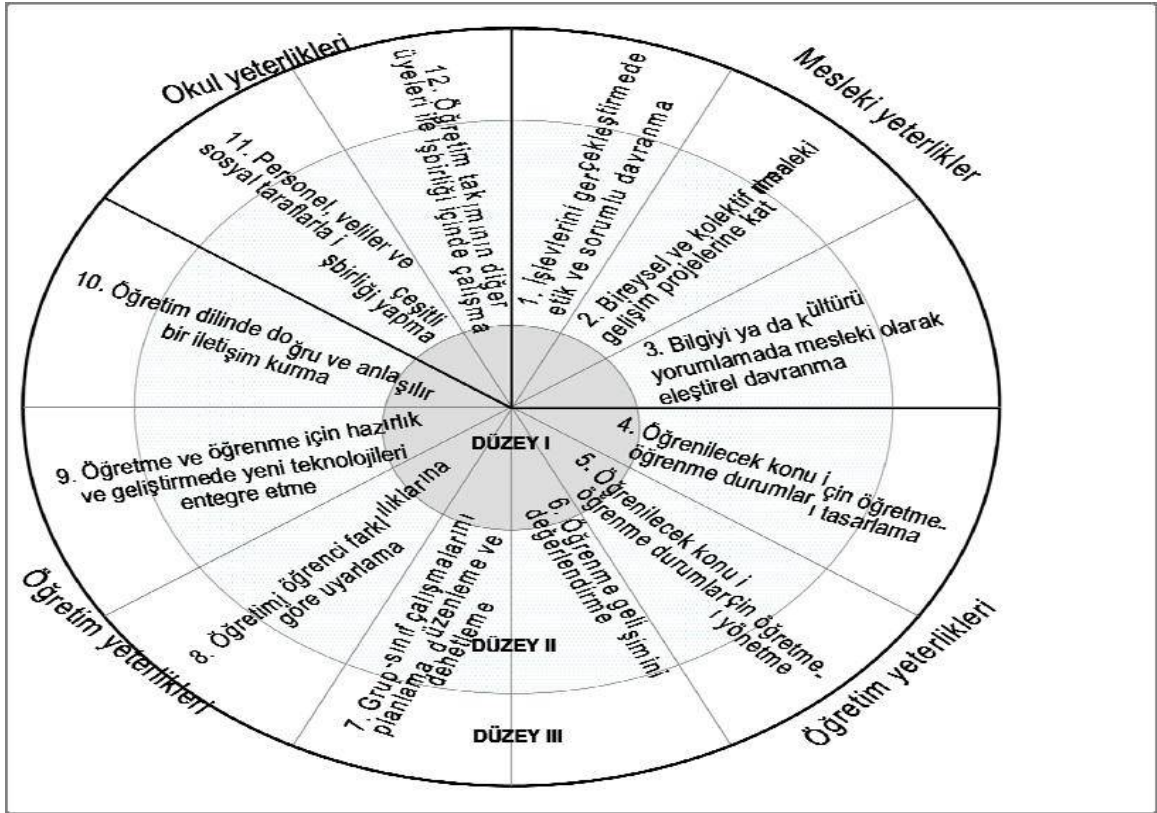
öğretmen bulunduğu ortam ve sahip olduğu olanaklar ne olursa olsun başarılı olmak zorundadır.

Çoğu kez iyi bir öğretmenin alanında engin konu bilgisine sahip olması en önemli niteliği olarak kabul edilse de, öğretmenlerin, entelektüel, sosyal, mesleki akademik ve mesleki tutuma ilişkin pek çok niteliğe sahip olması beklenmektedir.

Eacute ve Esteve (2000)' e göre; öğretmenden beklenen; kendi öğretim alanı ile ilgili bilgileri çok iyi bilmesinin yanı sıra öğrencilerinin öğrenmelerini kolaylaştırıcı olma, etkili bir öğretici olma, grup çalışmalarını düzenleme, öğrencilerinin ilgisini çekme yeterlikleri artık daha fazla önemsenmektedir. Öğretmenler, öğrencinin daha etkin olmasını sağlamak, problem çözme, araştırma, sorgulama, etkili iletişim, eleştirel düşünme, yaratıcı düşünme, analitik düşünme, yansıtıcı düşünme ve karar verme gibi becerileri kazandıracak öğrenme-öğretme etkinliklerini düzenlemek, etkinlikleri düzenlerken öğrencilerin psikolojik dengelerine, sosyal etkileşimlerine, cinsel ve kültürel eğilimlerini de dikkate almak zorundadırlar. Bu sıralananlar, öğretmenin artan sorumluluklarından yalnızca birkaçıdır (Akt.Gürkan, 2001, s.119). Öğretmenlerin sahip olduğu ve artan sorumlulukları sahip olması gereken yeterlikleri de değiştirmektedir. Öğretmen yeterliklerinin düzeyi öğrencinin öğrenmesini etkileyecektir. Öğretmen ne kadar yeterli ise öğrenci öğrenmeleri ve öğrenmelerin kalıcılığı da o kadar artacaktır.

Öğretmende bulunması beklenen nitelikler çok çeşitli olmakla birlikte öğretmenin sahip olması gereken en önemli niteliğinin ne olduğu konusunda farklı görüşler vardır. Yapılan araştırmalar birbirinden farklı öğretmen niteliklerinin öne çıkarmaktadır.

Dünya Bankası'nın 2005 yılında yaptığı bir çalışma ile öğretmenlerin yeterlik boyutları üç ana başlık altında toplanmıştır. Bu ana başlıklardaki alt başlıklar da aşağıdaki modelde şu şekilde belirtilmiştir:

Şekil 1 . Öğretmen yeterlikleri için kavramsal çerçeve modeli (Dünya Bankası, 2005)

2.2.1. Profesyonel yeterlik boyutu

Öğrenci için anlamlı bir öğrenme gerçekleşebilmesi, öğretmenin öğrettiği bilgileri kültürel ve toplumsal ortam içinde konumlandırabilmesi ile ilişkilidir. Öğretim programlarında yer alan kültür ile öğrencilerin kültürü arasında bir bağ oluşturmak, sınıf ortamını herhangi bir konuda farklı bakış açılarının sunulabildiği bir öğrenme ortamı haline getirmek ve öğrettiği konuya objektif ve eleştirel bir bakış açısıyla yaklaşmak, öğrenci için anlamlı bir öğrenmenin temelini oluşturur. Öğretmenden bir profesyonel olarak kendi yeterliklerini, uygulamalarını ve yaklaşımlarının değerlendirmesi ve sürekli gelişim olanaklarından yararlanması beklenir. Gelişim sürecinin temelinde kendi uygulamalarını sorgulama, öğretme ve öğrenme sürecinin geliştirilmesi için meslektaşlarıyla işbirliği, eğitimsel ve didaktik tercihlerin uygunluğu konusunda görüş alış veriş, başarı ve başarısızlıkları paylaşarak öğrenme yer almaktadır. Sorumluluk ve

etik yönüyle öğretmenlik mesleği diğer tüm mesleklerden farklılık gösterir. Sorumluluk ve değerler; sınıfta demokratik davranışı teşvik etme, öğrencilerin ihtiyacı olan desteği sağlama, öğrencilerden yüksek başarı ve davranış beklentisi içinde olma, tüm öğrencilerin öğrenebileceğine inanma, öğrencilerin öğrenmesi ve eğitimi ile ilgili kararları açıklama, mesleğinin gizlilik gerektiren yönlerinde duyarlılık gösterme, öğrenciler-veliler ve meslektaşları arasında ayrımcılık yapmama gibi konuları içerir. Ayrıca öğretmenin mesleği ile ilgili yasal düzenlemeleri uygulamada mantıklı ve sağduyulu davranması beklenir.

2.2.2. Öğretim yeterlikleri boyutu

Öğretmenin konuyu yeterince bilmemesi, öğrencilerin içeriği yanlış öğrenmelerine neden olabilir. Öğretmenlerin konuyu ne kadar bildikleri, ne öğrettiklerini ve nasıl öğrettiklerini; öğretmenin sorularının türünü ve düzeyini, öğretmenin ders kitabını kullanma biçimini etkiler. Konuyu yeterince bilmeyen öğretmen daha çok ders kitabına bağımlı kalır. Öğretmenin alan bilgisi diğer insanların aynı konudaki bilgisinden farklılık gösterir. Öğretmenin bilgisi, yalnızca bilginin yapısına göre değil, aynı zamanda öğrenecek olan öğrenciye göre de düzenlenecek bilgidir. Öğretmen bilginin toplumsal olarak değeri, günlük yaşam ile ilişkisi ve günlük yaşamda kullanımını da bilmek zorundadır.

Öğretmenin öğretme öğrenme konusunda son gelişmeleri izlemesi ve öğrenme öğretme durumlarını tasarlamada bu bilgileri etkili bir biçimde kullanması gerekir. Bilginin öğrencinin anlamasını kolaylaştıracak biçimde yapılandırılması, bir konunun öğrenmesini kolaylaştıracak ya da zorlaştıracak durumların belirlenmesi, farklı özelliklere ve geçmişlere sahip öğrencilere konunun nasıl sunulacağını kararlaştırılması ve öğrencilerin ihtiyaçları dikkate alınarak öğretme öğrenme durumlarının tasarlanması öğretimin etkililiğini geliştirir. Öğretme öğrenme durumlarının tasarlanmasında öğrencilerin etkin olarak katılımının sağlanması için öğrencilerin bilişsel, duyuşsal ve toplumsal özelliklerinin dikkate alınması gerekir.

Öğrenme için uygun bir ortamın oluşturulmasında, sınıf içinde grup çalışmalarının etkili bir biçimde planlanması, düzenlenmesi ve denetlenmesi önemli bir yere sahiptir. İyi düzenlenmemiş sınıf-grup çalışmaları, öğrencilerde olumsuz davranışların ortaya çıkmasına ortam oluşturur. Öğretmenin sınıf içinde, okulda ve toplumda doğru ve uygun davranışların standartlarını oluşturması ve öğrencilerin bu davranışları özümsemelerini sağlaması gerekir. Öğretmen olumsuz davranışları önleme yanında, olumsuz davranışlar ortaya çıktığında öğrencinin kişiliğine saygılı bir biçimde

bu davranışlara müdahale için çeşitli stratejileri uygulamalı ve uyarlamalıdır.

Öğretmenlerin öğrettikleri konu her ne olursa olsun, dili doğru ve etkili kullanmaları gerekir. Öğrencilerle, velilerle ve meslektaşlarıyla iletişimde dilin ve yazılı anlatım kurallarına uygun bir iletişim sağlanmalıdır.

2.2.3. Okul ile ilgili yeterlikler boyutu

Öğretmen, öğrencilerin okul etkinliklerine katılımını teşvik etmelidir. Öğretmenin yalnızca kendi sınıfı ve alanı ile sınırlı kalmadan, bütün olarak okulun gelişimi için yapılan proje, etkinlik ve çalışmalara katılımı ve katkı sağlaması mesleki bir yükümlülük olarak görülür.

Yukarıda açıklanan model çerçevesinde öğretmen yeterlikleri değerlendirildiğinde, bir öğretmenin sahip olması gereken yeterlik alanları şu şekilde özetlenebilir:

- Öğretmenlerin öğretme öğrenme sürecinde öğretim programları ve konu alanını çok iyi bilme ve anlaması,
- Öğretimi planlaması ve uygulama,
- Öğretimin etkililiğini ve öğrenci gelişimini izleme ve değerlendirme,
- Öğretim sürecini ve öğrenci davranışlarını yönetme,
- Öğretimi öğrenci özelliklerine göre uyarlama,
- Bilişim teknolojilerini etkili biçimde kullanabilme,
- Öğretme öğrenme ortamında etkili bir iletişim sağlayabilme,
- Bireysel ve mesleki gelişimi planlama ve gerçekleştirme,
- Diğer öğretmenler, veliler ve okul çalışanları ile işbirliği içinde çalışabilme,
- Etik kurallar çerçevesinde, sorumlu ve eleştirel davranabilme.

Türkiye’de öğretmenlerin niteliklerinin genel çerçevesini belirlenmesi amacıyla, Milli Eğitim Temel Kanununun 45. maddesinde “öğretmen adaylarında genel kültür, özel alan eğitimi ve pedagojik formasyon bakımından aranacak nitelikler Milli Eğitim Bakanlığınca tespit olunur” hükmü yer almıştır. Genel kültür, özel alan eğitimi ve

pedagojik formasyonun öğretmen yeterlikleri için ortak bir bilgi tabanı oluşturacağı yasal olarak hükme bağlanarak, öğretmen yetiştiren kurumların programlarında bu alanların her birini temsil eden derslerle istenilen nitelikte öğretmen yetiştirileceği varsayılmıştır. Genel kültür, özel alan eğitimi ve pedagojik formasyon (öğretmenlik meslek bilgisi) alanları hem kurgulanmasında hem de uygulanmasında birbirinden bağımsız olarak ele alınmıştır.

Milli Eğitim Temel Kanununda Bakanlığa verilen sorumluluk gereği, Milli Eğitim Bakanlığı 1999 yılında öğretmenlerin yeterliklerinin tanımlanmasına yönelik bir çalışma gerçekleştirmiş (MEB, 2002), ancak bu çalışmanın sonuçları uygulamaya dönüştürülememiştir. Bu çalışmada öğretmen yeterlikleri 1739 sayılı yasada tanımlanan (a) eğitime-öğretme yeterlikleri, (b) genel kültür bilgi ve becerileri ve (c) özel alan bilgi ve becerileri başlıkları altında toplanmıştır. Bu çalışma uygulamaya geçirilemeden, 2002 yılında uygulamaya konulan Temel Eğitime Destek Projesi kapsamında öğretmen yeterliklerinin belirlenmesine yönelik ikinci bir çalışma başlatılmıştır. MEB tarafından öğretmen yeterliklerinin belirlenmesinde öğretmenlerin ve akademik çevrelerin katılımının sağlanması ile birlikte, uluslar arası alanda sorunlu olduğu ifade edilen bürokratik otoriteler tarafından yeterliklerin belirlenmesi uygulamasının Türkiye için de geçerli bir durum olduğu görülmektedir.

Öte yandan öğretmen yeterlikleriyle ilgili olarak “Öğretmen Yetiştirme ve Eğitimi Genel Müdürlüğü” bünyesinde çalışan komisyonlarca “Öğretmenlik Mesleği Genel Yeterlikleri” geliştirilmiştir (Milli Eğitim Bakanlığı Öğretmen Yetiştirme ve Eğitimi Genel Müdürlüğü, 2006). Bu rapor “Kişisel ve Meslekî Değerler-Meslekî Gelişim”, “Öğrenciyi Tanıma”, “Öğrenme ve Öğretme süreci”, “Öğrenmeyi, Gelişimi İzleme ve Değerlendirme”, “Okul-Aile ve Toplum İlişkileri” ve “Program ve İçerik Bilgisi” olmak üzere 6 ana yeterlik bu yeterliklere ilişkin 31 alt yeterlik ve bu alt yeterliklere ait olan performans göstergelerinden oluşmaktadır. Bu rapor hazırlanırken yukarıda bahsedilen çalışmaların sonuçlarının ve ayrıca Shulman’ın (1987) başarılı öğretmenlerin sahip olması gerektiği bilgiler için öne sürdüğü teorik çerçevesinin dikkate alındığı açıktır (Akt. Pehlivanoglu, 2009).

Milli Eğitim Bakanlığı’nın yayımladığı Öğretmen Yeterlikleri kitabında Öğretmenlerin Genel Yeterlikleri şu şekilde belirlenmiştir:

2.2.4. Kişisel ve Mesleki Değerler - Mesleki Gelişim Yeterlik Alanı

Bu yeterlik alanı içerisinde şu alt yeterlikler sıralanmıştır:

a. Öğrencilere Değer Verme, Anlama ve Saygı Gösterme: Öğretmen, öğrencilerin her birinin değerli olduğunu kendilerine fark ettirebilmeli, ve özelliklerine uygun davranabilmelidir. Onların bedensel, zihinsel, duygusal, sosyal, kültürel farklılıklarına ve gereksinimlerine ilişkin anlayışını, farkındalığını, öğrencilerinin öğrenmesini desteklemek ve daha ileriye götürmek için kullanabilmelidir.

b. Öğrencilerin Öğrenebileceğine ve Başaracağına İnanma: Öğretmen, öğrencilerinin yaşantıları ve düzeyleri ne olursa olsun, onların eğitim kazanımlarını sürekli arttırmayı amaç edinmeli, onlara öğrenme ve başarıma konusunda özgüven kazandırabilmelidir.

c. Ulusal ve Evrensel Değerlere Önem Verme: Öğretmen, çocuk hakları, insan hakları, anayasa ve demokrasi ilkelerini benimseyerek her toplumun kendine özgü kültürel yapısı, değerleri olduğu anlayışıyla öğrenme yaşantıları düzenleyebilmelidir.

d. Öz Değerlendirme Yapma: Öğretmen, sınıf içi ve dışı çalışmalarını eleştirel bir yaklaşımla analiz edebilmeli, öz değerlendirme yapabilmeli, yeni bilgi ve fikirlerle açık olarak kendini sürekli geliştirebilmelidir.

e. Kişisel Gelişimi Sağlama: Öğretmen, kendini geliştirme sorumluluğunun bilincinde istekli, sebatlı, canlı, enerjik ve yaratıcı olabilmelidir.

f. Mesleki Gelişimleri İzleme ve Katkı Sağlama: Öğretmen, mesleki gelişimlerinin farkında olarak kendini ve öğrenme-öğretme sürecini geliştirmek için hizmet içi eğitim, toplantı, seminerlere katılabilmeli, alanı ile ilgili yayınları izleyebilmelidir.

g. Okulun İyileştirilmesine ve Geliştirilmesine Katkı Sağlama: Öğretmen, öğrencilerin öğrenmelerini desteklemek ve geliştirmek için okulu çalışanları ile bir bütün olarak düşünmeli ve okulun bir toplum merkezi haline gelebilmesi için onlarla işbirliği yapabilmeli, okul gelişim çalışmalarında öğrencileri ile birlikte etkin rol alabilmeli ve kişisel gelişiminin, okul gelişimine katkı sağlayacağını bilincinde olabilmelidir.

h. Mesleki Yasaları İzleme, Görevi ve Sorumluluklarını Yerine Getirme: Öğretmen, görev hak ve sorumlulukları ile ilgili mevzuatı bilmeli, izlemeli ve bunlara uygun davranabilmelidir.

2.2.4.1. Öğrenciyi Tanıma

a. Gelişim Özelliklerini Tanıma: Öğretmen, öğrencinin fiziksel, sosyal, bilişsel, dil, duygusal, kültürel, gelişimine ait düzeyini, öğrenme biçimlerini, güçlü ve zayıf yönlerini, ilgi ve gereksinimlerini bilmelidir.

b. İlgi ve İhtiyaçları Dikkate Alma: Öğretmen, öğrenmeyi planlama, uygulama ve değerlendirme süreçlerinde öğrencinin ilgi ve ihtiyaçları ile farklı öğrenme biçimlerini göz önünde bulundurabilmelidir.

c. Öğrenciye Değer Verme: Öğretmen, öğrenciyi birey olarak kabul etmeli, ve geçmiş yaşantılarına, gelişim özelliklerine, ilgi ve ihtiyaçlarına, öğrenme biçimlerine saygı gösterebilmelidir.

d. Öğrenciye Rehberlik Etmek: Öğretmen, öğrencilerin kendini ve diğerlerini tanımasına ve kabul etmesine, kendisi ile ilgili farkındalığını günlük hayatta kullanmasına ve olumlu davranışlar geliştirmesine, kendi kendini güdülemesine rehberlik edebilmelidir.

2.2.4.2. Öğrenme ve Öğretme Süreci

a. Dersi Planlama: Öğretmen, öğrenci merkezli bir yaklaşımla kullanacağı yöntemleri, etkinlikleri, ders araç-gereç ve materyallerini, ölçme-değerlendirme tekniklerini özel alan öğretim programındaki amaç ve kazanımlarla tutarlı olarak öğrencilerle birlikte planlayabilmelidir.

b. Materyal Hazırlama: Öğretmen sahip olduğu olanakları verimli kullanarak ve öğrencilerinin ihtiyaçlarını dikkate alarak öğretim materyallerini hazırlayabilmelidir.

c. Öğrenme Ortamlarını Düzenleme: Öğretmen, öğrenme-öğretme sürecinin etkili olarak gerçekleştirilmesi için, psikolojik ve fiziksel boyutları ile birlikte öğrenme ortamlarını öğrencilerle birlikte düzenleyebilmelidir.

e. Ders Dışı Etkinlikler Düzenleme: Öğretmen, eğitimin sürekliliğini ve okul-çevre bütünlüğünü sağlayacak şekilde, öğrencilerinin yaş grubuna ve hedeflere uygun etkinlikler planlayıp yürütebilmelidir.

f. Bireysel Farklılıkları Dikkate Alarak Öğretimi Çeşitlendirme: Öğretmen, sınıf içinde çok farklı ihtiyaç, ilgi, yetenek ve özgeçmişe sahip olan öğrencilerle karşı karşıyadır. Onların var olan kapasitelerini geliştirme ve seçenekleri çoğaltan bir eğitim

alma hakları olduğunu bilmeli ve öğrenme-öğretme sürecini düzenlerken bunları göz önünde bulundurabilmelidir.

g. Zaman Yönetimi: Öğretmen, kendisine ayrılan öğrenme ve öğretme zamanını dersin bölümlerini dikkate alarak uygun biçimde kullanabilmeli; öğrencilerini ders içi ve ders dışı çalışmalarda zamanı etkili kullanmaları için yönlendirebilmelidir.

h. Davranış Yönetimi: Öğretmen, öğrencilerin öz denetim kazanabilecekleri kendi hak ve sorumluluklarının yanı sıra diğerlerinin hak ve sorumluluklarını da kavrayabilecekleri, duygu ve düşüncelerini yönetebilecekleri ve kendilerini özgürce ifade edebilecekleri demokratik bir ortam hazırlayabilmelidir.

2.2.4.3. Öğrenmeyi, Gelişimi İzleme ve Değerlendirme

a. Ölçme ve Değerlendirme Yöntem ve Tekniklerini Belirleme: Öğretmen, öğrenci kazanımlarını değerlendirmeye uygun ölçme stratejilerine ve araçlarına karar vererek, ölçme ve değerlendirme planını hazırlayabilmelidir.

b. Değişik Ölçme Tekniklerini Kullanarak Öğrencinin Öğrenmelerini Ölçme: Öğretmen, öğrencinin belirlenen öğretim hedeflerine ulaşma düzeylerini ölçebilecek en uygun ölçme yöntem ve stratejilerini uygulayabilmeli; öğrencilerin gelişim ve öğrenmelerini düzenli olarak izleyebilmelidir.

c. Sonuçlara Göre Öğrenme Öğretme Sürecini Gözden Geçirme: Öğretmen, ölçme değerlendirme sonuçlarına göre öğrenme-öğretme sürecini gözden geçirmeli ve gerekli gördüğü düzenlemeleri yapabilmelidir.

2.2.4.4. Okul, Aile ve Toplum İlişkileri

a. Çevreyi Tanıma: Öğretmen, okulun bulunduğu çevrenin doğal, sosyo-kültürel ve ekonomik özelliklerinin farkında olarak çevrenin önemli sorunlarına duyarlı olmalı ve bunları öğretim sürecine yansıtabilmelidir.

b. Çevre Olanaklarından Yararlanma: Öğretmen, öğrencilerin ve okulun gelişimini sağlamak için her türlü çevre olanaklarını etkin bir şekilde kullanabilmeli ve okul yönetimi ile işbirliği yapabilmelidir.

c. Okulu Kültür Merkezi Durumuna Getirme: Öğretmen, okulu çevrenin bir kültür merkezi haline getirebilmek için çeşitli etkinlikler planlanmasına, uygulanmasına yönelik çalışmalı ve katkı sağlayabilmelidir.

d. Aileyi Tanıma ve Ailelerle İlişkilerde Tarafsızlık: Öğretmen, ailelerin sosyo-ekonomik ve kültürel özelliklerini tanımaya yönelik çeşitli etkinlikler düzenleyebilmelidir.

e. Aile Katılımı ve İşbirliği Sağlama: Öğretmen, ailelerin okula güven duymaları ve öğrenme-öğretme sürecine katkı sağlamaları için özendirici çalışmalar yapmalı, öğrencilerin gelişimi ile ilgili ailelerle bilgi alışverişi yaparak işbirliği zemini oluşturabilmelidir.

2.2.4.5. Program ve İçerik Bilgisi

a. Türk Milli Eğitiminin Amaçları ve İlkeleri: Öğretmen, Türk Milli Eğitim sisteminin dayandığı temel değerler ve ilkeler ile amaçların neler olduğunu bilmeli ve bunları eğitim-öğretim faaliyetlerine yansıtabilmelidir.

b. Özel Alan Öğretim Programı Bilgisi ve Uygulama Becerisi: Öğretmen, sahip olduğu özel alan bilgi ve becerilerini öğrenciye kazandırmak üzere öğrenme-öğretme ortamını, yöntem ve tekniklerini, ders araç-gereç ve materyallerini güvenli ve etkili bir şekilde düzenleyip kullanabilmelidir.

c. Özel Alan Öğretim Programını İzleme, Değerlendirme ve Geliştirme

(MEB, Öğretmenlik Mesleği Genel Yeterlikleri, 2008)

2.3. İdeal Sınıf Öğretmenliği Mesleği

2.3.1. Sınıf Öğretmeni

İlköğretim kurumları yönetmeliğine göre, ilköğretim okullarının 1–5 inci sınıflarında sınıf öğretmenliği esastır. Sınıf öğretmenleri ilköğretim okullarının 1.2.3.4.5. sınıflarında öğrencileri sınıf esasına göre eğitim-öğretim yaptırmaktadır.

Ancak 11/04/2012 tarihinde 28261 sayılı Resmi gazetede yayımlanarak yürürlüğe giren 30/03/2012 tarihli ve 6287 sayılı İlköğretim ve Eğitim Kanunu ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun ile eğitim sisteminde yapılan değişiklikle sınıf öğretmenlerinin durumunda da değişiklik olmuştur. Zorunlu eğitimin birinci kademesinin 4 yıla düşmesiyle birlikte sınıf öğretmenleri artık ilkokulların 1-4 üncü sınıflarında eğitim-öğretim vereceklerdir.

Sınıf öğretmeni, çalıştığı eğitim kurumunda öğrencilere okuma-yazma, temel vatandaşlık, matematik, sosyal bilimler, doğa bilimleri, sanat, spor gibi konularda eğitim veren kişidir.

Sınıf öğretmenin öğrencilere hangi bilgi, beceri, tutum ve davranışları hangi yöntemlerle kazandıracağı Milli Eğitim Bakanlığı tarafından onaylanan öğretim programları ve ilgili mevzuatta belirtilmiştir. Sınıf öğretmenleri, bu program çerçevesinde;

- Eğitim vereceği sınıfın düzeyine uygun yıllık, aylık, haftalık ve günlük plan hazırlar.

- Kendilerine ayrılan ders saatlerinde bu planı uygulayarak, öğrencilere temel vatandaşlık davranışları kazandırır.

- Öğrencilerin başarılarını değerlendirir ve başarıyı artırıcı önlemler alır.

- Öğrencilerin gelişimlerini izler, sorunlarının çözümüne yardımcı olur.

- Eğitimle ilgili sorunları ve gelişimleri izler, bunların öğretim programlarına yansıtılması için ilgililere önerilerde bulunur.

- Nöbetçi olduğu günlerde okulun düzen ve disiplinini sağlamak üzere görev yapar.

- Öğrenci velileri ile yakın ilişki kurarak işbirliği ile eğitimi yürütür.

Sınıf öğretmenin iş yükü diğer branş öğretmenlerine göre daha fazladır. Branş öğretmenlerinin sorumlu olduğu ders, sadece bir dersken, sınıf öğretmenleri çok farklı derslerden sorumlu olmaktadır. Ayrıca sınıf öğretmenleri, okulda bulunduğu tüm zaman boyunca öğrencilerle ilgilenmektedir. Sınıf öğretmenlerinin görevleri sadece okuldaki faaliyetlerle sınırlı değil, öğrencilerin okul dışındaki sorunlarıyla ve gelişimleriyle yakından ilgilenmekte ve öğrencilerini yakından takip etmektedir. Ayrıca öğrencilerin velileri ile de sık sık görüşmek ve sürekli irtibat halinde olmak durumundadır.

Akbaba (2006)'ya göre sınıf öğretmenlerinin okuldaki ve okul dışındaki görevlerini şu şekilde sıralanmıştır:

1. Eğitici kol görevleri
2. Milli bayramlara hazırlık ve katılma

3. Törenler
4. Belirli Gün ve Haftalar
5. Folklor Çalışması ve Yarışmaları
6. Sportif Çalışmalar
7. Konferans ve Grup Tartışması
8. Sergiler
9. Fen ve Teknoloji Projeleri
10. Gösteriler
11. Ahlak Eğitimi
12. Değer Eğitimi
13. Dil Eğitimi
14. Ders Araçlarını Kullandırma Eğitimi
15. Beslenme Eğitimi
16. Sağlık Eğitimi
17. Temizlik Eğitimi
18. Vatandaşlık Eğitimi
19. Öğrencileri Madde Bağımlılığından Koruma
20. Sanat Eğitimi
21. Serbest Zaman Eğitimi
22. Standardizasyon Eğitimi
23. Sivil Savunma Eğitimi
24. Tasarruf Eğitimi
25. Özgüven ve Cesaret Eğitimi
26. Zorunlu Eğitim
27. Fırsat Eğitimi
28. Teknoloji Eğitimi
29. Çevre Eğitimi
30. Trafik eğitimi
31. İmla Eğitimi
32. Uygulamalı Eğitim
33. Model (Örnek) Olma
34. Özel Eğitim
35. Özel Yetenekli Öğrencileri Yetiştirme
36. İlk Yardım Eğitimi
37. Okul Dışı Eğitim
38. Vatan-Millet-Bayrak-Milli Birlik Şuurunu Verme
39. Milli kültürü tanıtmaya
40. Sosyal kültürel Faaliyetler

Sınıf öğretmenlerinin öğretimle ilgili görevleri:

1. Öğretim Amaçlarını Bütünleştirme
2. İlkokul Programına Göre Öğretim İlkeleri
3. Çevreyi İnceleme
4. Ders Yılı Süresini Belirleme
5. Sınıf Ortamını Düzenleme
6. Sınıf kitaplığı Oluşturma
7. Sınıf Köşeleri Hazırlama
8. Seviye Gruplarının Oluşturulması
9. Sınıf Yükseltme
10. Ders Araçları Temini ve Kullanımı
11. Öğrencilere Aldırılacak Ders Araçları
12. Ders Araçlarının Kontrolü
13. Bulundurulacak Kitaplar
14. İlkokul Programını İnceleme ve Uygulama
15. İş Takvimini Hazırlama
16. Yıllık Ders Yüklerinin Hesaplanması
17. Haftalık Ders Programını Hazırlama
18. Yıllık Çalışma Programını Hazırlama
19. Yıllık Plan, Ünite Planı ve Günlük Planı Hazırlama
20. Deney Planı, Gezi ve Gözlem Planını Hazırlama
21. Ders Hazırlığını Yapma
22. Öğrencilerin Derse Hazırlanması.
23. Öğretim Ortamının Hazırlanması
24. Sınıfın Derse Hazırlanması
25. Öğrenme-Öğretme Teorilerini Uygulama
26. Öğretim Yöntemlerini Uygulama
27. Müstakil Sınıflarda Ders Verme
28. Birleştirilmiş Sınıflarda Ders Verme
29. Ders İçi Faaliyetleri Düzenleme
30. Ölçme ve Değerlendirme
31. Not Verme
32. Sınavları Hazırlama ve Değerlendirme
33. Öğrenci Davranışlarının Değerlendirilmesi
34. Deneyleri Planlama ve Uygulama
35. Etütleri Planlama
36. Ağır Öğrenen Öğrencilere Bireysel Yardım

Sınıf öğretmenlerinin yönetimle ilgili görevleri:

1. Sınıf ve Şubelerde Görevlendirme
2. Öğretmensiz Derslerde Görevlendirme
3. Laboratuar Derslerinde Görevlendirme
4. Müzik Derslerinde Görevlendirme
5. Beden Eğitimi Derslerinde Görevlendirme
6. Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi Derslerinde Görevlendirme
7. Ek Ders Görevi
8. Bilgisayar Derslerinde Görevlendirme
9. Yetiştirici ve Tamamlayıcı Sınıf ve Kurslarda Görevlendirme
10. Yetiştirme ve Hazırlık Kurslarında Görevlendirme
11. Aday Sınıf Öğretmenlerine Rehberlik Görevi
12. Geçici Görevlendirme
13. Yurtdışında Görevlendirme
14. Nöbetçi Öğretmenlik
15. Sivil Savunma ve Yangın Ekiplerinde Görevlendirme
16. Törenler
17. Seminer Çalışması
18. Okul İçi İlişkiler ve Uyum
19. Okul-Aile Birliğiyle İşbirliği
20. Veli Toplantısı
21. Milli Eğitim Müdürlüğü Toplantıları
22. Dar Bölge Toplantıları
23. Okul İçi Toplantılar
24. Özel Görüşmeler
25. Devam Takip
26. Öğretmenler Gününü Kutlama
27. Raporlar
28. Sınıf Başkanı Seçimi

Sınıf öğretmenlerinin öğrenci kişilik hizmetleri ile ilgili görevleri:

1. Aşı Kampanyası
2. Beslenme Saati
3. Bahçe Düzenlemesi
4. Cezalandırma
5. Güvenlik Hizmetleri
6. Gece Nöbetleri
7. Hastalanan Öğrenciler
8. İlk Yardım

9. İzinli ve Raporlu Öğrencileri Takip
10. Kılık-Kıyafet
11. Yoksul öğrencilerin Desteklenmesi
12. Müracaat ve Başvurular
13. Öğrencilerin uyumu
14. Nöbet Hizmetleri
15. Okul Koruma Derneği ile İşbirliği
16. Okul ve Sınıf Kitaplıkları
17. Öğrenci Dosya ve Gözlem Defterlerini işleme
18. Öğrencilerin Yaz Tatillerini Değerlendirmeleri
19. Rehberlik
20. Temizlik, Tertip ve Düzen
21. Yardımlar
22. Yönlendirme ve Yöneltilme
24. Öğrenci Tanıma Çalışmaları
25. Görüşmeler
26. Davranış Bozukluklarını Tespit ve Rehberlik
27. Sağlık Taraması
28. Öğrencileri Zararlı Maddelerden Koruma

Öğrencilere yönelik okul dışı hizmetler:

1. Belletici Öğretmenlik
2. Çocuk ve Çevre Kulüpleri
3. Kitap İnceleme Komisyonu Üyeliği
4. Lig Heyeti Üyeliği
5. Merkezi Sistemle Yapılan Sınavlar
6. Refakatçi Öğretmenlik

Okul dışındaki mesleğe yönelik çalışmaları:

1. Adaylık Eğitimi
2. Hizmet İçi Eğitim
3. Milli Eğitim Müdürlüklerince Açılan Hizmet İçi Eğitim
4. İşbaşında Eğitim
5. Uzaktan Eğitim
6. Yurtdışında Eğitim
7. Okul İçi Seminer Çalışmaları
8. Meslek İçi İletişim ve Etkileşim
9. Mesleki Kaynakları Takip Etme
10. İtibar ve Meslek Onurunu Koruma

11. İl Milli Eğitim Danışma Kurulu Üyeliği
12. Okul Dışı Ders Verme
13. Özel İhtisas Komisyonları
14. Taşınabilir İlköğretim Komisyonu Üyeliği
15. Sınıf Öğretmenliği Bölümü Öğrencilerine Kılavuzluk

Okul dışındaki topluma yönelik çalışmaları:

1. Ceza ve Tutukevi Öğretmenliği
2. İLKSAN Faaliyetleri
3. Köy ihtiyar Heyeti Üyeliği
4. Orta Asya Türk Cumhuriyetlerinde Görevlendirme
5. Tabiat ve Kültür Varlıklarını Koruma
6. Yetişkin Kursları
7. Yetişkin ve Gençleri Yönlendirme
8. Seçmen Kayıtları
9. Sandık Kurulu Üyeliği Başkanlığı
10. Sürücü Kurslarının Sınavı Temsilciliği
11. Resmi-Özel Kurum ve Kuruluşlarla İşbirliği
12. Geziler

2.3.2. İdeal Sınıf Öğretmeni

Sınıf öğretmenlerinin hizmeti gerektirecek niteliklere sahip olma derecesi, kendinden beklenen fonksiyonları tam olarak gerçekleştirmelerini önemli ölçüde etkilemektedir (Taşdemir, 1995, s.17). Öğretmenlerin sahip olmaları gereken nitelikler genellikle genel kültür, konu alanı uzmanlığı ve öğretmenlik meslek bilgisi boyutu yeterlikleri olarak açıklanmaya çalışılmaktadır.

Öğretmen yeterlikleri içerisinde sınıf öğretmenlerinin sahip olması gereken yeterlikler büyük önem taşımaktadır. İlkokul eğitimi, çok önemli ve disiplinli bir öğretim sürecidir. Bu disiplinlerin tek bir öğretmen tarafından kazandırılması zorunluluğu da sınıf öğretmenlerinin yetişmesinde çok disiplinli niteliklerin kazandırılması zorunluluğunu doğurmuştur.

1739 sayılı Milli Eğitim Temel Kanunu ile öğretmenlik; genel kültür, özel alan eğitimi ve pedagojik formasyonla sağlanan özel bir ihtisas mesleği olarak kabul edilmektedir. Sınıf öğretmenlerinin sahip olması gereken yeterlikler üzerine yapılan bir araştırmada sınıf öğretmenliği yeterlikleri beş boyutta ifade edilmektedir. Bunlar; genel kültür, planlama, öğretimi uygulama, konu alanı uzmanlığı ve ilkökul programında bulunan derslerin öğretim alanından oluşmaktadır (Taşdemir, 1995, s.295-301)

Buna karşılık Milli Eğitim Bakanlığı, YÖK ve Dünya Bankası Projesi doğrultusunda geliştirilen öğretmen yetiştirme programına göre, sınıf öğretmenlerinin sahip olması gereken nitelikler dört boyutta ele alınmıştır. Bunlar; alan hakimiyeti, öğrenme-öğretme sürecini yönetme, rehberlik hizmetleri ile kişisel ve mesleki özellikler ana boyutlarındaki yeterliklerden oluşmaktadır (YÖK, 1996).

Her mesleğin kendine has özellikleri vardır. Sınıf öğretmenin hem alanı hem de mesleği ile ilgili niteliklere sahip olması gerekir. Sınıf öğretmenleri;

- Üst düzeyde akademik niteliğe sahip,
- Sözel ve sayısal düşünme yeteneği gelişmiş,
- Düşüncelerini başkalarına açık bir şekilde aktarabilen,
- İyi bir öğrenme ortamı sağlayabilen,
- Dikkatli ve işine özen gösteren,
- Mesleğinin sorunları ile ilgilenen ve çözüm yolları bulmaya çalışan,
- İnsanlarla iyi iletişim kurabilen; sevecen, hoşgörülü ve sabırlı,
- Öğrencilerin duygu ve düşüncelerini anlayabilen,
- Kendini geliştirmeye istekli, coşkulu ve yaratıcı kimseler olmalıdır.

Gerek ilkökul düzeyinde gerekse branş öğretmenliği düzeyinde olsun, tüm öğretmenler, farklı durum ve ortamlarda uygun öğretim strateji ve yöntemlerine yer vererek öğretimi gerçekleştirebilme yeterliğine sahip olmalıdırlar (Taşdemir, 2005, s.75)

İdeal bir sınıf öğretmeni, mesleki olarak sürekli kendini geliştirmek ve yenilemek zorundadır. Bunu sağlamak amacıyla da Milli Eğitim Bakanlığı bünyesinde yapılan hizmet içi eğitimlere katılmaları gerekmektedir. Kaliteli ve yetkin bir öğretmen olabilme süreci, hizmet öncesi eğitimle başlayan ve yaşam boyu devam eden bir süreç olarak algılanmalıdır. Öğretmenlerin sürekli olarak kendilerini yenilemeleri, alanıyla ilgili bilgi birikimini kazanabilmeleri, yeni teknolojik araçlardan eğitim sürecinde yararlanabilmeleri, çağdaş eğitim anlayışlarını izleme ve yeni anlayışlar kazanabilmelerinde, çağdaş yöntem ve teknikleri kullanabilmeleri ve öğrencilerin ruh sağlığını koruyarak ve onların potansiyellerini üst düzeyde kullanabilmelerinin yolunu açarak öğretim yapabilmeleri amacıyla sürekli eğitime gereksinimleri vardır.

Büyüköztürk' ün yapmış olduğu bir araştırmaya göre, ilkökul öğretmenlerinin araştırma yeterliklerine ne derece sahip olduklarını tespit etmiştir. Araştırmada, öğretmenlerin araştırma yeterliklerini önemli gördüklerini, ancak bu yeterliklere yeterince sahip olmadıklarını; sahip oldukları yeterlikleri öğrenciye aktarmada ve kendilerini geliştirmede yeterince kullanamadıklarını; hizmet öncesi eğitimlerinde araştırma yöntemleri ile ölçme ve değerlendirme dersi alan öğretmenlerin bu dersi almayanlara ve öğretmen yetiştiren bir yükseköğretim kurumundan mezun olan öğretmenlerin branş dışı görevlendirilenlere göre, araştırma alanında daha yeterli olduklarını tespit etmiştir.

Eğitim sisteminin toplumsal ihtiyaçlara cevap vermesi için, değişen toplumsal şartlara, bilimsel ve teknolojik gelişmelere paralel olarak öğretmenin de kendini yenilemesi gerekmektedir. Öğretmen, toplumun gerisinde kalmamak için yıllar önce edindiği bilgi ve becerilerle yetinmemeli, kendini sürekli yenilemelidir. Bilim ve teknolojiye meydana gelen gelişmeler, diğer toplumsal kurumlar gibi eğitim kurumunu da etkileyerek değişmeye zorlamaktadır. Öğretmenlerin bu gelişme ve yenilikleri eğitim kurumlarına yansıtabilmeleri için her şeyden önce gelişme ve değişimlerden haberdar olmaları gerekmektedir.

Öğretmenlerin ve sınıf öğretmenlerinin sahip olması gereken nitelikler her dönemde ele alınmış ve bununla ilgili çeşitli araştırmalar yapılmıştır. 2006 yılında Milli Eğitim Bakanlığı ile YÖK'ün ortaklaşa yaptığı çalışmalar sonucu mevcut yeterliklere özel alan yeterlikleri eklenmiş; bu yeterlikler 2008'de bakanlık tarafından kitap haline

getirilmiştir. Görüldüğü üzere, öğretmenlik yeterlikleri her geçen gün daha netleşmekte, üzerinde derinlemesine çalışılmaktadır. Yeterliklere bakıldığında (MEB,2008), öğretmenlik branşlarının tamamı için genel ve özel alan yeterliklerinin belirlendiği görülür. Bunlardan sınıf öğretmenliği yeterliklerinde sınıf öğretmenliğinin birçok alanı kapsadığı düşünülerek, diğer alan öğretmenliği yeterliklerinden de faydalanarak kendini meslekî olarak geliştirmesi gerektiği önerilmiştir. Ancak geline noktada hala öğretmen yetiştirmeyle ilgili sorunlar bütünüyle giderilememiştir. Geçmişte bu konuda karşılaşılan sorunlar, daha çok öğretmenlerin sayısal yeterliliği ile ilgili iken, günümüzde bu sorunlar büyük ölçüde giderilmiş, ancak bu kez de giderek daha önce göz ardı edilen nitelikle ilgili sorunlar ön plana çıkmaya başlamıştır (Şişman ve Acat, 2003, s.75).

Öğretmenlik mesleğinin ülke kalkınmasındaki rolü, günümüzde bütün toplumlar tarafından bilinmekte ve bununla ilgili çeşitli düzenlemeler yapılmaktadır. Öğretmenlik mesleğinin geliştirilmesi alanında yapılan bu araştırmalar, mesleğin gereğince yürütülmesi ve okullardaki eğitimin kalitesinin yükseltilmesi için meslekî gelişimin bir zorunluluk olduğunu göstermektedir; çünkü eğitimde başarı, öncelikle öğretmenin niteliğine bağlıdır (Seferoğlu, 2001, s.6). Eğitim bilimlerinde yapılan çalışmalarda da öğretmenlerin yeterliklerinin arttıkça daha nitelikli öğrencilerin yetiştirilebileceği vurgulanmaktadır (Gözütok, 1995, s.11). Damar (1996) tarafından yapılan araştırmaya göre okuma yazma öğretiminde karşılaşılan güçlükler ile öğretmen nitelikleri arasında, öğretmenlerin öğrenim durumu ile öğrenci başarısı arasında, öğretmenlerin kıdemi ve hizmet içi eğitim programlarına katılımı ile öğrenci başarısı arasında anlamlı ilişki olduğu belirlenmiştir. Öğretmenlerin öğrenim durumu, kıdemi ve hizmet içi eğitim programlarına katılımı arttıkça öğrenci başarısı da artmaktadır.

Milli Eğitim Bakanlığı, 2008 yılında yayımladığı Öğretmenlik Genel Yeterlikleri kitabıyla birlikte Sınıf Öğretmeni Özel Alan Yeterliklerini de yayımlayarak ideal sınıf öğretmenin tanımı yapmış; görev ve hizmetlerini belirlemiştir. Buna göre sınıf öğretmenlerinin özel alan yeterlikleri şu şekilde belirlenmiştir:

A. Öğrenme-Öğretme Ortamı ve Gelişim

1. Gelişim ve öğrenme ile ilgili kavramları ve ilkeleri uygulayabilme
2. Öğrencilerin gelişim düzeylerine uygun rehberlik yapabilme

3. Öğrencilerin üst yeteneklilik, öğrenme güçlüğü, öğrenme stilleri gibi bireysel farklılıkları dikkate alarak duruma uygun öğrenme ortamları hazırlayabilme
4. Öğrenme ve öğretme süreçlerini zenginleştirmek için araç ve gereçlerden yararlanabilme
5. Uygulamalarında eleştirel düşünme, yaratıcı düşünme gibi düşünme becerilerini benimseyebilme
6. Öğrencilerin problem çözme becerilerini geliştirebilme
7. Öğrencilerin akıl yürütebilme becerilerini geliştirebilme
8. Öğrenme-öğretme sürecinde özel gereksinimli ve özel eğitime gereksinim duyan öğrencileri dikkate alan uygulamalar yapabilme

B. İzleme Ve Değerlendirme

1. Öğrencilerin, öğrenim sürecinde gelişim düzeylerini izleyebilme
2. Öğretim sürecinde uygulanan ölçme aracından elde edilen verileri değerlendirebilme

C. Bireysel ve Mesleki Gelişim- Toplum İlişkileri

1. Mesleki gelişimini sağlayabilme
2. Mesleki etik değerler oluşturabilme
3. Eğitim-öğretim sürecinde eğitim paydaşları ve toplumun diğer üyeleri ile beraber çalışabilme
4. Mesleki gelişim ve iletişim için bilişim teknolojilerinden yararlanabilme

D. Sanat ve Estetik

1. Güzel sanatlarla ilgili genel bilgilere sahip olabilme
2. Sanatsal etkinlikleri öğrenme sürecinde kullanabilme
3. Öğrenme ve öğretme ortamlarını düzenlerken estetik bakış açısını dikkate alabilme
4. Atatürk'ün sanatın gelişmesine verdiği önemi içselleştirmelerini sağlayabilme

E. Dil Becerilerini Geliştirebilme

1. Öğrencilerin Türkçe'yi doğru, güzel ve etkili kullanma becerilerini geliştirebilme

2. Öğrencilerin okuma ve yazma becerilerini geliştirebilme
3. Türkçe'nin doğru ve etkili kullanımı ve iletişim açısından model olabilme
4. Atatürk'ün Türk dili ve ulusal değerlerle ilgili düşünce ve görüşlerini öğretim sürecindeki uygulamalarda yansıtabilme

F. Bilimsel ve Teknolojik Gelişim

1. Öğrencilerin bilimsel ve teknolojik kavramları doğru ve etkin kullanmalarını sağlayabilme
2. Öğrencilere bilimin gelişimi hakkında genel bilgi kazandırabilme
3. Atatürk'ün bilim ve teknoloji ile ilgili düşünce ve görüşlerini öğretim sürecindeki uygulamalara yansıtabilme

G. Bireysel Sorumluluk ve Sosyalleşme

1. Öğrencinin, kendini ve yakın çevresini tanımasını sağlayabilme
2. Öğrencilerin demokratik davranma ve sorumluluk bilinci kazanmalarını sağlayabilme
3. Öğrencilerin etkili iletişim kurabilmelerini sağlayabilme
4. Öğrencinin içinde yaşadığı doğal çevreyi tanıma ve gözlem becerisini geliştirebilme
5. Öğrencide doğal afetlere karşı anlayış geliştirebilme
6. Öğrencilerde doğayı sevmeye ve koruma bilinci oluşturabilme
7. Öğrencilerde zaman ve değişim bilinci geliştirebilme
8. Atatürk'ün çocuk hakları, insan hakları, demokrasi ve vatandaşlık hak ve sorumlulukları konusunda görüşlerini öğretim ortamına yansıtabilme

H. Beden Eğitimi ve Güvenlik

1. Öğrencilerin ritim ve müzik eşliğinde jimnastik ve dans hareketlerini geliştirmelerine rehberlik edebilme
2. Öğrencilere ferdi sporlar ve takım sporları ile ilgili temel bilgi ve becerileri kazandırabilme
3. Öğrencilerin ferdi sporlar ve takım sporları ile ilgili motor becerilerini geliştirebilme

4. Öğrencilerin doğru ve dengeli beslenme alışkanlığı kazanmalarını sağlayabilme
5. Spor sakatlanmalarında ilkyardım kurallarını uygulayabilme
6. Atatürk'ün spor ve ulusal değerlerle ilgili düşünce ve görüşlerini öğrenme sürecindeki uygulamalara yansıtabilme.

2.4. Öğretmenlerin Atama ve Yer Değiştirme Şekilleri

2.4.1. Atama

Atama, bakanlığın, eğitim ve öğretim hizmetleri sınıfı içindeki öğretmen kadrolarında görev almak isteyenlere aday veya asıl öğretmen olarak görev verilmesidir (MEB, 2012).

Öğretmenlik görevine atanacaklarda, 657 sayılı Devlet Memurları Kanununun 48 inci maddesinde belirtilen genel şartların yanında aşağıda belirtilen özel şartlar aranır:

a) Mezun olduğu yükseköğretim programının Talim ve Terbiye Kurulunun öğretmenliğe atanacakların tespitiyle ilişkin kararına göre atanacağı alana uygun olmak.

b) Bakanlık ile Yükseköğretim Kurulu iş birliği çerçevesinde açılan Orta Öğretim Alan Öğretmenliği Tezsiz Yüksek Lisans, Pedagojik Formasyon, İlköğretim Sınıf Öğretmenliği Sertifikası ve İngilizce öğretmenliği için İngilizce Öğretmenliği Sertifikası programlarından birini başarıyla tamamlamış olmak.

c) Yurt dışındaki yüksek öğretim kurumlarından mezun olanlar bakımından, Yükseköğretim Kurulu Başkanlığınca yükseköğreniminin ve pedagojik formasyon belgesinin yurt içindeki yükseköğretim kurumlarına veya programlarına denkliği yapılmış olmak.

ç) Sağlık durumu yönünden Türkiye'nin her bölge ve iklim şartlarında öğretmenlik görevini yapmasına engel bir durumu olmamak.

d) Kamu Personel Seçme Sınavında atanacağı alan için Bakanlıkça belirlenen taban puan ve üstünde puan almış olmak.

e) Sağlık durumu hariç adaylık dönemi içinde, görevine son verilenlerden son başvuru tarihine göre üç yılını doldurmuş olmak.

f) Öğretmenlik mesleğinden çıkarılmayı gerektiren tür ve derecede bir ceza almamış olmak, adli sicil kaydı bulunanlar ile işlediği suçlardan dolayı görevine son verilenler bakımından ise Sicil Kaydı İnceleme Komisyonunca atanması uygun bulunmak.

g) Öğretmenliğe ilk defa atanacaklar bakımından başvuruların ilk günü itibarıyla 40 yaşından gün almamış olmak. Ancak, 657 sayılı Devlet Memurları Kanununun 4 üncü maddesinin birinci fıkrasının (B) bendi kapsamında sözleşmeli öğretmen pozisyonunda hâlen görev yapanlar ile daha önce bu kapsamda en az bir yıl fiilen görev yaptıktan sonra mesleki eğitimde başarılı olup da ayrılmış olanların kadrolu öğretmenliğe başvurularında 40 yaşından gün almamış olmak şartı aranmaz (MEB, 2012).

Öğretmen kadrolarına atama çeşitleri şunlardır:

- a) İlk atama
- b) Açıktan ve kurumlar arası yeniden atama
- c) Açıktan ilk atama, kurum içi ve kurumlar arası ilk atama
- ç) Millî sporcuların ataması
- d) Bedensel engellilerin ataması (MEB, 2012).

2.4.2. İlk Atama

Kamu Personel Seçme Sınavına katılmış ve bu sınavda Bakanlıkça belirlenen taban puan ve üzerinde puan almış olmaları kaydıyla;

a) Bakanlığa bağlı eğitim kurumlarındaki öğretmen kadrolarına ilk defa atanacaklar,

b) Özel öğretim kurumlarında görev yapanlardan Bakanlığa bağlı resmî eğitim kurumlarına ilk defa öğretmen olarak atanacaklar,

c) Vakıf veya özel üniversitelerde görev yapanlardan Bakanlığa bağlı resmî eğitim kurumlarına ilk defa öğretmen olarak atanacaklar,

ç) Aday Devlet memuru olarak hâlen Bakanlık veya diğer kamu kurum ve kuruluşlarında görev yapanlar ile öğretmen veya Devlet memuru olarak görev yapmakta iken adaylığı kaldırılmadan kendi istekleriyle bu görevlerinden ayrılanlar ya da adaylık döneminde başarısız olmaları nedeniyle görevine son verilenler,

d) Kamu kurum ve kuruluşlarında kanun veya kanun hükmünde kararnameler kapsamında sözleşmeli memur statüsünde çalışanlardan ilk defa öğretmenliğe atanacaklar ilk atama kapsamında başvuruda bulunabilirler (MEB, 2012).

2.4.2.1. Açıktan ve Kurumlar Arası İlk Atama

Bakanlık merkez ve taşra teşkilatı ile diğer kamu kurum ve kuruluşlarında 657 sayılı Devlet Memurları Kanunu kapsamında eğitim ve öğretim hizmetleri sınıfı dışındaki diğer hizmet sınıflarında hâlen asıl memur olarak görev yapanlar ile Devlet memuru olarak çalışmakta iken görevlerinden ayrılanlar, bu kapsamda başvuruda bulunabilirler (MEB, 2012).

2.4.2.2. Milli Sporcuların Atanması

Milli sporculardan;

a) Olimpiyat Oyunları, Parolimpik Oyunları, Üniversiad Oyunları, Akdeniz Oyunları ile Dünya Askeri Oyunlarında ferdi ve takım müsabakalarında ilk üç dereceye girenler,

b) Uluslararası Olimpiyat Komitesinin tanıdığı spor dallarının büyükler, gençler ve ümitler kategorilerinde Dünya ve Avrupa şampiyonaları ile Uluslararası Askeri Sporlar Konseyince yapılan Dünya ve Avrupa şampiyonalarında ilk üç dereceye girenler,

c) Bu fıkranın (a) ve (b) bentlerinde belirtilen yarışmaların takım sporlarında en az on kez ülkemizi temsil ederek millî sporcu belgesi almış olanlar öğretmenlik için aranan genel ve özel şartları da taşımaları kaydıyla Kamu Personel Seçme Sınavı şartı aranmadan beden eğitimi öğretmenliğine atanmak üzere başvuruda bulunabilirler. Atamalar, Gençlik ve Spor Genel Müdürlüğünce ilgili mevzuatına göre belirlenen öncelik sırası esas alınarak yapılır (MEB, 2012).

2.4.2.3. Bakanlık Merkez ve Taşra Teşkilatında Çalışanların Atamaları

Öğretmen kadrolarında adaylığı kaldırıldıktan sonra Bakanlık merkez ve taşra teşkilâtında diğer hizmet sınıflarındaki görevlere atananlardan yeniden öğretmenliğe atanmak isteyenlerde, başvuru tarihi itibarıyla öğretmenlik dışındaki görevlerde en az üç yıl süreyle çalışmış olmaları şartı aranır. Genel idare hizmetleri yönetim görevlerinde bulunanlarda üç yıllık süre şartı aranmaz (MEB, 2012).

2.4.3. Öğretmenlerin İsteğe ve Zorunlu Çalışma Yükümlülüğüne Bağlı Yer Değiştirmeleri

Öğretmenlerin görev içindeki yer değiştirme suretiyle atanma çeşitleri şunlardır:

- a. İl içi ve iller arası isteğe bağlı yer değiştirmeler
- b. Özür durumuna bağlı yer değiştirmeler
- c. Zorunlu çalışma yükümlülüğüne bağlı yer değiştirmeler
- d. Hizmetin gereği olarak yapılacak yer değiştirmeler
- e. Milli takım sporcularının yer değiştirmeleri
- f. Alan değişikliğine bağlı yer değiştirmeler
- g. İhtiyaç fazlası öğretmenlerin yer değiştirmeleri

2.4.3.1. İl İçi ve İller Arası İsteğe Bağlı Yer Değiştirmeler

Zorunlu çalışma yükümlülüğü bulunmayanlar, bu yükümlülüğünü tamamlayanlar ya da muaf tutulanlar ile sağlık ve eş durumu özrü nedeniyle zorunlu çalışma yükümlülüğü ertelenmiş olanlardan bulundukları eğitim kurumunda en az 3 yıl süreyle çalışan öğretmenler il içinde yer değiştirme isteğinde bulunabilirler.

Zorunlu çalışma yükümlülüğü bulunmayanlar, bu yükümlülüğünü tamamlayanlar ya da muaf olan öğretmenlerden bulundukları ilde en az üç yıllık çalışma süresini tamamlayanlar iller arasında yer değiştirme isteğinde bulunabilirler.

Zorunlu çalışma yükümlülüğünü tamamlayan öğretmenler, bu yükümlülüklerini tamamladıkları tarihten sonraki ilk yer değiştirme döneminde yer değiştirme başvurusunda bulunabilirler.

İl içinde ya da il dışına yer değiştirme isteğinde bulunacak öğretmenlerin, yer değiştirmeleri için gerekli olan bulundukları eğitim kurumunda ya da ilde çalışması gereken sürenin hesabında, öğretmenlerin kadrolarının bulunduğu eğitim kurumunda veya ilde fiilen öğretmen olarak geçirdikleri süreler dikkate alınır. Kadrosunun bulunduğu eğitim kurumu ya da il dışında görevlendirilen öğretmenlerin yer değişikliği isteğinde bulunabilmeleri için görevlendirildikleri tarihten önce bulundukları eğitim kurumunda ya da ilde çalışması gereken süreyi tamamlamış olmaları gerekir.

Yer değiştirme suretiyle atama isteğinde bulunan öğretmenlerin atamaları, alanlarındaki norm kadro açığı bulunan eğitim kurumlarına tercihleri de dikkate alınarak hizmet puanı üstünlüğüne göre yapılır.

Yer değiştirme suretiyle atamalarda öğretmenlerin hizmet puanının eşit olması hâlinde; öğretmenlikteki hizmet süresi fazla olana öncelik verilir, bunun da eşit olması durumunda bilgisayarda kura yoluna başvurulur.

Aile bütünlüğünün bozulmaması için her ikisi de öğretmen olan eşler aynı yerleşim yerlerindeki eğitim kurumları arasında tercihte bulunmak zorundadır. Bu şekilde tercihte bulunmalarına rağmen farklı yerleşim yerlerindeki tercihlerine atananlar, eşinin yanına yer değiştirmek isteyen eş görevinden ayrılmaması kaydıyla ataması iptal edildikten sonra özür grubu yer değiştirme döneminde eş durumundan yer değiştirme isteğinde bulunabilir.

Her ikisi de öğretmen olan eşler, istemeleri hâlinde ayrı ayrı yer değiştirme isteğinde bulunabilirler. Ancak bunlardan farklı yerlere atamaları yapılanlar ile yer değiştirme istemeyen eşler bir sonraki yılın aynı yer değiştirme dönemine kadar eş durumu özründen eşinin bulunduğu yere yer değiştirme isteğinde bulunamazlar.

Görevli oldukları eğitim kurumu kapatılan, norm kadro uygulaması nedeniyle görevli oldukları eğitim kurumunda norm kadro fazlası olmaları ya da haklarında yapılan soruştırma sonucu görev yerleri istekleri dışında idari tasarrufla değiştirilen öğretmenlerin, bulundukları eğitim kurumunda çalışılması gereken sürenin hesabında daha önceki eğitim kurumlarında geçen süreleri birlikte değerlendirilir (MEB, 2012).

2.4.3.2. Özür Durumuna Bağlı Yer Değiştirmeler

Öğretmenler, sağlık durumu, eş durumu, genel ve özel hayatı etkileyen nedenler, hizmetin gereği olarak yapılacak yer değiştirmeler, ihtiyaç fazlası öğretmenlerin yer değiştirmeleri, yeni açılan eğitim kurumlarında öğretmen ihtiyacının karşılanması, milli takım sporcuları ve antrenörlerinin yer değiştirmeleri, alan değişikliği nedenleriyle özür gereklerinin karşılanabileceği yerlere yer değiştirme isteğinde bulunabilirler. Ancak bu özürler nedeniyle yer değişikliği istekleri, hizmet gerekleri ile özür durumlarının birlikte karşılanması temelinde değerlendirilir.

Özür durumuna bağlı yer değiştirme isteğinde bulunanlardan öğretmenlikte ve Devlet memurluğunda adaylıklarının kaldırılmış olması şartı aranır. Aday öğretmenlerin yer değiştirme istekleri değerlendirmeye alınmaz (MEB, 2012).

2.4.3.2.1. Sağlık Durumu Özrü

Öğretmenler, sağlık kurulu raporunda; kendisi, eşi ve çocuklarının öğretmenin görev yaptığı yerde kalmasının sağlık durumunu tehlikeye koyacağının belirtilmiş olması, anne

ve babası ile yargı kararıyla vasi tayin edilmesi kaydıyla kardeşlerinden birisi için ise “başkasının güç ve yardımı olmaksızın hayatını devam ettiremez” ibaresi bulunması durumlarında il sağlık müdürlüğünden görüş alınmadan hastalığın tedavi edilebileceği bir yere yer değiştirme isteğinde bulunabilirler.

Öğretmenin kendisinin hastalığı nedeniyle yer değiştirme isteğinde bulunması durumunda; ibraz ettiği sağlık kurulu raporunda hastalığının öğretmenlik yapmasına engel teşkil etmeyeceğinin belirtilmesi gerekir (MEB, 2012).

2.4.3.2.2. Eş Durumu Özrü

Eş durumu özründen yer değiştirmelere ilişkin duyuru Personel Genel Müdürlüğünce her yıl en geç 15 Aralık ve 15 Temmuz tarihine kadar Bakanlık internet sayfasında yapılır. Duyuruda; kimlerin başvuruda bulunabileceği, başvuru tarihi, başvuru yeri, şekli ile diğer hususlara yer verilir. Başvuru tarihi duyuru tarihinden en geç on gün sonra başlatılır. Başvuru süresi beş iş gününden az on iş gününden fazla olamaz. Eş durumu özrüne bağlı yer değiştirmeler, ocak ve ağustos aylarında yapılır (MEB, 2012)

2.4.3.2.3. Öğrenim Durumu Özrü

03.08.2013 tarihinde 28727 sayılı Resmi Gazetede yayımlanan değişiklikle birlikte, öğrenim durumu özrü öğretmenlerin özür durumuna bağlı yer değiştirme kapsamından çıkarılmıştır.

2.4.3.2.4. Genel ve Özel Hayatı Etkileyen Nedenlere Bağlı Yer Değiştirmeler

Genel hayatı etkileyen; deprem, sel, yangın ve benzeri doğal afetlerin meydana geldiği yerleşim yerlerinde veya bölgelerde kendisinin veya bakmakla yükümlü olduğu yakınlarından birisinin maddi veya manevi zarara uğradığını kriz merkezlerinden alacağı belge ile belgelendirmeleri ve görev yaptıkları ilin en üst mülki amirinin uygun görmesi kaydıyla öğretmenler olay tarihinden itibaren bir yıl içinde yer değiştirme isteğinde bulunabilirler.

Öğretmenler, görev yaptıkları yerde özel hayatında açıkça tehlike oluşturan olay nedeniyle Cumhuriyet Savcılığına yaptığı başvuru sonucunda soruşturma açılması halinde o ilin en üst mülki amirinin uygun görüşle teklifi doğrultusunda özel hayatını etkileyen nedenlere bağlı olarak yer değiştirme isteğinde bulunabilirler.

Eşi ölen öğretmenler, bir defaya mahsus olmak üzere eşlerinin ölüm tarihinden itibaren altı ay içinde, yer değiştirme isteğinde bulunabilirler.

Eşi şehit ya da malul gazi olan öğretmenler olayın meydana geldiği tarihten itibaren 6 ay içinde yer değiştirme isteğinde bulunabilirler. Bu durumdaki öğretmenlerden eşlerinin şehit ya da malul gazi olduğuna dair belge ile aile nüfus kayıt örneği istenir.

Öğretmenlerden terör eylemleri etkisi ve sebebiyle kardeşlerinden ya da kanunen bakmakla yükümlü olduğu çocukları ile anne ve babasından birinin şehit ya da malul gazi olması durumunda olayın meydana geldiği tarihten itibaren 6 ay içinde yer değiştirme isteğinde bulunabilirler. Bu durumdaki öğretmenlerden eşlerinin şehit ya da malul gazi olduğuna dair belge ile aile nüfus kayıt örneği istenir (MEB, 2012).

2.4.3.3. Zorunlu Çalışma Yükümlülüğü ve Zorunlu Çalışma Yükümlülüğüne Bağlı Yer Değiştirmeler

Türkiye üç hizmet bölgesine ve altı hizmet alanına ayrılmıştır. Bunlardan 4, 5 ve 6 ncı hizmet alanları öğretmenlerin zorunlu çalışma yükümlülüklerini yerine getirecekleri hizmet alanlarıdır.

a) Üçüncü hizmet bölgesi içindeki illerin 4 üncü hizmet alanındaki eğitim kurumlarında en az 5 yıl, 5 inci hizmet alanındaki eğitim kurumlarında en az 4 yıl, 6 ncı hizmet alanındaki eğitim kurumlarında en az 3 yıl,

b) İkinci hizmet bölgesi içindeki illerin 4 üncü hizmet alanındaki eğitim kurumlarında en az 6 yıl, 5 inci hizmet alanındaki eğitim kurumlarında en az 5 yıl, 6 ncı hizmet alanındaki eğitim kurumlarında en az 4 yıl,

c) Birinci hizmet bölgesi içindeki illerin 4 üncü hizmet alanındaki eğitim kurumlarında en az 7 yıl, 5 inci hizmet alanındaki eğitim kurumlarında en az 6 yıl, 6 ncı hizmet alanındaki eğitim kurumlarında en az 5 yıl çalışmakla yükümlüdürler.

Zorunlu çalışma yükümlülüğü öngörülen hizmet alanlarında görev yapan zorunlu çalışma yükümlüsü öğretmenlerden herhangi bir nedenle görev yeri değiştirilenler, atandıkları yer için öngörülen zorunlu çalışma süresine tabi tutulurlar. Bunların zorunlu çalışma yükümlülüğünün hesabında daha önce görev yaptıkları zorunlu çalışma yükümlülüğü öngörülen eğitim kurumunda geçen hizmet süreleri birlikte değerlendirilir (MEB, 2012)

Zorunlu çalışma yükümlüsü öğretmenlerden 1, 2 ve 3 üncü hizmet alanlarındaki eğitim kurumlarında görevli olup Bakanlık öğretmenlik kadrolarında ilk göreve başlama tarihi esas alınarak ilgili yılın 15 Eylül tarihi itibarıyla toplam 3 yıllık görev süresini dolduranlar, Bakanlıkça yapılacak planlamaya göre hizmet bölgelerinin zorunlu çalışma yükümlülüğü öngörülen hizmet alanlarına yer değiştirme suretiyle atanırlar.

Zorunlu çalışma yükümlüsü öğretmenlerden özür grubundan zorunlu hizmet yükümlülüğü ertelenenler ile adaylıkları kaldırılanlar, zorunlu çalışma yükümlülüğü öngörülen hizmet alanlarına yer değiştirme isteğinde bulunabilirler. Bunlardan hizmet puanlarının yetersizliği veya alanlarında ihtiyaç bulunmaması gibi nedenlerden dolayı tercihlerine atamaları yapılamayanlar, bulundukları yerde görevlerine devam ederler. Bunlardan istedikleri yere ataması yapılanlardan, atamalarının iptalini talep edenlerin istekleri dikkate alınmaz.

Zorunlu çalışma yükümlüsü öğretmenler, bulundukları eğitim kurumunda ya da ildeki zorunlu çalışma yükümlülüğü öngörülen 4, 5 ve 6 ncı hizmet alanlarında toplam 3 yıl süreyle görev yapmaları kaydıyla il içindeki ya da diğer illerdeki zorunlu çalışma yükümlülüğü öngörülen hizmet alanlarına yer değiştirme isteğinde bulunabilirler. Bunlardan görevli oldukları eğitim kurumunun kapanması veya norm kadro uygulaması nedeniyle görev yerleri istekleri dışında idari tasarrufla değiştirilen öğretmenlerin, bulundukları hizmet alanında çalışılması gereken sürenin hesabında daha önceki eğitim kurumlarında geçen süreleri birlikte değerlendirilir. Bu şekilde atanan öğretmenler, atandıkları yer için öngörülen zorunlu çalışma süresine tabi tutulurlar. Bunların zorunlu çalışma yükümlülüğünün hesabında daha önce görev yaptıkları zorunlu çalışma yükümlülüğü öngörülen eğitim kurumunda geçen hizmet süreleri birlikte değerlendirilir. Ancak, zorunlu çalışma süresi yönünden daha önce görev yaptığı hizmet alanından daha az süre öngörülen hizmet alanlarına atananlar, atandıkları tarihten itibaren en az bir yıl geçmeden herhangi bir nedenle yer değiştirme isteğinde bulunamazlar.

Zorunlu çalışma yükümlülüğü öngörülen 4, 5 ve 6 ncı hizmet alanlarındaki eğitim kurumlarında görevli iken çeşitli nedenlerle 1, 2 ve 3 üncü hizmet alanlarındaki eğitim kurumlarına atanan öğretmenlerden zorunlu çalışma yükümlüsü olanlar, özürlerinin ortadan kalkması hâlinde ilk yer değiştirme döneminde zorunlu çalışma yükümlülüklerini tamamlamak üzere ayrıldıkları hizmet bölgesindeki aynı hizmet alanındaki eğitim kurumlarına atanırlar (MEB, 2012)

2.4.3.4. Hizmetin Gereği Olarak Yapılacak Yer Değiştirmeler

Haklarında yapılan soruşturma sonucunda görev yerinin değiştirilmesi uygun görülenlerin ve son iki yılda üst üste olumsuz sicil almış olanların hizmetin gereği olarak görev yerleri değiştirilebilir.

Bu kapsamda il içinde görev yerleri değiştirilmesi gerekenler, o il içinde görevli oldukları yerleşim yeri dışındaki diğer eğitim kurumlarına, o il içinde alanlarında ihtiyaç bulunmaması hâlinde diğer illerde alanlarında ihtiyaç bulunan eğitim kurumlarına, zorunlu

çalışma yükümlülüğünü tamamlamamış olanlar zorunlu çalışma yükümlülüklerini tamamlayabilecekleri hizmet alanlarına atanırlar (MEB, 2012).

2.4.3.5. Milli Takım Sporcularının Yer Değiştirmeleri

Gençlik ve Spor Genel Müdürlüğüne bağlı federasyonlarda millî takım antrenörü veya sporcusu seçilmeleri nedeniyle hizmetine ihtiyaç duyulan öğretmenler federasyonlarca görevlendirildikleri yerlere yer değiştirme isteğinde bulunabilirler (MEB, 2012).

2.4.3.6. Alan Değişikliğine Bağlı Yer Değiştirmeler

Öğrenimine uygun alanı dışında bir başka alana atanan öğretmenler, öğrenimleri birden fazla alana atamaya kaynak olan öğretmenler ile başka bir alanda yüksek öğrenimi bitiren öğretmenler, adaylıklarının kaldırılmış olması ve yüksek öğrenimlerinin Talim ve Terbiye Kurulunun öğretmenliğe atanacakların mezun oldukları yüksek öğretim programlarına ilişkin kararında atanacağı alana uygun olması kaydıyla mezuniyetleri itibarıyla atanabilecekleri alanlara alanlarının değiştirilmesini isteyebilirler (MEB, 2012)

2.4.3.7. İhtiyaç Fazlası Öğretmenlerin Yer Değiştirmeleri

Eğitim kurumunun ya da bölümün kapanması, program değişikliği, Talim ve Terbiye Kurulunun öğretmenliğe atanacakların tespitine ilişkin kararıyla ders kaldırılması ya da norm kadro esasları gereğince yapılacak düzenlemeler sonucu öğretmen fazlalığı oluşması hâlinde; eğitim kurumunun ya da bölümün kapatılması veya program değişikliği sonucunda bu eğitim kurumlarında görevli öğretmenler, yeni eğitim kurumu açılarak öğrencilerin taşınması hâlinde bu eğitim kurumlarına, öğrenci azlığı nedeniyle kapatılan eğitim kurumlarında ya da bölümlerde görevli olanlar ise açık norm kadro bulunması hâlinde öncelikle öğrencilerin taşındığı eğitim kurumları olmak üzere il içinde alanlarında ihtiyaç duyulan eğitim kurumlarına özür durumları ve tercihleri de dikkate alınmak suretiyle atanırlar (MEB, 2012).

2.5. Yurtiçinde Yapılan Araştırmalar

Yeditepe Üniversitesi'nde Aycan AKBABA (2006)'nın "İlköğretim I.Kademe Sınıf Öğretmenlerinin Görev ve Hizmet Algıları" adlı yüksek lisans tezinde, ilköğretim I. Kademe sınıf öğretmenlerinin görev ve hizmet algıları ile sahip olması gereken yeterlikler üzerinde durulmuştur. Çalışmada bazı temel kavramlar analiz edilmiş, görev ve hizmet algılamının önemi üzerinde durulmuş, İlköğretim I.kademe sınıf öğretmenlerinin yeterlikleri, görevleri ve hizmetleri maddeler halinde bu çalışmada temel ve alt başlıklar altında incelenmiştir. Ayrıca ilköğretim I.kademe sınıf öğretmenlerinin yeterliklerinin öğrenci niteliğinin geliştirilmesi açısından taşıdığı önem üzerinde de durulmuş ve İstanbul ili, Kartal ilçesi ilköğretim okullarında çalışan, 100 kişilik ilköğretim I.kademe sınıf öğretmeni üzerinde uygulanmış ve yorumlanmış bir anket çalışması yapılmıştır. Tez çalışmasında şu sonuçlar ortaya çıkmıştır: İlköğretim birinci kademe sınıf öğretmenleri kendi görevlerini, hizmetlerini tam bir şekilde tatbik edebilmeleri gerekmektedir. Aksi takdirde istenmeyen durumlar ile karşılaşmak olası durumdur. Aynı zamanda ilköğretim birinci kademe sınıf öğretmenleri düşünme ufkunu genişletmek için iyi bir eğitim, okumak ve daha çok bilmek bugüne kadar keşfedilmiş yeniliklere açık olmaları gerekmektedir. Öncelikle nitelikli öğretmen yetiştirilmesi ve mevcut eğitim sisteminde bulunan öğretmenlerimizin hizmet içi eğitime tabi tutularak gerekli deneyimin sağlanması gerekmektedir (Akbaba, 2006).

Keskin (2001), "Öğretmenlik Mesleği, Öğretmenlerin Beklenti ve Sorunları" üzerine yaptığı araştırmada, öğretmenlerin atama uygulamaları ile ilgili olarak; öğretmenlerin ülke genelinde dengesiz dağılımının devam ettiği, il merkezlerinde öğretmenin yığılması sürerken ilçe ve köylerde öğretmenin tutulmasının güç olduğu, görev yerinde bir, iki yılını dolduranların yer değişikliği talebinde bulunması ve es durumu atamalarının mevcut şekilde uygulanmasının eğitim sisteminde sıkıntı ve dengesizlik yaratmakta olduğu, hususları öne çıkmıştır.

Atatürk Üniversitesi'nde Mahmut Kuzey (2002)'in "Sınıf Öğretmenlerinin Bazı Sorunları ve Çözüm Önerileri" başlıklı yüksek lisans tezinde, sınıf öğretmenlerinin sorunları ele alınmış, sınıf öğretmenlerinin bulundukları yerlerdeki yaşam standartlarının düşük olmasından bahsedilmiştir. Bu yüzden öğretmenlerin bu gibi yerleri tercih etmedikleri sonucuna ulaşılmıştır.

Yıldırım (2003) “ Tarihsel Süreç İçerisinde İlk Öğretmen Atamaları” adlı araştırmasında; atama yönetmeliklerinin değişmesinde siyasi yönetimlerin etkili olduğu, siyasetçilerin oy ve yönetime gelme kaygılarının öğretmenlerin atamalarında da etkili olduğu, siyasilerin yaptıkları müdahalelerin yönetmeliklerin uygulanmasında tamiri mümkün olmayan yaralar oluşturduğu, her iktidara gelen yönetimin kendine has yeni oluşumlar içine girerek yeni yönetmelikler çıkardığı, yönetmeliğin öngördüğü eş durumu atamalarının öğretmenlerin mağduriyetini gidermek yerine bazı öğretmenlerin istemedikleri bölgelerden kaçış yolu olması nedeniyle sağlıklı olarak uygulanamadığı, yönünde sonuçlara ulaşmıştır.

Ankara Üniversitesi’nde Şebnem Maraşlı (2006) tarafından yapılan “Türkiye’de Eğitimle İlgili Süreli Yayınlar Yansıyan Öğretmen Sorunları” başlıklı yüksek lisans tezinde, öğretmenlerin atama ve yer değiştirmelerinde adaletli ve sistematik yöntemlerin uygulanması gerektiği sonucuna yer vermiştir.

2.6. Yurtdışında Yapılan Araştırmalar

Elaine Allenswart, Stephen Ponisciak ve Christoper Mazzeo (2009)’ nun yapmış olduğu “Chicago’daki Devlet Okullarındaki Öğretmenlerin Yer Değişiklikleri” adlı çalışmada; devlet okullarında görev yapan öğretmenlerin yer değiştirme oranları, sebepleri ve sonuçları üzerinde durulmuştur. Araştırmaya göre Chicago’daki öğretmenlerin %80’i ülke genelindeki öğretmenlerin ise %84’ü okullarında görev yapmaya başladıktan bir sonraki yıl yine aynı okulda görev yapmayı sürdürmektedir. Fakat bu araştırma kapsamındaki öğretmenler 5 yıl için incelendiğinde, bir devlet okulundaki öğretmenlerin 5 yıl içerisinde yarısından fazlasının okul değişikliği yaptığı sonucuna ulaşılmıştır.

Araştırmaya göre, öğretmenlerin sık yer değiştirdiği okulların genellikle düşük gelirli ailelere mensup öğrencilerin bulunduğu okullar olduğu saptanmıştır. Ayrıca küçük okullarda büyük okullara göre daha sık kadro değişikliği olduğu görülmüştür. Öğretmenin yaşının, eğitiminin, ırkının ve cinsiyetinin sık yer değişikliği yapmasında etkili olduğu da yapılan çalışmada gözlemlenmiştir.

Araştırmacılar bulgular sonucunda şu önerilere yer vermişlerdir: Öğretmenlerin aynı okulda kalmaya istekli olmaları için öncelikle okul şartlarının düzeltilmesi gerektiği, öğretmenlerin kendilerini rahat hissedebilecekleri bir ortam oluşturulması gerekmektedir. Ayrıca okul idarecilerinin de öğretmenlere karşı baskıcı bir tavır sergilememesi gerektiği ve öğretmenlerin rahatlıkla çalışabilecekleri bir ortam oluşturmaları gerekmektedir. Öte yandan okul idarecileri okullarına yeni gelen öğretmenlere zaman ayırıp onların uyum sürecine yardımcı olmalı ve ellerinden geldiğince yeni öğretmenlerinin gelişimine destek olmalıdır.

Li Feng ve Tim R.Sass (2012) tarafından yapılan “Öğretmen Kalitesi ve Öğretmen Değişikliği” adlı araştırmada, öğretmen kalitesinin öğrenci başarısında belirleyici olduğu açık bir şekilde ifade edilmiştir. Ayrıca yeni öğretmenlerin daha sık yer değiştirdikleri ve daha çok yıprandıkları belirtilmiştir. Elde edilen istatistiklere göre, daha başarılı öğretmenlerin az başarılı öğretmenlere oranla daha az okul değişikliği yaptıkları tespit edilmiştir. Araştırmada başarılı ve başarısız okullar arasındaki farkın öğretmen değişikliği nedeniyle daha da arttığı vurgulanmıştır.

Araştırma sonucuna göre şu önerilere yer verilmiştir: Başarılı öğretmenlerin başarısız okulları tercih etmeleri için şartların iyileştirilmesi gerektiği belirtilmiştir. Başarılı öğretmenlere başarısız okulları daha cazip gösterebilecek yenilikler yapılması gerektiği ve öğretmenlere gerekli maddi-manevi desteğin sağlanması gerektiği ifade edilmiştir. Örneğin, öğretmenlere verilecek maddi teşviklerin etkili olabileceği önerisi yapılmıştır. Başarılı, imkanları iyi okullarda çalışan öğretmenleri ile başarısız, imkanları kötü olan okullarda çalışan öğretmenler arasında maaş farkı oluşturabileceği ifade edilmiştir.

Benjamin Scafidi, David L.Sjaquist ve Todd K. Stinebrickner tarafından yapılan “İrk, Yoksulluk ve Öğretmen Değişikliği” adlı araştırmada, öğretmen değişiminin çok fazla olduğu okullar hakkında bilgi edinmek ve bunun sebeplerini ortaya koymak amaçlanmıştır. Araştırma sonucunda, öğretmenlerin okul değişikliği yapmalarıyla çalıştıkları okulların özellikleri arasında bir ilişki olduğu görülmüştür. Öğretmenlerin fakir öğrencilerin öğrenim gördükleri okullarda çalışmak istemedikleri görülmüştür. Bu nedenle bu okullara öğretmen bulma konusunda problemler yaşandığı belirtilmiştir. Ayrıca öğretmenlerin, okul tercihi yaparken azınlıkların çoğunlukta olmadıkları

okullarda çalışmak istemedikleri grlmştr. Örneğin siyahi öğrencilerin çoğunlukta olduğu bir okulda öğretmenler çalışmak istememektedir. Bu yüzden bu okullara ğretmen bulmakta ve öğretmenlerin kalıcılığını sağlamakta güçlük çekilmektedir.

BÖLÜM III

3. ARAŞTIRMANIN YÖNTEMİ

Bu bölümde araştırmanın modeli belirtilmiş; veri toplama araçları, çalışma grubu ve verilerin toplanması açıklanmış; ayrıca verilerin analizi yapılmıştır.

3.1. Araştırmanın Modeli

Bu araştırma ile birden fazla sınıf öğretmeni değişen ilkökul öğrencilerinin yaşadıkları akademik sorunlar, psikolojik sorunlar, yeni gelen öğretmenleri ile yaşadıkları sorunlar ve okul idaresi ile yaşadıkları sorunlar eğitimcilerin görüşlerine göre belirlenmeye çalışılmıştır. Ayrıca ayrılan öğretmenin yerine gelen öğretmenlerin, okul idarecilerinin ve maarif müfettişlerinin öğretmen değişen öğrencilerin bulunduğu sınıfla ilgili yaşadıkları sorunların tespit edilmesi de amaçlanmış olup, tarama modelinde, betimsel bir çalışmadır.

Tarama araştırmaları, bir konuya veya modele ilişkin katılımcıların görüşlerinin ya da ilgi, beceri, yetenek, tutum vb. özelliklerinin belirlendiği genellikle diğer araştırmalara göre daha büyük örneklemeler üzerinde yapılan araştırmalardır (Fraenkel ve Wallen'den aktaran Büyüköztürk ve diğ., 2006)

Tarama modelleri, geçmişte ya da günümüzde var olan bir durumu, olduğu gibi betimlemeyi amaçlayan araştırma yaklaşımlarıdır. Araştırmaya konu olan olay, birey ya da nesne, kendi koşulları içinde ve olduğu gibi tanımlanmaya çalışılır. Onları herhangi bir şekilde değiştirme, etkileme çabası gösterilmez (Karasar, 2004, s.64).

Tarama modelinde olayları olduğu gibi kaydetme sınıflama en başta olan özelliktir. Ancak yorum ve değerlendirme yapmak zorunludur. Tarama modeli iki amaca hizmet eder: Mevcut şartları tanımak ve problemi çözme açıklama vb. çalışmalar için gerekli bilgileri toplayarak tasnif edip özetlemek. (Yıldırım, 1966, s.40)

Tarama modelindeki araştırmalar ilk ve temel araştırma eylemi niteliğini taşırlar. Eğitim sorunlarının birçoğu tanımlanabilir nitelikte olması nedeni ile tarama modelindeki araştırmalar bilginin anlaşılması ve artırılmasında kuramcılara ve uygulayıcılara önemli katkılar sağlamaktadır (Balcı, 2004, s.18).

Tarama modelinde belli bir zamanda çok geniş bir sahada bilgi toplamak hedeflenir. Toplanan veriler istatistiksel işlemlere elverişli olacak şekilde yaygın ve pek çok sayıda fert durum ve olaylara ait olmalıdır(Yıldırım,1966, s.77).

3.2. Çalışma Grubu (Evren ve Örneklem)

Araştırmanın evreni 2013-2014 eğitim-öğretim yılında Elazığ ilinde görev yapan sınıf öğretmenleri, branş öğretmenleri, okul idarecileri ve ilköğretim maarif müfettişlerinden oluşmaktadır.

Araştırmanın örneklemi 2013-2014 eğitim-öğretim yılında Elazığ ilinde görev yapan 80 sınıf öğretmeni, 38 branş öğretmeni, 17 okul idarecisi ve 7 ilköğretim maarif müfettişi olmak üzere toplam 142 eğitimciden oluşmaktadır.

3.3. Veri Toplama Araçları

Veriler, araştırmacının hazırladığı anketin katılımcılara uygulanması ile elde edilmiştir. Araştırmacı tarafından hazırlanan anket sınıf öğretmenlerine, branş öğretmenlerine, okul idarecilerine ve ilköğretim maarif müfettişlerine uygulanmıştır. Literatür taraması yapılmış, yapılan yurt içi ve yurt dışı yayınlar ve çalışmalar incelenmiş ve bu inceleme sonucunda belirlenen anket formu, uzmanların görüşüne sunulmuştur. Alan uzmanlarının, Fırat Üniversitesi Sınıf Öğretmenliği Bölümü Öğretim üyelerinin ve sınıf öğretmenlerinden alınan geri bildirimler ve önerilere göre anket soruları belirlenmiştir.

Araştırma anket formunun güvenilirlik-geçerlilik çalışmasında döndürölmemiş temel bileşenler analizinden (Unrotated Factor Solution) yararlanılmıştır. Analiz sonuçlarına göre faktör yükü 0.35 ve üzeri olan maddeler işleme alınmış ve toplam 40

madde işler durumda gözükmiştir. Yapılan faktör analizi sonucunda işler durumda bulunan 40 madde için tekrar faktör analizi işlemleri yapılmıştır. İkinci analiz sonucunda KMO (Kaiser-Meyer-Olkin Measure of Sampling Adequacy) değeri 0,679, Bartlett Testi 2279,115 olarak bulunmuştur. Ölçeğin güvenirlik katsayısı, Cronbach Alpha .880 olarak bulunmuştur. Ayrıca ölçeğin geçerliliği için uzman kanısından da yararlanılmıştır. Anketin güvenirlik ve geçerlilik çalışması tamamlandıktan sonra anket son halini almış ve araştırmada uygulanmıştır.

Anket üç bölümden oluşmaktadır. Birinci bölümde demografik sorular, ikinci bölümde maddeler, üçüncü bölümde ise açık uçlu soru bulunmaktadır. Anketin amacı ile ilgili açıklama yapıldıktan sonra katılımcılara yönelik bilgi formunda katılımcının cinsiyeti, görev yaptığı yerleşim birimi, mesleği, meslekteki kıdemi, şimdiye kadar kaç okulda görev yaptığı gibi konular belirlenmiştir.

Anketteki diğer sorulardan oluşan ikinci bölümde ortak maddelere yer verilmiştir. Anketteki soruların ilk bölümünde likert tipi dereceli skala (Tamamen katılıyorum, Katılıyorum, Kısmen katılıyorum, Katılmıyorum, Hiç katılmıyorum) kullanılmıştır. Öğretmen formlarında belirtilen 40 madde, birden fazla sınıf öğretmeni değişen ilkökul öğrencilerinin yaşadıkları sorunları belirlemek için düzenlenmiştir. Bu davranışları öğretmenler katılma sırasına göre işaretlemişlerdir. Böylece her bir duruma ne derece katılım olduğu tespit edilmeye çalışılmıştır. 41. maddede ise katılımcılara açık uçlu bir soru yöneltilmiş ve farklı görüşleri olan katılımcıların görüşleri bu madde ile belirlenmeye çalışılmıştır.

3.4. Veri Toplama Süreci

Araştırmanın verileri 2013-2014 eğitim öğretim yılında toplanmıştır. Çalışma grubundaki katılımcılara araştırmacı tarafından hazırlanan konu ile ilgili bir anket (EK.1) uygulanmıştır. Bu uygulama anketin araştırmacı tarafından okullara gidilerek uygulanması ve anketlerin katılımcılara ulaştırılması ile olmuştur. Katılımcılar bu anketlerdeki maddeleri görüşlerine göre doldurarak katılımcıya teslim etmiştir. Bu şekilde veriler elde edilmiştir.

3.5. Verilerin Analizi

Araştırma sonunda toplanan verilerin analizi şu şekilde yapılmıştır: Veriler nicel olarak elde edilmiştir. Verilerin analizi bilgisayar ortamında SPSS Paket Programı kullanılarak yapılmıştır. Araştırmanın alt amaçları doğrultusunda bazı verilerin çözümlenmesinde frekans, yüzde, aritmetik ortalama, standart sapma kullanılmıştır. Demografik verilere dayalı görüşler arası anlamlı farkın olup olmadığını belirlemek amacıyla bağımsız gruplar t testi, tek yönlü varyans analizi ve scheffe testleri kullanılmıştır. Hassas durumlarda lsd testi kullanılmıştır.

Araştırmada uygulanan likert tipi ölçek, beşli derecelendirme şeklinde hazırlanmıştır. Beşli derecelendirme ölçeği, eşit ortalamalar esas alınarak;

Hiç Katılmıyorum	: 1,00 - 1,80
Katılmıyorum	: 1,81 - 2,60
Kısmen Katılıyorum	: 2,61 - 3,40
Katılıyorum	: 3,41 - 4,20
Tamamen Katılıyorum	: 4,21 - 5,00

şeklinde puanlandırılmıştır.

BÖLÜM IV

4. BULGULAR VE YORUMLAR

Bu bölümde, araştırmanın amaçları doğrultusunda verilerin analizinden elde edilen bulgular yer almaktadır. İlk bölümde araştırmanın betimsel değerleri tablolar halinde sunularak açıklanmıştır.

4.1. Araştırmaya Katılanların Demografik Verilerine İlişkin Elde Edilen Bulgular

Örnekleme betimlemek için anket katılımcılarının cinsiyeti, görev yaptıkları yerleşim birimi, mesleği, meslekteki kıdemleri, şimdiye kadar kaç okulda görev yaptıkları tablolar halinde açıklanacaktır.

4.1.1. Araştırmaya Katılanların Cinsiyete Göre Dağılımları

Araştırmaya katılanların cinsiyetlerine göre dağılımı Tablo 1’de görülmektedir.

Tablo 1. Araştırmaya Katılanların Cinsiyete Göre Dağılımları

Cinsiyet	f	%
Kadın	53	37,3
Erkek	89	62,7
Toplam	142	100,0

Tablo 1 incelendiğinde, araştırmaya katılanların % 37,3 ünün kadın, % 62,7 sinin ise erkek olduğu görülmektedir. Bu oranlar araştırma katılımcılarının cinsiyete göre erkek katılımcı oranının kadınlara göre fazla olduğu görülmüştür.

4.1.2. Araştırmaya Katılanların Görev Yaptıkları Yerleşim Birimi Dağılımları

Tablo 2 incelendiğinde araştırmaya katılanların görev yaptıkları yerleşim birimlerinin dağılımları görülmektedir.

Tablo 2. Araştırmaya Katılanların Görev Yaptıkları Yerleşim Birimi Dağılımları

Yerleşim Birimi	f	%
İl Merkezi	26	18,3
İlçe Merkezi	46	32,4
Belde	22	15,5
Köy	48	33,8
Toplam	142	100,0

Araştırmaya katılanların görev yaptıkları yerleşim birimi dağılımları şu şekilde oluşmuştur: İl merkezinde görev yapanlar 26 kişi olup, yüzdelik diliminin % 18,3 olduğu görülmüştür. İlçe merkezinde görev yapanlar 46 kişi olup, yüzdelik diliminin % 32,4, belde görev yapanlar 22 kişi ve yüzdelik dilimi % 15,5'tir. Anket katılımcıların çoğunluğunu köyde görev yapan öğretmenler oluşturmaktadır. Ankete katılıp köyde görev yapan 48 katılımcının yüzdelik dilimi ise % 33,8'dir.

4.1.3. Araştırmaya Katılanların Meslek Dağılımları

Tablo 3'te araştırmaya katılanların meslekleri görülmektedir.

Tablo 3. Araştırmaya Katılanların Meslek Dağılımları

Meslek	f	%
Sınıf Öğretmeni	80	56,3
Branş Öğretmeni	38	26,8
İdareci	17	12,0
Maarif Müfettişi	7	4,9
Toplam	142	100,0

Tabloya baktığımızda araştırmaya katılanların 80'i Sınıf Öğretmeni olduğu ve tüm katılımcılara oranının % 51,4 olduğu görülmüştür. Branş Öğretmeni olanlar 38 kişi ve tüm katılımcılara oranı % 26,8'dir.

Okul İdarecisi 17 kişi ve tüm katılımcılara oranı % 12,0'dir. Araştırmaya 7 İlköğretim Maarif Müfettişi katılmış, bunların tüm katılımcılara oranı ise % 4,9'dur. Tabloya bakıldığında katılımcıların çoğunun Sınıf Öğretmeni olduğu görülecektir. Sınıf Öğretmenlerinin çoğunlukta olması araştırmanın ana hedefinin ilköğretim öğrencilerinin ve sınıf öğretmenlerinin olmasıdır.

Araştırmaya katılan sınıf öğretmenlerinin ders verdiği sınıf en az bir kez değişmiştir. Öğretmenler öğrencileri ilkokuldan mezun etmeden başka bir sınıfta görev almışlardır. Araştırmaya katılan branş öğretmenleri, ilkokulda birden fazla öğretmen değişen öğrencilerin bulunduğu sınıflarda görev alan öğretmenleridir. Araştırmaya katılan okul idarecileri, birden fazla sınıf öğretmeni değişen öğrencilere veya öğretmenlere idarecilik yapmaktadırlar. Araştırmaya katılan ilköğretim maarif müfettişleri ise birden fazla sınıf öğretmeni değişen sınıfın teftişini yapmışlardır.

4.1.4. Araştırmaya Katılanların Meslekteki Kıdemlerinin Dağılımları

Tablo 4'da araştırmaya katılanların meslekteki kıdemlerinin dağılımları görülmektedir.

Tablo 4. Araştırmaya Katılanların Meslekteki Kıdemlerinin Dağılımları

Meslekteki Kıdemleri	f	%
1-5 yıl	44	31,0
6-10 yıl	47	33,1
11-15 yıl	30	21,1
16-20 yıl	12	8,5
21 yıl ve üzeri	9	6,3
Toplam	142	100,0

Tabloya göre 1-5 yıl arası kıdemde olanlar 44 kişi ve yüzde olarak % 31,0 iken; 6-10 yıl kıdemde olanlar 47 kişi ve yüzde olarak % 33,1'dir. 11-15 yıl arası kıdemde

olanların sayısı 30 kişi ve yüzde olarak % 21,1'dir. 16-20 yıl arası kıdemde olanların sayısı 12 kişi ve yüzde olarak % 8,5'tir. 21 yıl ve üzeri kıdemde olanlar ise 9 kişi tüm katılımcılara oranı da % 6,3'tür.

Katılımcıların meslekteki kıdemlerine baktığımızda dengeli bir dağılım olduğu görülmektedir. Bunun da anketin değerlendirilmesi açısından olumlu bir durum olduğunu söyleyebiliriz.

4.1.5. Araştırmaya Katılanların Kaç Okulda Görev Yaptıklarının Dağılımları

Tablo 5'te katılımcıların şimdiye kadar kaç okul değiştirdiğinin dağılımları görülmektedir.

Tablo 5. Araştırmaya Katılanların Kaç Okulda Görev Yaptıklarının Dağılımları

Kaç Okulda Görev Yaptıkları	f	%
1	28	19,7
2	25	17,6
3	30	21,1
4	26	18,3
5 ve üzeri	33	23,2
Toplam	142	100,0

Tabloya göre 1 okulda görev yapanlar 28 kişi ve yüzde olarak % 19,7 iken; 2 okulda görev yapmış olanlar 25 kişi ve yüzde olarak % 17,6'dır. 3 okulda görev yapanların sayısı 30 kişi ve yüzde olarak % 21,1'dir. 4 okulda görev yapanlar 26 kişi ve yüzde olarak % 18,3'tür. 5 ve üzeri okulda görev yapmış olanlar ise 33 kişi tüm katılımcılara oranı da % 23,2'dir.

Katılımcıların kaç okulda görev yaptıklarına baktığımızda yine Tablo 6'daki baktığımızda dengeli bir dağılımın olduğu görülmektedir. Yine bu durumun anketin değerlendirilmesi açısından olumlu bir durum olduğunu söyleyebiliriz.

Tek okulda görev yapan öğretmenler, en az bir kez öğretmen değişen sınıflarda görev yapan öğretmenlerdir. Aynı şekilde tek okulda görev yapan okul idareciler ise birden fazla sınıf öğretmeni değişen sınıfların bulunduğu okulda görev yapmaktadırlar.

4.2. Sınıf Öğretmeni Değişiminin Öğrenciler Üzerindeki Etkisini Belirlemeye Yönelik Katılımcı Görüşleri

Bu bölümde Elazığ ilindeki 142 katılımcıya 40 tane soru sorulup katılımcıların verdikleri cevaplar tablolar halinde gruplanarak değerlendirilmiştir.

4.2.1. Araştırmaya Katılanların Sınıf Öğretmeni Değişiminin Öğrenciler Üzerindeki Etkisini Belirlemeye Yönelik Genel Görüşleri

Tablo 6’de araştırmaya katılanların sınıf öğretmeni değişiminin öğrenciler üzerindeki etkisini belirlemeye yönelik genel görüşlerinin dağılımları görülmektedir.

Tablo 6. Araştırmaya katılanların sınıf öğretmeni değişiminin öğrenciler üzerindeki etkisini belirlemeye yönelik genel görüşleri

M	Madde	Katılma Derecesi (%)					$\bar{X}$	ss
		HK	KM	KK	K	TK		
1	Öğretmenin değişimi öğrenci başarısını olumsuz yönde etkilemektedir.	-	2,8	14,2	28,4	54,6	4,34	0,82
2	Öğretmenin değişmesi öğrenci davranışı üzerinde olumsuz bir etkiye neden olmaktadır.	1,4	4,9	24,6	28,2	40,8	4,02	0,99
4	Öğrenciler yeni gelen öğretmene karşı önyargılı davranmaktadır.	3,5	19,1	37,6	22,7	17,0	3,30	1,07
5	Öğrenciler sürekli yeni gelen öğretmenleriyle öğretmenlerini karşılaştırmaktadır.	2,1	2,8	22,0	38,3	34,8	4,00	0,93
7	Öğrenciler, öğretmen değişiminden psikolojik olarak etkilenmektedir.	1,4	3,5	23,4	43,3	28,4	3,93	0,88
8	Öğrencilerin, öğretmen değişimi sonrasında sınıf kurallarına uymamasında artış görülmektedir.	3,5	14,2	36,2	26,2	19,9	3,44	1,07
16	Öğretmeni değişen öğrenciler, okulu sevmemektedir.	16,3	40,4	29,1	12,1	2,1	2,43	0,97
17	Öğretmeni değişen öğrenciler derslerin daha rahat geçtiğini düşünmektedir.	18,3	50,7	19,0	9,2	2,8	2,27	0,96
18	Öğretmeni değişen öğrenciler okulda sıkılmaktadırlar.	9,9	35,5	33,3	18,4	2,8	2,68	0,97
25	Öğrenciler yeni gelen öğretmenlerinden çekinmektedir.	2,8	19,9	46,8	22,0	8,5	3,13	0,92
29	Öğrenciler yeni gelen öğretmenlerine soru sormaya çekinmektedirler.	5,8	29,5	40,3	19,4	5,0	2,88	0,95

HK:Hiç Katılmıyorum, KM:Katılmıyorum, KK:Kısmen Katılıyorum, K:Katılıyorum, TK:Tamamen Katılıyorum

Tablo 6 incelendiğinde, birinci madde olan “Öğretmen değişimi öğrenci başarısını olumsuz yönde etkilemektedir.” görüş maddesine araştırmaya katılanların

“Tamamen Katılıyorum” ($\bar{x}=4,34$) düzeyinde görüş bildirdikleri görülmektedir. Aynı görüş maddesine katılımcıların hiçbiri “hiç katılmıyorum” düzeyinde görüş bildirmemiştir. Katılmıyorum düzeyinde görüş bildirenlerin oranı ise % 2,8 çıkmıştır. Kısmen katılıyorum, katılıyorum, tamamen katılıyorum cevaplarının oranı ise % 97,2 çıkmıştır. Bu durum katılımcıların tamamına yakınının öğretmen değişimi öğrenci başarısını olumsuz yönde etkilemektedir görüşüne tamamen katıldıklarını göstermektedir.

Tablo 6 incelendiğinde, ikinci madde olan “Öğretmenin değişmesi öğrenci davranışı üzerinde olumsuz bir etkiye neden olmaktadır.” görüş maddesine araştırmaya katılanların “Katılıyorum” ($\bar{x}=4,02$) düzeyinde görüş bildirdikleri görülmektedir. Bu durum, “Öğretmenin değişmesi öğrenci davranışı üzerinde olumsuz bir etkiye neden olmaktadır.” görüşünün katılımcılarca yüksek bir oranda kabul edildiği görülmektedir.

Tablo 6 incelendiğinde dördüncü madde olan “Öğrenciler yeni gelen öğretmene karşı önyargılı davranmaktadır.” görüş maddesine araştırmaya katılanların “kısmen katılıyorum” ($x=3,30$) düzeyinde görüş bildirdikleri görülmektedir. Bu durum katılımcıların, “kısmen katılıyorum” seçeneğine yoğunlaşarak, kararsız kaldıklarını göstermektedir. Ancak katılımcıların toplamda % 39,7’lik kısmı “Katılıyorum” ve “Tamamen Katılıyorum” düzeyinde görüş bildirerek bu görüşün de katılımcılar tarafından kabul edilebilir bir düzeyde olduğu görülmektedir.

Tablo 6 incelendiğinde beşinci madde olan “Öğrenciler sürekli yeni gelen öğretmenleriyle giden öğretmenlerini karşılaştırmaktadır.” görüş maddesine araştırmaya katılanların “Katılıyorum” ($x=4,00$) düzeyinde görüş bildirdikleri görülmektedir. Çünkü öğrenci önceki öğretmenine dersine girdiği sürece bağlanmakta ve onun hangi durumda nasıl tepki vereceğini zamanla öğrenmektedir. Öğrenciler, aynı durumlara farklı tepki verildiğinde yeni gelen öğretmeni ile önceki öğretmenini karşılaştırmakta, çoğu zaman da bunu sözlü olarak yeni öğretmenine bildirmektedir.

Tablo 6 incelendiğinde yedinci madde olan “Öğrenciler, öğretmen değişiminden psikolojik olarak etkilenmektedir.” görüş maddesine araştırmaya katılanların “Katılıyorum” ($x=3,93$) düzeyinde görüş bildirdikleri görülmektedir. Bu duruma göre katılımcılar öğretmen değişiminin hem öğrenci başarısını, hem öğrenci davranışını hem de öğrenci psikolojisinin olumsuz etkilediği görüşlerine katıldıkları görülmektedir.

Tablo 6 incelendiğinde sekizinci madde olan “Öğrencilerin, öğretmen değişimi sonrasında sınıf kurallarına uymamasında artış görülmektedir.” görüş maddesine araştırmaya katılanların “Katılıyorum” ($x=3,44$) düzeyinde görüş bildirdikleri görülmektedir. Bu madde ile ikinci madde paralel görüşler belirtmektedir. İki maddenin de “Katılıyorum” düzeyinde çıkması anketin güvenilir olduğunu ortaya koymaktadır.

Tablo 6 incelendiğinde on altıncı madde olan “Öğretmeni değişen öğrenciler, okulu sevmemektedir.” görüş maddesine araştırmaya katılanlar “Katılmıyorum” ($x=2,43$) düzeyinde görüş bildirmişlerdir. Katılımcılar öğretmen değişiminin her ne kadar öğrenci başarısını, davranışını ve psikolojisini olumsuz yönde etkilediğini düşünse de bu durumun öğrencilerin okulu sevmemesine neden olduğunu düşünmemektedirler.

Tablo 6 incelendiğinde on yedinci maddeye “Öğretmeni değişen öğrenciler, derslerin daha rahat geçtiğini düşünmektedir.” görüş maddesine araştırmaya katılanlar “Katılmıyorum” ($x=2,27$) düzeyinde görüş bildirmişlerdir. Bu durum öğrencilerin yeni öğretmenlerine alışana kadar derslerde daha dikkatli oldukları sonucunu ortaya çıkarmaktadır. Öğrenciler, yeni öğretmenlerinin hem davranışlarına hem de yöntem-tekniklerine alışmak için derslerde daha dikkatli davranmak durumundadır.

Tablo 6 incelendiğinde on sekizinci madde olan “Öğretmeni değişen öğrenciler okulda sıkılmaktadır.” görüş maddesine araştırmaya katılanların “Kısmen Katılıyorum” ($x=2,68$) düzeyinde görüş bildirdikleri görülmektedir. Katılımcılar bu görüşe katılmakta kararsız kalarak “Kısmen Katılıyorum” düzeyinde görüş bildirmişlerdir. Bu durum öğrencilerin yeni öğretmenlerine alışma zamanına bağlı olarak değişkenlik gösterebileceğini ile açıklanabilir. Öğretmen değişimi 1 yıl gibi bir sürede olmuşsa öğrencilerin yeni öğretmenlerine çabuk alışmakta ve derslerde sıkılmamaktadır. Şayet öğretmen değişimini ilkokulun sonlarına doğru olursa bu durumda öğrencilerin yeni öğretmenlerine alışması çok zaman almakta ve bu sürede öğrenciler derslerde sıkılmaktadır sonucuna varılabilir.

Tablo 6 incelendiğinde yirmi beşinci madde olan “Öğrenciler yeni gelen öğretmenlerinden çekinmektedir.” görüş maddesine araştırmaya katılanların “Kısmen Katılıyorum” ($x=3,13$) düzeyinde görüş bildirdikleri görülmektedir. Katılıyorum düzeyinde görüş bildirenlerin oranı da % 22,0’dır. Bu durum öğretmen değişimi ile

öğrenciler yeni öğretmenlerine alışana kadar ondan çekinmekte daha sonra ise bu çekincelerinden vazgeçtikleri söylenebilir.

Tablo 6 incelendiğinde yirmi dokuzuncu madde olan “Öğrenciler, yeni gelen öğretmenlerine soru sormaya çekinmektedir.” görüş maddesine araştırmaya katılanların “Kısmen Katılıyorum” ($x=2,88$) düzeyinde görüş bildirdikleri görülmektedir. Bu madde ile yirmi beşinci madde benzer görüştedir. İki maddenin de “Kısmen Katılıyorum” düzeyinde olması anketin güvenilir olduğunu ve anket katılımcılarının sorulara içtenlikle yanıt verdiklerini göstermektedir.

4.2.2. Sınıf Öğretmeni Değişiminin Yeni Gelen Öğretmen Üzerindeki Etkisini Belirlemeye Yönelik Katılımcı Görüşleri

Araştırmaya katılanların sınıf öğretmeni değişiminin yeni gelen öğretmen üzerindeki etkisini belirlemeye ilişkin genel görüşleri Tablo 7’de gösterilmiştir.

Tablo 7. Araştırmaya katılanların sınıf öğretmeni değişiminin yeni gelen öğretmen üzerindeki etkisini belirlemeye yönelik genel görüşleri

M	Madde	Katılma Derecesi (%)					$\bar{X}$	Ss
		HK	KM	KK	K	TK		
6	Öğretmenler birinci sınıf haricinde aldıkları sınıfı benimsememektedir.	13,8	30,4	29,7	15,2	10,9	2,78	1,18
9	Öğretmeni değişen sınıftaki başarı düzeyinde artış görülmektedir.	15,6	44,0	31,9	5,7	2,8	2,36	0,91
10	Disiplin sorunu bulunan sınıfın öğretmeni değişmelidir.	13,5	26,2	31,2	16,3	12,8	2,88	1,21
11	Yeni sınıfında göreve başlayan öğretmen öğrencilere karşı yeterince ilgi göstermemektedir.	30,7	42,9	15,0	7,1	4,3	2,11	1,05
12	Yeni sınıfında göreve başlayan öğretmenle öğrenci arasında çatışmalar olmaktadır.	11,3	32,4	38,0	14,8	3,5	2,66	0,98
19	Öğretmeni değişen sınıfın disiplin sorunlarında azalma görülmektedir.	16,3	39,7	31,2	11,3	1,4	2,41	0,94
26	Yeni sınıfına başlayan öğretmen derslerde farklı etkinlikler kullanmaya gerek duymamaktadır.	20,9	41,7	21,6	11,5	4,3	2,36	1,07
27	Öğrencilerin yaptıkları çalışmalar yeni gelen öğretmen tarafından takdir edilmemektedir.	28,6	40,7	20,7	6,4	3,6	2,15	1,02
28	Yeni sınıfında göreve başlayan öğretmen öğrencilere not vermede güçlük yaşamaktadır.	4,3	27,3	38,8	21,6	7,9	3,01	0,99
30	Yeni sınıfında göreve başlayan öğretmen öğrencilerin seviyesine uygun ders anlatamamaktadır.	17,4	39,9	29,7	9,4	3,6	2,42	1,00
31	Yeni sınıfında göreve başlayan öğretmen konuyu tam kavratmadan yeni konuya geçmektedir.	23,6	49,3	19,3	4,3	3,6	2,15	0,95
32	Yeni sınıfında göreve başlayan öğretmen derslere genelde hazırlıksız girmektedir.	34,8	43,3	14,9	3,5	3,5	1,97	0,98
33	Yeni sınıfında göreve başlayan öğretmen öğrencilerle yeterince ilgilenmediğinden öğrenci başarısı düşmektedir.	31,2	43,3	14,2	7,8	2,5	2,09	1,04
35	Yeni sınıfında göreve başlayan öğretmen giden öğretmene göre daha başarılı olmaktadır.	22,7	40,4	24,8	9,2	2,8	2,29	1,01

HK:Hiç Katılmıyorum, KM:Katılmıyorum, KK:Kısmen Katılıyorum, K:Katılıyorum, TK:Tamamen Katılıyorum

Tablo 7 incelendiğinde altıncı madde olan “Öğretmenler birinci sınıf haricinde aldıkları sınıfı benimsememektedir.” görüş maddesine araştırmaya katılanların “kısmen katılıyorum” ($x=2,78$) düzeyinde görüş bildirdikleri görülmektedir. “Katılıyorum” ve “Tamamen Katılıyorum” düzeyinde görüş bildirenlerin toplamının da % 26,1 olduğu düşünüldüğünde katılımcıların bu maddeye katılmakta kararsız kaldıkları görülmektedir. Bu durum öğretmenin de öğrencilere alışması için belirli bir zamanın geçmesi gerektiği sonucuna varılabilir. Öğretmen ara sınıflarda başlarsa yeni öğrencilerini benimsemesi için zamana gerek duyacağı söylenebilir.

Tablo 7 incelendiğinde dokuzuncu madde olan “Öğretmeni değişen sınıftaki başarı düzeyinde artış görülmektedir.” görüş maddesine araştırmaya katılanların “Katılmıyorum” ($x=2,36$) düzeyinde görüş bildirdikleri görülmektedir. Bu madde ile birinci madde zıt görüşler içermektedir. Birinci maddedeki başarı durumu öğrenciye bu maddedeki başarı durumu ise öğretmene bağlanmıştır. Katılımcıların bu maddeye “Katılmıyorum” düzeyinde görüş bildirmeleri, öğretmen ne kadar başarılı olursa olsun, öğretmen değişimi sınıfın genel başarısını düşürmektedir görüşüyle açıklanabilir. Bu başarı ancak öğrenciler ve öğretmen birbirlerine alıştıklarında artabilir. Bu da zamanla doğru orantılı olan bir değişkendir.

Tablo 7 incelendiğinde onuncu madde olan “Disiplin sorunu bulunan sınıfın öğretmeni değişmelidir.” görüş maddesine araştırmaya katılanların “Kısmen Katılıyorum” ($x=2,88$) düzeyinde görüş bildirdikleri görülmektedir. Katılımcılar bu konuya “Kısmen Katılıyorum” düzeyinde görüş bildirmesi, sınıftaki disiplin sorununun öğretmenden kaynaklandığını düşünenlerin çoğunlukta olduğunu göstermektedir. “Katılıyorum” ve “Tamamen Katılıyorum” düzeyinde görüş bildirenlerin oranının da % 29,1 olduğu düşünüldüğünde, görüşe katılma oranı yüksektir. Ancak disiplin sorununu çözmenin yolu öğretmen değişimi olmamalı, öğretmenlerin farklı sınıf yönetimi yaklaşımı denemeleri olmalıdır. Zira öğretmen değişimi öğrenciyi sadece disiplin yönünden değil, birçok yönden etkilemektedir.

Tablo 7 incelendiğinde on birinci madde olan “Yeni sınıfında göreve başlayan öğretmen öğrencilere karşı yeterince ilgi göstermemektedir.” görüş maddesine araştırmaya katılanların “Katılmıyorum” ($x=2,11$) düzeyinde görüş bildirdikleri görülmektedir. Katılımcıların bu görüşe katılmaması öğretmenin yeni öğrencilerini

tanınması ve onların nasıl daha kolay öğrendiklerini ortaya koyması için onlara daha çok ilgi göstermesi gerektiği görüşüyle savunulabilir.

Tablo 7 incelendiğinde on ikinci madde olan “ Yeni sınıfında göreve başlayan öğretmenle öğrenci arasında çatışmalar olmaktadır.” görüş maddesine araştırmaya katılanların “Kısmen Katılıyorum” ($x=2,66$) düzeyinde görüş bildirdikleri görülmektedir. Bu durum Tablo 8’deki beşinci madde ile açıklanabilir. Öğrencilerin, yeni öğretmenleri ile eski öğretmenlerini karşılaştırmaları sınıfta çatışmalar olmasına neden olmaktadır.

Tablo 7 incelendiğinde on dokuzuncu madde olan “Öğretmeni değişen sınıfın disiplin sorunlarında azalma görülmektedir.” görüş maddesine araştırmaya katılanların “Katılmıyorum” ($x=2,41$) düzeyinde görüş bildirdikleri görülmektedir. Bu madde ile onuncu madde benzer görüşler içermektedir. Katılımcıların onuncu madde olan “Disiplin sorunu olan sınıfın öğretmeni değişmelidir.” görüşüne “Kısmen Katılıyorum” düzeyinde görüş bildirmeleri ile bu maddeye “Katılmıyorum” düzeyinde görüş bildirmeleri bir tezattır. Katılımcıların çoğu disiplin sorunu olan sınıfın öğretmenin değişmesi gerektiğini düşünürken, öğretmen değişimi ile disiplin sorunlarında azalma olmayacağını düşünmektedirler. Bu durum öğrencilerin öğretmen değişimi ile bocaladıkları ve disiplin yönünden olumsuz etkilendikleri şeklinde açıklanabilir.

Tablo 7 incelendiğinde yirmi altıncı madde olan “Yeni sınıfına başlayan öğretmen derslerde farklı etkinlikler kullanmaya gerek duymamaktadır.” görüş maddesine araştırmaya katılanların “Katılmıyorum” ($x=2,36$) düzeyinde görüş bildirdikleri görülmektedir. Öğretmenler yeni sınıfının seviyesini ortaya çıkarmak ve nasıl daha iyi öğrendiklerini belirlemek için farklı etkinlikler yapmak durumundadır.

Tablo 7 incelendiğinde yirmi yedinci madde olan “ Öğrencilerin yaptıkları çalışmalar yeni gelen öğretmen tarafından takdir edilmemektedir.” görüş maddesine araştırmaya katılanların “Katılmıyorum” ($x=2,15$) düzeyinde görüş bildirdikleri görülmektedir. Öğretmenler öğrencilerin kendisine alışması için sürekli onları cesaretlendirmeli ve uyum sürecini hızlı bir şekilde atlatmaya çalışmalıdır.

Tablo 7 incelendiğinde yirmi sekizinci madde olan “Yeni sınıfında göreve başlayan öğretmen öğrencilere not vermede güçlük yaşamaktadır.” görüş maddesine araştırmaya katılanların “Kısmen Katılıyorum” ($x=3,01$) düzeyinde görüş bildirdikleri

görülmektedir. Bu görüşe katılanlar ve tamamen katılanların oranı ise % 29,5'tir. Öğretmenin yeni sınıfını tanıması ve onların başarı düzeylerini ortaya koyması zaman almaktadır. Bu durum öğretmenin öğrencilerine not verirken zorlanmalarına neden olmaktadır. Katılımcıların çoğu bu görüşe katılmışlardır.

Tablo 7 incelendiğinde otuzuncu madde olan “Yeni sınıfta göreve başlayan öğretmen öğrencilerin seviyesine uygun ders anlatamamaktadır.” görüş maddesine araştırmaya katılanların “Katılmıyorum” ($x=2,42$) düzeyinde görüş bildirdikleri görülmektedir. Öğretmen öğrencileri tanıdıktan sonra onların seviyelerini bilecek ve seviyelerine uygun ders anlatacaktır. Katılımcılar bu yönde görüş bildirmişlerdir.

Tablo 7 incelendiğinde otuz birinci madde olan “Yeni sınıfta göreve başlayan öğretmen konuyu tam kavratmadan yeni konuya geçmektedir.” görüş maddesine araştırmaya katılanların “Katılmıyorum” ($x=2,15$) düzeyinde görüş bildirdikleri görülmektedir. Bu durum önceki öğretmenin durumuna da bağlıdır. Şayet önceki öğretmen konuları plana bağlı kalarak zamanında vermişse yeni gelen öğretmen böyle bir sorun yaşamayacaktır. Katılımcılar bu maddeye katılmayarak böyle bir sorunla karşılaşmadıklarını ortaya koymuşlardır.

Tablo 7 incelendiğinde otuz ikinci madde olan “Yeni sınıfta göreve başlayan öğretmen derslere genelde hazırlıksız girmektedir.” görüş maddesine araştırmaya katılanların “Katılmıyorum” ($x=1,97$) düzeyinde görüş bildirdikleri görülmektedir. Öğretmen hem konuyu kavratmaya hem de öğrencilerini tanımaya zaman ayıracağından derse hazırlıklı girmeli ve derste zamanı etkili kullanılmalıdır. Katılımcılar bu yönde görüş bildirmişlerdir.

Tablo 7 incelendiğinde otuz üçüncü madde olan “Yeni sınıfta göreve başlayan öğretmen öğrencilerle yeterince ilgilenmediğinden öğrenci başarısı düşmektedir.” görüş maddesine araştırmaya katılanların “Katılmıyorum” ($x=2,09$) düzeyinde görüş bildirdikleri görülmektedir. Öğretmen yeni öğrencilerine daha çok ilgi göstermeli ve bu şekilde hem alışma sürecini hızlandırmayı hem de başarıyı arttırmayı amaçlamalıdır.

Tablo 7 incelendiğinde otuz beşinci madde olan “Yeni sınıfta göreve başlayan öğretmen giden öğretmene göre daha başarılı olmaktadır.” görüş maddesine araştırmaya katılanların “Katılmıyorum” ($x=2,29$) düzeyinde görüş bildirdikleri görülmektedir. Öğretmen öğrencileri tanımak için ve başarıyı arttırmak için zamana ihtiyaç

duymaktadır. Ancak öğrenci ile öğretmen birbirlerine alıştığında ikisinin de başarısı artacaktır.

4.2.3. Sınıf Öğretmeni Değişiminin Yönetim Üzerindeki Etkisini Belirlemeye Yönelik Katılımcı Görüşleri

Araştırmaya katılanların sınıf öğretmeni değişiminin yöneticiler üzerindeki etkisini belirlemeye ilişkin genel görüşleri Tablo 8’de gösterilmiştir.

Tablo 8. Araştırmaya katılanların sınıf öğretmeni değişiminin yönetim üzerindeki etkisini belirlemeye ilişkin genel görüşleri

M	Madde	Katılma Derecesi (%)					$\bar{X}$	ss
		HK	KM	KK	K	TK		
3	Okul idaresi öğretmeni değişen sınıfla ilgili sürekli problemler yaşamaktadır.	1,4	9,9	34,0	32,6	22,0	3,63	0,98
13	Müfettişler öğretmeni değişen sınıfın teftişini yüzeysel yapmaktadır.	20,3	27,5	31,9	13,0	7,2	2,59	1,16
14	Müfettişler öğretmeni değişen sınıfın teftişini diğer sınıflara göre daha rahat yapmaktadır.	15,8	41,0	30,2	8,6	4,3	2,44	1,00
15	Okul idaresi öğretmeni değişen sınıfı vazgeçilmiş sınıf olarak görmektedir.	31,0	43,7	16,9	6,3	2,1	2,04	0,96
20	Öğretmen herhangi bir nedenle ayrıldıktan sonra okul idarecileri yeni öğretmen bulmakta zorlanmaktadır.	12,1	25,0	30,0	20,7	12,1	2,95	1,19
21	Herhangi bir nedenle tayini çıkan öğretmenin yerine genelde ücretli öğretmen atanmaktadır.	0,7	11,4	35,7	32,1	20,0	3,59	0,95
22	Öğretmenlerin sık sık değişmesi eğitim sisteminin önemli bir problemidir.	2,1	5,7	12,1	26,4	53,6	4,23	1,01
23	Öğretmenlerin sık sık değişmesinde Milli Eğitim Müdürlüklerinin etkisi vardır.	9,4	14,5	23,9	25,4	26,8	3,45	1,28
24	Öğretmen sayısındaki yetersizlik sık sık öğretmen değişmesinin temel nedenidir.	18,0	23,0	24,5	22,3	12,2	2,87	1,28
34	Okul idarecileri öğretmeni değişen öğrencilerle ve yeni gelen öğretmenle rahat iletişim kuramamaktadır.	23,4	38,3	19,9	12,1	6,4	2,39	1,15
36	Atama ve Yer Değiştirme Yönetmeliği öğretmenin sık yer değiştirmesine olanak tanımaktadır.	21,4	17,9	27,1	17,1	16,4	2,89	1,36
37	Sınıf öğretmenleri öğrencilerini ilkokuldan mezun edene kadar tayin istememelidir.	12,8	20,6	19,9	16,3	30,5	3,31	1,41
38	Sınıf öğretmenlerinin, öğrencilerini ilkokuldan mezun edene kadar tayin hakkı olmamalıdır.	24,8	17,7	17,7	12,8	27,0	2,99	1,54
39	Öğrencilere 4 yıl ders verip ilkokuldan mezun eden öğretmenlere ekstra puan verilmelidir.	5,0	13,5	14,2	15,6	51,8	3,95	1,28
40	Öğretmenlerin 4 yıl boyunca aynı yerde ve aynı sınıfta kalıp öğretmenlik yapması maddi ve manevi olarak cazip hale getirilmelidir.	1,4	3,5	14,2	21,3	59,6	4,34	0,94

HK:Hiç Katılmıyorum, KM:Katılmıyorum, KK:Kısmen Katılıyorum, K:Katılıyorum, TK:Tamamen Katılıyorum

Tablo 8 incelendiğinde üçüncü madde olan “Okul idaresi öğretmeni değişen sınıfla ilgili sürekli problemler yaşamaktadır.” görüş maddesine araştırmaya

katılanların “Katılıyorum” ($x=3,63$) düzeyinde görüş bildirdikleri görülmektedir. Araştırmaya katılanların büyük bir kısmı bu görüşe katılması, öğretmeni değişen sınıfın okul idaresi için bir problem olduğu ortaya çıkmaktadır. Okul idarecileri rutin işlerinin yanı sıra bu sınıflara gereğinden fazla ilgi göstermek durumundadırlar.

Tablo 8 incelendiğinde on üçüncü madde olan “Müfettişler öğretmeni değişen sınıfın teftişini yüzeysel yapmaktadır.” görüş maddesine araştırmaya katılanların “Kısmen Katılıyorum” ($x=2,59$) düzeyinde görüş bildirdikleri görülmektedir. Bu durum müfettişlerin öğretmeni değişen sınıfın teftişini diğer sınıflar gibi yapamamakta olduğunu göstermektedir. Müfettişlerin teftişleri bu şekilde yapması, teftişini yaptığı sınıfı öğretmene ait olarak görmemesi ile açıklanabilir.

Tablo 8 incelendiğinde on dördüncü madde olan “Müfettişler öğretmeni değişen sınıfın teftişini diğer sınıflara göre daha rahat yapmaktadır.” görüş maddesine araştırmaya katılanların “Katılmıyorum” ($x=2,44$) düzeyinde görüş bildirdikleri görülmektedir. Bu verilere bakarak müfettişlerin teftişi diğer sınıflar gibi yapmaya çalıştıkları ancak tam anlamıyla bunu gerçekleştiremedikleri görülmektedir. Katılımcıların % 30,2 oranında “Kısmen Katılıyorum” şeklinde görüş bildirmeleri müfettişlerin teftişlerini istedikleri gibi yapamadıkları görüşünü destekler niteliktedir.

Tablo 8 incelendiğinde on beşinci madde olan “Okul idaresi öğretmeni değişen sınıfı vazgeçilmiş sınıf olarak görmektedir.” görüş maddesine araştırmaya katılanların “Katılıyorum” ($x=2,04$) düzeyinde görüş bildirdikleri görülmektedir. Bu veriler okul idarecilerinin öğretmeni değişen sınıftan başarı beklentisinden vazgeçemediklerini göstermektedir.

Tablo 8 incelendiğinde yirminci madde olan “Öğretmen herhangi bir nedenle ayrıldıktan sonra okul idarecileri yeni öğretmen bulmakta zorlanmaktadır.” görüş maddesine “Kısmen Katılıyorum” ($x=2,95$) düzeyinde görüş bildirdikleri görülmektedir. “Katılıyorum” ve “Tamamen Katılıyorum” düzeyinde görüş bildirenlerin toplam oranının % 32,8 olduğu düşünülürse, yeni öğretmen bulmanın çoğu idareci için bir sorun olduğu görülmektedir. Öğretmen yer değiştirmelerinin öğretim yılı devam ederken yapıldığı zamanlarda okul idarecileri bu problemle çok sık karşılaşmaktadır.

Tablo 8 incelendiğinde yirmi birinci madde olan “Herhangi bir nedenle tayini çıkan öğretmenin yerine genelde ücretli öğretmen atanmaktadır.” görüş maddesine

araştırmaya katılanların “Katılıyorum” ($x=3,59$) düzeyinde görüş bildirdikleri görülmektedir. Önceki maddede de açıklandığı üzere, öğretim yılı devam ederken yapılan yer değiştirmelerde okul idarecileri bu boşluğu ücretli öğretmen talep ederek kapatmaya çalışmaktadır. Bu durum eğitimin sürekliliğini ve kalitesini olumsuz yönde etkilemektedir.

Tablo 8 incelendiğinde yirmi ikinci madde olan “Öğretmenlerin sık sık değişmesi eğitim sisteminin önemli bir problemidir.” görüş maddesine araştırmaya katılanların “Tamamen Katılıyorum” ($x=4,23$) düzeyinde görüş bildirdikleri görülmektedir. Milli Eğitim Bakanlığı Atama ve Yer Değiştirme takvimini iyi planlamamakta, yer değiştirmeler tatil dönemleri ile sınırlı kalmamaktadır. Öğretmenler öğretim yılına devam ettikleri dönem içerisinde yer değiştirdiklerinde hem öğrenciler, hem veliler hem de okul idarecileri sorunlarla karşı karşıya kalmaktadır. Araştırmamızın temel sorununu oluşturan bu maddeye katılımcıların “Tamamen Katılıyorum” şeklinde görüş bildirmeleri sorunun önemini ortaya koymaktadır.

Tablo 8 incelendiğinde yirmi üçüncü madde olan “Öğretmenlerin sık sık yer değiştirmesinde Milli Eğitim Müdürlüklerinin etkisi vardır.” görüş maddesine araştırmaya katılanların “Katılıyorum” ($x=3,45$) düzeyinde görüş bildirdikleri görülmektedir. Bazı Milli Eğitim Müdürlükleri pozitif ayrımcılıkla öğretmenlerin yer değiştirmelerinde etkili olmakta, öğrenciler dönem ortasında öğretmensiz kalmakta ve öğretmensiz kalan öğrencilerden öğretim yılı boyunca yeterince verim alınamamaktadır. Okul idarecileri de bu şekilde zor durumda bırakılmaktadır.

Tablo 8 incelendiğinde yirmi dördüncü madde olan “Öğretmen sayısındaki yetersizlik sık sık öğretmen değişmesinin temel nedenidir.” görüş maddesine araştırmaya katılanların “Kısmen Katılmıyorum” ($x=2,87$) düzeyinde görüş bildirdikleri görülmektedir. Öğretmen sayısının az olması bazı sınıfların öğretmensiz kalması anlamına gelmektedir. İlk atama ile doldurulamayan bu boşluk ücretli öğretmen ile kapatılmaya çalışılmaktadır. Ücretli öğretmenler ise en fazla 1 yıl görev yapmakta ve 1 yılsonunda görev süresi bitmektedir. Öğrenciler bu durumda her yıl yeni bir öğretmenle karşılaşmaktadır. Bu şekilde eğitimin sürekliliği, kalitesi olumsuz yönde etkilenmektedir. Öğrenci başarısı da buna paralel olarak düşmektedir.

Tablo 8 incelendiğinde otuz dördüncü madde olan “Okul idarecileri öğretmeni değişen öğrencilerle ve yeni gelen öğretmenle rahat iletişim kuramamaktadır.” görüş maddesine araştırmaya katılanların “Katılmıyorum” (x=2,39) düzeyinde görüş bildirdikleri görülmektedir. Okul idarecileri öğrenci ve öğretmenlerle iletişimlerini üst düzeyde tutarak uyum sürecini sorunsuz geçirmeyi amaçlamaktadırlar.

Tablo 8 incelendiğinde otuz altıncı madde olan “Atama ve Yer Değiştirme Yönetmeliği öğretmenlerin sık sık yer değiştirmesine olanak tanımaktadır.” görüş maddesine araştırmaya katılanların “Kısmen Katılıyorum” (x=2,89) düzeyinde görüş bildirdikleri görülmektedir. Öğretmenlerin il içi, il dışı ve özür durumu gibi nedenlerle yerleri değişmekte ve bu değişim yılda en az iki defa yapılmaktadır. Bu durumun temel nedeni öğretmenlerin ilk atamada istedikleri yere atanamamaları veya zaman içinde farklı durumlarla yerlerini değiştirmek istemeleridir. Milli Eğitim Bakanlığı bu durumu göz önünde bulundurmalı ve öğretmenin ilk atandığı yerde belli bir süre görevde kalması için gerekli tedbirleri almalıdır. Şüphesiz bu durum geleceğimiz olan öğrenciler için daha faydalı olacaktır.

Tablo 8 incelendiğinde otuz yedinci madde olan “Sınıf öğretmenleri öğrencilerini ilkokuldan mezun edene kadar tayin istememelidir.” görüş maddesine araştırmaya katılanların “Kısmen Katılıyorum” (x=3,31) düzeyinde görüş bildirdikleri görülmektedir. Tabloya bakılarak “Katılıyorum” ve “Kısmen Katılıyorum” düzeyinde görüş bildirenlerin oranlarının toplamının % 46,8 olduğu görülmektedir. Bu durum görüşe katılım oranının yüksek olduğunu göstermektedir. Milli Eğitim Bakanlığı ve görev yapan sınıf öğretmenlerimiz ülkenin geleceğinin ve öğrencilerin başarısını düşünerek bu noktada gereken önlemleri almalıdır.

Tablo 8 incelendiğinde otuz sekizinci madde olan “Sınıf öğretmenleri öğrencileri ilkokuldan mezun edene kadar tayin istememelidir.” görüş maddesine araştırmaya katılanların “Kısmen Katılıyorum” (x=2,99) düzeyinde görüş bildirdikleri görülmektedir. Katılımcılar bu görüşe hemen hemen her düzeyde eşit sayılabilecek bir dağılımda görüş bildirmiştir. “Katılıyorum” ve “Tamamen Katılıyorum” düzeyinde görüş bildirenlerin toplamının % 39,8 olması görüşü destekleyenlerin çoğunlukta olduğunu göstermektedir. Öğretmen değişimi ile öğrencilerin başarı düşmekte, disiplin

sorunları artmaktadır. Bu durumda sınıf öğretmenleri yer değiştirme talebinde bulunurken öğrencilerin durumunu da dikkate almalıdır.

Tablo 8 incelendiğinde otuz dokuzuncu madde olan “Öğrencilere 4 yıl ders verip ilkokuldan mezun eden öğretmenlere ekstra puan verilmelidir.” görüş maddesine araştırmaya katılanların “Katılıyorum” ($x=3,95$) düzeyinde görüş bildirdikleri görülmektedir. Milli Eğitim Bakanlığı, öğretmenleri bu şekilde teşvik ederek bulunduğu yerde en az 4 yıl kalmasını sağlayabilir. Öğretmenlerin bu şekilde desteklenmesi, 4 yıl dolmadan yer değiştirmemesi için bir sebep olabilir. Öğretmenler bu şekilde hem öğrencilerini ilkokuldan mezun edecek hem de ekstra puan alabilecektir.

Tablo 8 incelendiğinde kırkıncı madde olan “Öğretmenlerin 4 yıl boyunca aynı yerde ve aynı sınıfta kalıp öğretmenlik yapması maddi ve manevi olarak cazip hale getirilmelidir.” görüş maddesine araştırmaya katılanların “Tamamen Katılıyorum” ($x=4,34$) düzeyinde görüş bildirdikleri görülmektedir. Doğu illerinde ve köy okullarında bulunan öğretmenler yaşam standartları düşük olduğundan yaşam standartları ve okul imkanları daha iyi olan yerlere tayin başvurusunda bulunmaktadırlar. Öğretmenler köy okullarında yıllar önce yapılmış olan lojmanlarda kalmakta ve zor şartlarda çalışmaktadır. Milli Eğitim Bakanlığı öğretmenlerin yaşam standartlarını yükseltmek için gerekli tedbirleri almalı ve doğuda görev yapan öğretmenleri maddi ve manevi olarak desteklemelidir. Katılımcıların büyük bir kısmı bu görüşü desteklemiştir.

4.2.4. Araştırmaya Katılanların Cinsiyet Değişkenine Sınıf Öğretmeni Değişiminin Öğrenci Üzerindeki Etkisini Belirlemeye İlişkin Genel Görüşleri

4.2.4.1. Araştırmaya katılanların cinsiyet değişkenine göre sınıf öğretmeni değişiminin öğrenci üzerindeki etkisini belirlemeye ilişkin genel görüşleri

Araştırmaya katılanların cinsiyet değişkenine göre sınıf öğretmeni değişiminin öğrenci üzerindeki etkisini belirlemeye ilişkin genel görüşleri Tablo 9’da gösterilmiştir.

Tablo 9. Araştırmaya katılanların cinsiyet değişkenine göre sınıf öğretmeni değişiminin öğrenci üzerindeki etkisini belirlemeye ilişkin genel görüşleri

MN	Kadın			Erkek			t	p
	n	$\bar{x}$	ss	n	$\bar{x}$	ss		
1	53	4,33	0,897	88	4,35	0,788	-0,088	0,930
2	53	3,94	1,045	89	4,06	0,962	-0,719	0,473
4	53	3,64	1,075	88	3,10	1,028	2,963	0,004*
5	53	4,03	0,999	88	3,98	0,903	0,300	0,764
7	53	4,03	0,897	88	3,87	0,881	1,054	0,294
8	53	3,75	1,026	89	3,26	1,063	2,621	0,010*
16	53	2,64	0,962	88	2,30	0,963	1,999	0,048*
17	53	2,28	0,948	89	2,26	0,974	0,800	0,937
18	53	2,69	0,952	88	2,68	1,000	0,950	0,924
25	53	2,13	0,847	88	2,50	0,977	-0,213	0,831
29	51	2,94	0,967	88	2,85	0,953	0,527	0,599

*P<.05

Araştırmaya katılanların cinsiyet değişkenine göre sınıf öğretmeni değişiminin öğrenci üzerindeki etkisini belirlemeye ilişkin görüşlerinin bulunduğu Tablo 9 incelendiğinde, yapılan t testi sonucunda 4, 8 ve 16. maddelerde *p<.05 düzeyinde anlamlı fark olduğu görülmektedir. Diğer maddelerde ise cinsiyet değişkenine göre anlamlı bir fark bulunmamıştır.

Tablo 9 incelendiğinde, dördüncü madde olan “Öğrenciler yeni gelen öğretmene karşı önyargılı davranmaktadır.” görüş maddesine araştırmaya katılanların cinsiyet değişkenine göre yapılan analiz sonucunda anlamlı farklılığın olduğu görülmektedir (t= 2,963; *p<.05). Bu görüş maddesine, kadın katılımcılar ($\bar{x}$ =3,64) ile “Katılıyorum” düzeyinde görüş belirtirlerken; erkek katılımcılar ($\bar{x}$ =3,10) “Kısmen Katılıyorum” düzeyinde görüş belirtmişlerdir. Bu sonuçlara göre “Öğrenciler yeni gelen öğretmene karşı önyargılı davranmaktadır.” görüşüne kadın katılımcıların erkek katılımcılara göre daha fazla katıldıkları söylenebilir.

Tablo 9 incelendiğinde, sekizinci madde olan “Öğretmeni değişen öğrenciler okulu sevmemektedir.” görüş maddesine araştırmaya katılanların cinsiyet değişkenine göre yapılan analiz sonucunda anlamlı farklılığın olduğu görülmektedir ($t= 2,621$; $*p<.05$). Bu görüş maddesine, kadın katılımcılar ($\bar{x}=3,75$) ile “Katılıyorum” düzeyinde görüş belirtirlerken; erkek katılımcılar ($\bar{x}=3,26$) ile “Kısmen Katılıyorum” düzeyinde görüş belirtmişlerdir. Bu sonuçlara göre “Öğrencilerin, öğretmen değişimi sonrasında sınıf kurallarına uymamasında artış görülmektedir.” görüşüne kadın katılımcıların erkek katılımcılara göre daha fazla katıldıkları söylenebilir.

Tablo 9 incelendiğinde, on altıncı madde olan “Öğretmeni değişen öğrenciler okulu sevmemektedir.” görüş maddesine araştırmaya katılanların cinsiyet değişkenine göre yapılan analiz sonucunda anlamlı farklılığın olduğu görülmektedir ($t= 1,999$; $*p<.05$). Bu görüş maddesine, kadın katılımcılar ($\bar{x}=2,64$) ile “Kısmen Katılıyorum” düzeyinde görüş belirtirlerken; erkek katılımcılar ($\bar{x}=2,30$) ile “Katılmıyorum” düzeyinde görüş belirtmişlerdir. Bu sonuçlara göre “Öğrencilerin, öğretmen değişimi sonrasında sınıf kurallarına uymamasında artış görülmektedir.” görüşüne kadın öğretmenlerin erkek öğretmenlere göre daha fazla katıldıkları söylenebilir.

4.2.4.2. Araştırmaya katılanların cinsiyet değişkenine göre sınıf öğretmeni değişiminin yeni gelen öğretmen üzerindeki etkisini belirlemeye ilişkin genel görüşleri

Araştırmaya katılanların cinsiyet değişkenine göre sınıf öğretmeni değişiminin yeni gelen öğretmen üzerindeki etkisini belirlemeye ilişkin genel görüşleri Tablo 10’da gösterilmiştir.

Tablo 10. Araştırmaya katılanların cinsiyet değişkenine göre sınıf öğretmeni değişiminin yeni gelen öğretmen üzerindeki etkisini belirlemeye ilişkin genel görüşleri

MN	Kadın			Erkek			t	p
	n	$\bar{x}$	ss	n	$\bar{x}$	ss		
6	52	2,86	1,252	86	2,74	1,149	0,580	0,563
9	52	2,42	0,871	89	2,32	0,938	0,609	0,543
10	52	2,75	1,135	89	2,96	1,256	-1,021	0,309
11	53	2,15	0,948	87	2,09	1,127	0,318	0,751
12	53	2,84	0,928	89	2,56	0,999	1,701	0,091
19	53	2,64	0,879	88	2,28	0,958	2,212	0,029*
26	51	2,13	0,916	88	2,50	1,134	-1,944	0,054
27	52	2,19	1,048	88	2,13	1,019	0,310	0,757
28	51	3,09	0,964	88	2,96	1,010	0,755	0,451
30	52	2,48	0,999	86	2,38	1,007	0,550	0,583
31	52	2,11	0,832	88	2,17	1,019	-0,330	0,742
32	53	2,07	0,957	88	1,92	0,996	0,908	0,366
33	53	2,15	1,098	88	2,05	1,009	0,519	0,605
35	53	2,45	0,773	88	2,19	1,122	1,483	0,140

*P<.05

Araştırmaya katılanların cinsiyet değişkenine göre sınıf öğretmeni değişiminin yeni gelen öğretmen üzerindeki etkisini belirlemeye ilişkin genel görüşlerin olduğu Tablo 10 incelendiğinde, yapılan t testi sonucunda sadece 19. maddede *p<.05 düzeyinde anlamlı farkın olduğu görülmektedir. Diğer maddelerde ise cinsiyet değişkenine göre anlamlı bir fark bulunmamıştır.

Tablo 10 incelendiğinde, on dokuzuncu madde olan “Öğretmeni değişen sınıfın disiplin sorunlarında azalma görülmektedir.” görüş maddesine araştırmaya katılanların cinsiyet değişkenine göre yapılan analiz sonucunda anlamlı farklılığın olduğu görülmektedir (t= 2,212; *p<.05). Bu görüş maddesine, kadın katılımcılar ($\bar{x}$ =2,64) ile “Kısmen Katılıyorum” düzeyinde görüş belirtirlerken; erkek katılımcılar ($\bar{x}$ =2,28) ile “Katılmıyorum” düzeyinde görüş belirtmişlerdir. Bu sonuçlara göre “Öğretmeni değişen

sınıfın disiplin sorunlarında azalma görülmektedir.” görüşüne kadın katılımcıların erkek katılımcılara göre daha fazla katıldıkları söylenebilir.

4.2.4.3. Araştırmaya Katılanların Cinsiyet Değişkenine Göre Sınıf Öğretmeni Değişiminin Yönetim Üzerindeki Etkisini Belirlemeye Yönelik Katılımcı Görüşleri

Araştırmaya katılanların sınıf öğretmeni değişiminin yöneticiler üzerindeki etkisini belirlemeye ilişkin genel görüşleri Tablo 11’de gösterilmiştir.

Tablo 11. Araştırmaya katılanların sınıf öğretmeni değişiminin yönetim üzerindeki etkisini belirlemeye ilişkin genel görüşleri

MN	Kadın			Erkek			t	p
	n	$\bar{X}$	ss	n	$\bar{X}$	ss		
3	52	3,80	0,864	89	3,53	1,034	1,577	0,117
13	49	2,59	1,116	89	2,59	1,193	-0,180	0,986
14	50	2,38	0,966	89	2,48	1,023	-0,581	0,562
15	53	2,24	0,938	89	1,93	0,962	1,889	0,061
20	52	2,82	1,166	88	3,03	1,217	-0,988	0,325
21	53	3,67	0,956	87	3,54	0,962	0,831	0,407
22	52	4,38	0,820	88	4,14	1,109	1,338	0,183
23	52	3,50	1,228	86	3,43	1,324	0,308	0,759
24	51	2,98	1,288	88	2,81	1,291	0,714	0,476
34	53	2,62	1,259	88	2,26	1,077	1,809	0,073
36	52	2,78	1,210	89	2,95	1,453	-0,694	0,489
37	53	3,07	1,313	88	3,45	1,469	-1,543	0,125
38	53	2,77	1,381	88	3,12	1,631	-1,310	0,192
39	53	3,94	1,292	88	3,96	1,290	-0,100	0,920
40	53	4,30	0,991	88	4,36	0,924	-0,374	0,709

*P<.05

Araştırmaya katılanların cinsiyet değişkenine göre sınıf öğretmeni değişiminin yöneticiler üzerindeki etkisini belirlemeye ilişkin genel görüşlerin olduğu Tablo 11 incelendiğinde, yapılan t testi sonucunda cinsiyet değişkenine göre $*p<.05$ düzeyinde anlamlı bir fark görülmemiştir.

4.2.5. Araştırmaya Katılanların Görev Yaptığı Yerleşim Birimi Değişkenine Göre Sınıf Öğretmeni Değişiminin Öğrenci, Yeni Gelen Öğretmen ve Yönetici Üzerindeki Etkilerini Belirlemeye İlişkin Genel Görüşleri

4.2.5.1. Araştırmaya katılanların görev yaptığı yerleşim birimi değişkenine göre sınıf öğretmeni değişiminin öğrenci üzerindeki etkisini belirlemeye ilişkin genel görüşleri

Araştırmaya katılanların görev yaptığı yerleşim birimi değişkenine göre sınıf öğretmeni değişiminin öğrenci üzerindeki etkisini belirlemeye ilişkin genel görüşleri Tablo 12’de gösterilmiştir.

Tablo 12. Araştırmaya katılanların görev yaptığı yerleşim birimi değişkenine göre sınıf öğretmeni değişiminin öğrenci üzerindeki etkisini belirlemeye ilişkin genel görüşleri

M. No	İl Merkezi (a)		İlçe Merkezi (b)		Belde (c)		Köy (d)		Varyans		Fark Olan Gruplar
	x	S	$\bar{x}$	S	$\bar{x}$	S	$\bar{x}$	S	F	p	
1	4,00	,800	4,50	,781	4,68	,567	4,23	,913	3,745	,013	a-c
6	3,07	1,197	2,69	1,152	2,80	1,321	2,71	1,167	,657	,580	
7	3,88	,863	4,00	,953	3,90	,750	3,91	,918	,119	,949	
8	3,03	,999	3,63	1,082	3,40	1,053	3,51	1,080	1,803	,150	
11	2,30	,837	2,02	1,109	1,90	1,019	2,18	1,142	,745	,527	
12	2,76	,862	2,71	1,003	2,45	,800	2,66	1,098	,474	,701	
13	2,79	1,250	2,60	1,156	2,72	1,031	2,42	1,193	,652	,583	
14	2,50	1,142	2,44	,966	2,54	,962	2,37	1,002	,173	,915	
15	2,23	,908	2,17	1,081	2,00	1,023	1,85	,824	1,248	,295	
16	2,23	,815	2,60	1,053	2,31	,945	2,43	,987	,917	,435	
18	2,80	1,000	2,63	1,082	2,54	,911	2,75	,910	,376	,770	

* $P<.05$

Araştırmaya katılanların görev yaptığı yerleşim birimi değişkenine göre sınıf öğretmeni değişiminin öğrenci üzerindeki etkisini belirlemeye ilişkin katılımcı görüşleri Tablo 12’ de verilmiştir. Araştırmaya katılanların görev yaptıkları yerleşim birimi değişkenine göre sınıf öğretmeni değişiminin öğrenci üzerindeki etkisini belirlemeye ilişkin görüşleri arasında anlamlı bir fark olup olmadığını belirlemek için tek yönlü varyans analizi uygulanmıştır. Yapılan tek yönlü varyans analizi sonucunda, 1. maddede $*p<.05$ düzeyinde anlamlı farkın olduğu görülmektedir. Diğer maddelerde ise katılımcıların görev yaptıkları yerleşim birimi değişkenine göre anlamlı bir fark bulunmamıştır.

Tablo 12 incelendiğinde, birinci madde olan “Öğretmen değişimi öğrenci başarısını olumsuz yönde etkilemektedir.” görüş maddesine araştırmaya katılanların görev yaptıkları yerleşim birimi değişkenine göre yapılan varyans analizi sonucunda anlamlı farklılığın olduğu görülmektedir ($F= 3,745$; $*p<.05$). “Öğretmen değişimi öğrenci başarısını olumsuz yönde etkilemektedir.” görüşünü il merkezinde görev yapan katılımcıların ($\bar{x}=4,00$), beldede görev yapan katılımcılara göre ($\bar{x}=4,68$) daha az benimsedikleri yapılan scheffe testi sonucunda görülmektedir.

4.2.5.2. Araştırmaya katılanların görev yaptığı yerleşim birimi değişkenine göre sınıf öğretmeni değişiminin yeni gelen öğretmen üzerindeki etkisini belirlemeye ilişkin genel görüşleri

Araştırmaya katılanların görev yaptığı yerleşim birimi değişkenine göre sınıf öğretmeni değişiminin yeni gelen öğretmen üzerindeki etkisini belirlemeye ilişkin genel görüşleri Tablo 13’te gösterilmiştir.

Tablo 13. Araştırmaya katılanların görev yaptığı yerleşim birimi değişkenine göre sınıf öğretmeni değişiminin yeni gelen öğretmen üzerindeki etkisini belirlemeye ilişkin genel görüşleri

M. No	İl Merkezi (a)		İlçe Merkezi (b)		Belde (c)		Köy (d)		Varyans		Fark Olan Gruplar
	x	S	$\bar{x}$	S	$\bar{x}$	S	$\bar{x}$	S	F	p	
6	3,07	1,197	2,69	1,152	2,80	1,321	2,71	1,167	,657	,580	
9	2,69	,928	2,41	,883	1,86	,639	2,36	,965	3,356	,016	a-c
10	3,00	1,019	3,06	1,286	2,50	1,300	2,83	1,190	1,186	,318	
11	2,30	,837	2,02	1,109	1,90	1,019	2,18	1,142	,745	,527	
12	2,76	,862	2,71	1,003	2,45	,800	2,,66	1,098	,474	,701	
19	2,44	1,003	2,54	,911	1,95	,785	2,50	,967	2,229	,088	
26	2,33	,701	2,40	1,250	2,13	,940	2,45	1,110	,473	,702	
27	2,16	,816	2,39	1,237	1,68	,646	2,14	,989	2,446	,067	
28	2,83	,868	3,13	1,024	3,09	1,108	2,95	,977	,565	,639	
30	2,45	,883	2,50	1,224	2,45	,857	2,30	,891	,317	,813	
31	2,33	,761	2,15	,965	2,04	1,090	2,10	,972	,417	,741	
32	2,44	1,157	2,06	1,083	1,63	,726	1,81	,789	3,485	,018	a-c
33	2,36	1,150	2,15	1,114	1,54	,509	2,14	1,031	2,767	,044	a-c
35	2,20	,816	2,41	,979	2,09	1,191	2,31	1,055	,580	,629	

*P<.05

Araştırmaya katılanların görev yaptığı yerleşim birimi değişkenine göre sınıf öğretmeni değişiminin yeni gelen öğretmen üzerindeki etkisini belirlemeye ilişkin katılımcı görüşleri Tablo 13’ te verilmiştir. Araştırmaya katılanların görev yaptığı yerleşim birimi değişkenine göre sınıf öğretmeni değişiminin yeni gelen öğretmen üzerindeki etkisini belirlemeye ilişkin görüşleri arasında anlamlı bir fark olup olmadığını belirlemek için tek yönlü varyans analizi uygulanmıştır. Yapılan tek yönlü varyans analizi sonucunda, 9, 32 ve 33. maddelerde *p<.05 düzeyinde anlamlı farkın

olduğu görülmektedir. Diğer maddelerde ise katılımcıların görev yaptıkları yerleşim birimi değişkenine göre anlamlı bir fark bulunmamıştır.

Tablo 13 incelendiğinde, dokuzuncu madde olan “Öğretmeni değişen sınıftaki başarı düzeyinde artış görülmektedir.” görüş maddesine araştırmaya katılanların görev yaptıkları yerleşim birimi değişkenine göre yapılan varyans analizi sonucunda anlamlı farklılığın olduğu görülmektedir ($F= 3,356$; $*p<.05$). “Öğretmeni değişen sınıftaki başarı düzeyinde artış görülmektedir.” görüşüne il merkezinde görev yapan katılımcıların ($\bar{x}=2,69$), beldede görev yapan katılımcılara göre ($\bar{x}=1,86$) daha fazla katıldıkları yapılan scheffe testi sonucunda görülmektedir.

Tablo 13 incelendiğinde, otuz ikinci madde olan “Yeni sınıfta göreve başlayan öğretmen derslere genelde hazırlıksız girmektedir.” görüş maddesine araştırmaya katılanların görev yaptıkları yerleşim birimi değişkenine göre yapılan varyans analizi sonucunda anlamlı farklılığın olduğu görülmektedir ($F= 3,485$; $*p<.05$). “Yeni sınıfta göreve başlayan öğretmen derslere genelde hazırlıksız girmektedir.” görüşüne il merkezinde görev yapan katılımcıların ($\bar{x}=2,44$), beldede görev yapan katılımcılara göre ($\bar{x}=1,63$) daha fazla katıldıkları yapılan scheffe testi sonucunda görülmektedir.

Tablo 13 incelendiğinde, otuz üçüncü madde olan “Yeni sınıfta göreve başlayan öğretmen öğrencilerle yeterince ilgilenmediğinden öğrenci başarısı düşmektedir.” görüş maddesine araştırmaya katılanların görev yaptıkları yerleşim birimi değişkenine göre yapılan varyans analizi sonucunda anlamlı farklılığın olduğu görülmektedir ($F= 2,767$; $*p<.05$). “Yeni sınıfta göreve başlayan öğretmen öğrencilerle yeterince ilgilenmediğinden öğrenci başarısı düşmektedir.” görüşüne il merkezinde görev yapan katılımcıların ($\bar{x}=2,36$), beldede görev yapan katılımcılara göre ($\bar{x}=1,54$) daha fazla katıldıkları yapılan scheffe testi sonucunda görülmektedir.

4.2.5.3. Araştırmaya katılanların görev yaptığı yerleşim birimi değişkenine göre sınıf öğretmeni değişiminin yönetim üzerindeki etkisini belirlemeye ilişkin genel görüşleri

Araştırmaya katılanların görev yaptığı yerleşim birimi değişkenine göre sınıf öğretmeni değişiminin yönetim üzerindeki etkisini belirlemeye ilişkin genel görüşleri Tablo 14’te gösterilmiştir.

Tablo 14. Araştırmaya katılanların görev yaptığı yerleşim birimi değişkenine göre sınıf öğretmeni değişiminin yönetim üzerindeki etkisini belirlemeye ilişkin genel görüşleri

M. No	İl Merkezi (a)		İlçe Merkezi (b)		Belde (c)		Köy (d)		Varyans		Fark Olan Gruplar
	x	S	$\bar{x}$	S	$\bar{x}$	S	$\bar{x}$	S	F	p	
3	3,46	,706	3,71	,910	3,42	1,028	3,75	1,139	,908	,439	
13	2,79	1,250	2,60	1,156	2,72	1,031	2,42	1,193	,652	,583	
14	2,50	1,142	2,44	,966	2,54	,962	2,37	1,002	,173	,915	
15	2,23	,908	2,17	1,081	2,00	1,023	1,85	,824	1,248	,295	
20	3,00	1,021	2,95	1,191	3,04	1,326	2,89	1,258	,090	,965	
21	3,52	,871	3,54	1,026	3,31	,779	3,80	,992	1,499	,218	
22	4,12	,971	4,17	1,121	4,27	1,077	4,34	,915	,337	,799	
23	3,25	1,326	3,56	1,283	3,31	1,460	3,52	1,202	,437	,727	
24	2,72	1,137	2,93	1,323	2,95	1,252	2,86	1,376	,179	,911	
34	2,44	1,121	2,47	1,295	2,13	,833	2,41	1,182	,458	,712	
36	3,00	1,290	2,71	1,272	3,09	1,306	2,91	1,527	,470	,703	
37	3,68	1,144	3,04	1,381	2,90	1,411	3,56	1,528	2,256	,085	
38	3,48	1,357	2,69	1,473	2,40	1,501	3,29	1,623	3,175	,026	a-c
39	3,84	1,247	3,73	1,405	3,45	1,438	4,45	,944	4,347	,006	c-d
40	4,16	,943	4,26	1,124	4,18	,852	4,58	,767	1,692	,172	

*P<.05

Araştırmaya katılanların görev yaptığı yerleşim birimi değişkenine göre sınıf öğretmeni değişiminin yönetim üzerindeki etkisini belirlemeye ilişkin katılımcı görüşleri Tablo 14’ te verilmiştir. Araştırmaya katılanların görev yaptığı yerleşim birimi değişkenine göre sınıf öğretmeni değişiminin yönetim üzerindeki etkisini belirlemeye ilişkin görüşleri arasında anlamlı bir fark olup olmadığını belirlemek için tek yönlü varyans analizi uygulanmıştır. Yapılan tek yönlü varyans analizi sonucunda, 38 ve 39. maddelerde $*p<.05$ düzeyinde anlamlı farkın olduğu görülmektedir. Diğer maddelerde ise katılımcıların görev yaptıkları yerleşim birimi değişkenine göre anlamlı bir fark bulunmamıştır.

Tablo 14 incelendiğinde, otuz sekizinci madde olan “Sınıf öğretmenlerinin, öğrencilerini ilkokuldan mezun edene kadar tayin hakkı olmamalıdır.” görüş maddesine araştırmaya katılanların görev yaptıkları yerleşim birimi değişkenine göre yapılan varyans analizi sonucunda anlamlı farklılığın olduğu görülmektedir ($F= 3,174$; $*p<.05$). “Sınıf öğretmenlerinin, öğrencilerini ilkokuldan mezun edene kadar tayin hakkı olmamalıdır” görüşüne il merkezinde görev yapan katılımcıların ($\bar{x}=3,48$), beldede görev yapan katılımcılara göre ($\bar{x}=2,40$) daha fazla katıldıkları yapılan scheffe testi sonucunda görülmektedir.

Tablo 14 incelendiğinde, otuz dokuzuncu madde olan “Öğrencilere 4 yıl ders verip ilkokuldan mezun eden öğretmenlere ekstra puan verilmelidir.” görüş maddesine araştırmaya katılanların görev yaptıkları yerleşim birimi değişkenine göre yapılan varyans analizi sonucunda anlamlı farklılığın olduğu görülmektedir ($F= 4,347$; $*p<.05$). “Öğrencilere 4 yıl ders verip ilkokuldan mezun eden öğretmenlere ekstra puan verilmelidir.” görüşüne köyde görev yapan katılımcıların ($\bar{x}=4,45$), beldede görev yapan katılımcılara göre ($\bar{x}=3,45$) daha fazla katıldıkları yapılan scheffe testi sonucunda görülmektedir.

4.2.6. Araştırmaya Katılanların Meslek Değişkenine Göre Sınıf Öğretmeni Değişiminin Öğrenci, Yeni Gelen Öğretmen ve Eğitim Yönetimi Üzerindeki Etkisini Belirlemeye İlişkin Genel Görüşleri

4.2.6.1. Araştırmaya katılanların meslek değişkenine göre sınıf öğretmeni değişiminin öğrenci üzerindeki etkisini belirlemeye ilişkin genel görüşleri

Araştırmaya katılanların meslek değişkenine göre sınıf öğretmeni değişiminin öğrenci üzerindeki etkisini belirlemeye ilişkin genel görüşleri Tablo 15’te gösterilmiştir.

Tablo 15. Araştırmaya katılanların meslek değişkenine göre sınıf öğretmeni değişiminin öğrenci üzerindeki etkisini belirlemeye ilişkin genel görüşleri

M. No	Sınıf		Branş		İdareci ve		Varyans		Fark Olan Gruplar
	Öğretmeni		Öğertmeni		Müfettiş				
	(a)	(b)	(c)						
	x	S	$\bar{x}$	S	$\bar{x}$	S	F	p	
1	4,43	,743	4,27	,932	4,16	,916	1,210	,301	
6	2,79	1,282	2,80	1,116	2,75	,989	,017	,983	
7	3,86	,957	4,02	,787	4,04	,806	,647	,525	
8	3,48	1,190	3,51	,931	3,20	,832	,720	,488	
11	2,08	1,083	2,13	1,044	2,16	1,049	,055	,947	
12	2,58	,923	2,84	1,053	2,66	1,049	,868	,422	
13	2,66	1,200	2,35	1,097	2,70	1,122	,985	,376	
14	2,46	1,101	2,42	,777	2,41	,974	,026	,974	
15	2,20	,959	1,89	,952	1,79	,931	2,375	,097	
16	2,44	,943	2,44	1,057	2,37	,969	,050	,951	
18	2,68	,968	2,57	1,030	2,87	,946	,671	,513	

*P<.05

Araştırmaya katılanların meslek değişkenine göre sınıf öğretmeni değişiminin öğrenci üzerindeki etkisini belirlemeye ilişkin katılımcı görüşleri Tablo 15’te verilmiştir. Araştırmaya katılanların meslek değişkenine göre sınıf öğretmeni değişiminin öğrenci üzerindeki etkisini belirlemeye ilişkin görüşleri arasında anlamlı bir fark olup olmadığını belirlemek için tek yönlü varyans analizi uygulanmıştır. Yapılan

tek yönlü varyans analizi sonucunda, katılımcıların meslek değişkenine göre hiçbir maddede $*p<.05$ anlamlı bir fark bulunmamıştır.

4.2.6.2. Araştırmaya katılanların meslek değişkenine göre sınıf öğretmeni değişiminin yeni gelen öğretmen üzerindeki etkisini belirlemeye ilişkin genel görüşleri

Araştırmaya katılanların meslek değişkenine göre sınıf öğretmeni değişiminin yeni gelen öğretmen üzerindeki etkisini belirlemeye ilişkin genel görüşleri Tablo 16’da gösterilmiştir.

Tablo 16. Araştırmaya katılanların meslek değişkenine göre sınıf öğretmeni değişiminin yeni gelen öğretmen üzerindeki etkisini belirlemeye ilişkin genel görüşleri

M. No	Sınıf		Branş		İdareci ve		Varyans		Fark Olan Gruplar
	Öğretmeni		Öğretmeni		Müfettiş				
	(a)	(b)	(c)						
	x	S	$\bar{x}$	S	$\bar{x}$	S	F	p	
6	2,79	1,282	2,80	1,116	2,75	,989	,017	,983	
9	2,41	,955	2,34	,878	2,20	,832	,493	,612	
10	2,83	1,202	2,60	1,263	3,50	,978	4,356	,015	b-c
11	2,08	1,083	2,13	1,044	2,16	1,049	,055	,947	
12	2,58	,923	2,84	1,053	2,66	1,049	,868	,422	
19	2,40	,927	2,68	,961	2,04	,858	3,564	,031	b-c
26	2,29	1,082	2,56	1,068	2,29	1,041	,884	,416	
27	2,08	1,052	2,32	1,001	2,12	,991	,675	,511	
28	2,98	1,056	3,16	,878	2,87	,946	,686	,505	
30	2,33	,940	2,54	,960	2,50	1,251	,600	,550	
31	2,02	,831	2,27	1,096	2,37	1,055	1,660	,194	
32	1,92	,916	1,97	,972	2,16	1,203	,559	,573	
33	1,92	,957	2,28	1,112	2,33	1,129	2,403	,094	
35	2,21	,969	2,47	,892	2,25	1,293	,861	,425	

* $P<.05$

Araştırmaya katılanların meslek değişkenine göre sınıf öğretmeni değişiminin yeni gelen öğretmen üzerindeki etkisini belirlemeye ilişkin katılımcı görüşleri Tablo 16’da verilmiştir. Araştırmaya katılanların meslek değişkenine göre sınıf öğretmeni değişiminin yeni gelen öğretmen üzerindeki etkisini belirlemeye ilişkin görüşleri arasında anlamlı bir fark olup olmadığını belirlemek için tek yönlü varyans analizi uygulanmıştır. Yapılan tek yönlü varyans analizi sonucunda, 10. ve 19. maddelerde $*p<.05$ düzeyinde anlamlı farkın olduğu görülmektedir. Diğer maddelerde ise katılımcıların görev yaptıkları yerleşim birimi değişkenine göre anlamlı bir fark bulunmamıştır.

Tablo 16 incelendiğinde, onuncu madde olan “Disiplin sorunu bulunan sınıfın öğretmeni değişmelidir.” görüş maddesine araştırmaya katılanların meslek değişkenine göre yapılan varyans analizi sonucunda anlamlı farklılığın olduğu görülmektedir ($F=4,356$; $*p<.05$). “Disiplin sorunu bulunan sınıfın öğretmeni değişmelidir.” görüşüne idareci ve müfettişlerin ($\bar{x}=3,50$), branş öğretmenlerine göre ($\bar{x}=2,60$) daha fazla katıldıkları yapılan scheffe testi sonucunda görülmektedir.

Tablo 16 incelendiğinde, on dokuzuncu madde olan “Öğretmeni değişen sınıfın disiplin sorunlarında azalma görülmektedir.” görüş maddesine araştırmaya katılanların meslek değişkenine göre yapılan varyans analizi sonucunda anlamlı farklılığın olduğu görülmektedir ($F=3,564$; $*p<.05$). “Öğretmeni değişen sınıfın disiplin sorunlarında azalma görülmektedir.” görüşüne branş öğretmenlerinin ($\bar{x}=2,68$), idareci ve müfettişlere göre ($\bar{x}=2,04$) daha fazla katıldıkları yapılan scheffe testi sonucunda görülmektedir.

4.2.6.3. Araştırmaya katılanların meslek değişkenine göre sınıf öğretmeni değişiminin yönetim üzerindeki etkisini belirlemeye ilişkin genel görüşleri

Araştırmaya katılanların meslek değişkenine göre sınıf öğretmeni değişiminin yönetim üzerindeki etkisini belirlemeye ilişkin genel görüşleri Tablo 17’de gösterilmiştir.

Tablo 17. Araştırmaya katılanların meslek değişkenine göre sınıf öğretmeni değişiminin yönetim üzerindeki etkisini belirlemeye ilişkin genel görüşleri

M. No	Sınıf		Branş		İdareci ve		Varyans		Fark Olan Gruplar
	Öğretmeni		Öğretmeni		Müfettiş				
	(a)	(b)	(c)						
	x	S	$\bar{x}$	S	$\bar{x}$	S	F	p	
3	3,60	1,005	3,65	,966	3,70	,954	,106	,899	
13	2,66	1,200	2,35	1,097	2,70	1,122	,985	,376	
14	2,46	1,101	2,42	,777	2,41	,974	,026	,974	
15	2,20	,959	1,89	,952	1,79	,931	2,375	,097	
20	2,79	1,274	3,00	1,105	3,41	,974	2,543	,082	
21	3,58	1,045	3,59	,831	3,62	,875	,018	,982	
22	4,31	,968	4,08	1,089	4,20	1,062	,685	,506	
23	3,44	1,389	3,39	1,151	3,58	1,176	,161	,852	
24	2,70	1,339	3,08	1,277	3,12	1,075	1,618	,202	
34	2,30	1,066	2,60	1,174	2,37	1,408	,873	,420	
36	2,75	1,378	3,10	1,331	3,00	1,383	,921	,400	
37	3,16	1,453	3,47	1,350	3,54	1,413	,986	,376	
38	2,82	1,558	3,10	1,502	3,37	1,555	1,316	,272	
39	4,00	1,290	3,73	1,329	4,16	1,203	,918	,402	
40	4,35	,961	4,21	,990	4,50	,834	,703	,497	

*P<.05

Araştırmaya katılanların meslek değişkenine göre sınıf öğretmeni değişiminin yönetim üzerindeki etkisini belirlemeye ilişkin katılımcı görüşleri Tablo 17’de verilmiştir. Araştırmaya katılanların meslek değişkenine göre sınıf öğretmeni değişiminin yönetim üzerindeki etkisini belirlemeye ilişkin görüşleri arasında anlamlı bir fark olup olmadığını belirlemek için tek yönlü varyans analizi uygulanmıştır. Yapılan tek yönlü varyans analizi sonucunda, katılımcıların meslek değişkenine göre hiçbir maddede *p<.05 anlamlı bir fark bulunmamıştır.

4.2.7. Araştırmaya Katılanların Meslekteki Kıdem Değişkenine Göre Sınıf Öğretmeni Değişiminin Öğrenci, Yeni Gelen Öğretmen ve Eğitim Yönetimi Üzerindeki Etkisini Belirlemeye İlişkin Genel Görüşleri

4.2.7.1. Araştırmaya katılanların meslekteki kıdem değişkenine göre sınıf öğretmeni değişiminin öğrenci üzerindeki etkisini belirlemeye ilişkin genel görüşleri

Araştırmaya katılanların meslekteki kıdem değişkenine göre sınıf öğretmeni değişiminin öğrenci üzerindeki etkisini belirlemeye ilişkin genel görüşleri Tablo 18’de gösterilmiştir.

Tablo 18. Araştırmaya katılanların meslekteki kıdem değişkenine göre sınıf öğretmeni değişiminin öğrenci üzerindeki etkisini belirlemeye ilişkin genel görüşleri

M. No	1-5 yıl (a)		6-10 yıl (b)		11-15 yıl (c)		16 yıl ve üzeri (d)		Varyans		Fark Olan Gruplar
	x	S	$\bar{x}$	S	$\bar{x}$	S	x	S	F	p	
1	4,32	,944	4,48	,718	4,36	,764	4,04	,864	1,210	,301	
6	2,88	1,193	2,91	1,379	2,63	1,033	2,55	,887	,017	,983	
7	4,02	,848	4,06	,853	4,00	,694	3,38	1,116	,647	,525	
8	3,51	1,032	3,72	1,174	3,30	,915	2,90	,943	,720	,488	
11	2,11	1,125	2,13	1,099	2,06	,907	2,14	1,108	,055	,947	
12	2,84	,963	2,65	1,068	2,63	,889	2,38	,920	,868	,422	
13	2,52	1,041	2,71	1,290	2,56	1,040	2,52	1,327	,985	,376	
14	2,32	,808	2,48	1,179	2,53	,973	2,47	1,030	,026	,974	
15	1,97	,875	2,27	1,057	2,00	,946	1,76	,889	2,375	,097	
16	2,52	,901	2,44	1,017	2,41	,945	2,23	1,091	,050	,951	
18	2,70	,904	2,63	,996	2,53	1,041	3,00	1,000	,671	,513	

*P<.05

Araştırmaya katılanların meslekteki kıdem değişkenine göre sınıf öğretmeni değişiminin öğrenci üzerindeki etkisini belirlemeye ilişkin katılımcı görüşleri Tablo 18’de verilmiştir. Araştırmaya katılanların meslekteki kıdem değişkenine göre sınıf

öğretmeni değişiminin öğrenci üzerindeki etkisini belirlemeye ilişkin görüşleri arasında anlamlı bir fark olup olmadığını belirlemek için tek yönlü varyans analizi uygulanmıştır. Yapılan tek yönlü varyans analizi sonucunda, katılımcıların meslek değişkenine göre hiçbir maddede $*p<.05$ anlamlı bir fark bulunmamıştır.

4.2.7.2. Araştırmaya katılanların meslekteki kıdem değişkenine göre sınıf öğretmeni değişiminin yeni gelen öğretmen üzerindeki etkisini belirlemeye ilişkin genel görüşleri

Araştırmaya katılanların meslekteki kıdem değişkenine göre sınıf öğretmeni değişiminin yeni gelen öğretmen üzerindeki etkisini belirlemeye ilişkin genel görüşleri Tablo 19’da gösterilmiştir.

Tablo 19. Araştırmaya katılanların meslekteki kıdem değişkenine göre sınıf öğretmeni değişiminin yeni gelen öğretmen üzerindeki etkisini belirlemeye ilişkin genel görüşleri

M. No	1-5 yıl (a)		6-10 yıl (b)		11-15 yıl (c)		16 yıl ve üzeri (d)		Varyans		Fark Olan Gruplar
	x	S	$\bar{X}$	S	$\bar{X}$	S			F	p	
6	2,88	1,193	2,91	1,379	2,63	1,033	2,55	,887	,689	,560	
9	2,32	,865	2,48	,997	2,30	,987	2,23	,700	,498	,684	
10	2,68	1,234	2,93	1,240	3,13	1,195	2,85	1,136	,861	,463	
11	2,11	1,125	2,13	1,099	2,06	,907	2,14	1,108	,029	,993	
12	2,84	,963	2,65	1,068	2,63	,889	2,38	,920	1,072	,363	
19	2,59	,947	2,34	,947	2,43	,897	2,19	,980	,989	,400	
26	2,47	1,130	2,50	1,210	2,13	,819	2,19	,928	1,049	,373	
27	2,11	,868	2,33	1,261	2,16	,949	1,85	,853	1,068	,365	
28	3,11	,931	3,17	1,050	2,93	,980	2,57	,925	2,065	,108	
30	2,35	,932	2,53	1,078	2,50	1,042	2,19	,928	,673	,570	
31	2,18	1,017	2,17	1,028	1,96	,718	2,28	,956	,537	,657	
32	1,90	,935	2,15	1,191	1,83	,746	1,95	,864	,773	,511	
33	2,15	,986	2,10	1,196	1,90	,803	2,19	1,123	,462	,709	
35	2,47	,952	2,32	1,136	2,13	,819	2,04	1,071	1,170	,324	

* $P<.05$

Araştırmaya katılanların meslekteki kıdem değişkenine göre sınıf öğretmeni değişiminin yeni gelen öğretmen üzerindeki etkisini belirlemeye ilişkin katılımcı

görüşleri Tablo 19’da verilmiştir. Araştırmaya katılanların meslekteki kıdem değişkenine göre sınıf öğretmeni değişiminin yeni gelen öğretmen üzerindeki etkisini belirlemeye ilişkin görüşleri arasında anlamlı bir fark olup olmadığını belirlemek için tek yönlü varyans analizi uygulanmıştır. Yapılan tek yönlü varyans analizi sonucunda, katılımcıların meslek değişkenine göre hiçbir maddede $*p<.05$ anlamlı bir fark bulunmamıştır.

4.2.7.3. Araştırmaya katılanların meslekteki kıdem değişkenine göre sınıf öğretmeni değişiminin eğitim yönetimi üzerindeki etkisini belirlemeye ilişkin genel görüşleri

Araştırmaya katılanların meslekteki kıdem değişkenine göre sınıf öğretmeni değişiminin eğitim yönetimi üzerindeki etkisini belirlemeye ilişkin genel görüşleri Tablo 20’de gösterilmiştir.

Tablo 20. Araştırmaya katılanların meslekteki kıdem değişkenine göre sınıf öğretmeni değişiminin eğitim yönetimi üzerindeki etkisini belirlemeye ilişkin genel görüşleri

M. No	1-5 yıl (a)		6-10 yıl (b)		11-15 yıl (c)		16 yıl ve üzeri (d)		Varyans		Fark Olan Gruplar
	x	S	$\bar{X}$	S	$\bar{X}$	S			F	p	
3	3,81	,932	3,74	,966	3,40	1,037	3,38	,973	1,745	,161	
13	2,52	1,041	2,71	1,290	2,56	1,040	2,52	1,327	,230	,875	
14	2,32	,808	2,48	1,179	2,53	,973	2,48	1,030	,313	,816	
15	1,97	,875	2,27	1,057	2,00	,946	1,76	,889	1,627	,186	
20	3,11	1,261	2,91	1,183	3,03	1,159	2,61	1,160	,867	,460	
21	3,74	,928	3,73	1,020	3,33	,844	3,33	,966	2,002	,117	
22	4,25	,953	4,36	,903	4,10	1,061	4,09	1,300	,580	,629	
23	3,70	1,111	3,33	1,446	3,35	1,193	3,33	1,390	,801	,495	
24	3,04	1,324	2,69	1,364	2,71	1,033	2,87	1,383	,805	,493	
34	2,54	1,109	2,47	1,224	2,20	1,030	2,19	1,289	,825	,482	
36	3,20	1,286	2,82	1,496	2,56	1,222	2,85	1,388	1,390	,248	
37	3,50	1,338	3,21	1,474	2,90	1,398	3,71	1,419	1,757	,158	
38	3,11	1,481	2,95	1,659	2,60	1,354	3,38	1,657	1,188	,317	
39	3,79	1,356	4,04	1,332	4,06	1,142	3,95	1,283	,368	,776	
40	4,25	1,014	4,45	,887	4,43	,817	4,14	1,108	,761	,518	

* $P<.05$

Araştırmaya katılanların meslekteki kıdem değişkenine göre sınıf öğretmeni değişiminin eğitim yönetimi üzerindeki etkisini belirlemeye ilişkin katılımcı görüşleri Tablo 20’de verilmiştir. Araştırmaya katılanların meslekteki kıdem değişkenine göre sınıf öğretmeni değişiminin eğitim yönetimi üzerindeki etkisini belirlemeye ilişkin görüşleri arasında anlamlı bir fark olup olmadığını belirlemek için tek yönlü varyans analizi uygulanmıştır. Yapılan tek yönlü varyans analizi sonucunda, katılımcıların meslek değişkenine göre hiçbir maddede $*p<.05$ anlamlı bir fark bulunmamıştır.

4.2.8. Araştırmaya Katılanların Görev Yaptığı Okul Sayısı Değişkenine Göre Sınıf Öğretmeni Değişiminin Öğrenci, Yeni Gelen Öğretmen ve Eğitim Yönetimi Üzerindeki Etkisini Belirlemeye İlişkin Genel Görüşleri

4.2.8.1. Araştırmaya katılanların görev yaptığı okul sayısı değişkenine göre sınıf öğretmeni değişiminin öğrenci üzerindeki etkisini belirlemeye ilişkin genel görüşleri

Araştırmaya katılanların görev yaptığı okul sayısı değişkenine göre sınıf öğretmeni değişiminin öğrenci üzerindeki etkisini belirlemeye ilişkin genel görüşleri Tablo 21’de gösterilmiştir.

Tablo 21. Araştırmaya katılanların görev yaptığı okul sayısı değişkenine göre sınıf öğretmeni değişiminin öğrenci üzerindeki etkisini belirlemeye ilişkin genel görüşleri

M. No	1 (a)		2 (b)		3 (c)		4 (d)		5 ve üzeri (e)		Varyans		Fark Olan Gruplar
	x	S	$\bar{X}$	S	$\bar{X}$	S	x	S	x	S	F	p	
1	4,35	,869	4,25	,846	4,43	,727	4,38	,897	4,30	,847	,197	,940	
6	2,62	1,181	2,69	1,329	3,06	1,311	2,92	1,090	2,62	1,039	,799	,528	
7	4,03	,838	4,16	,746	3,96	,850	3,92	,759	3,66	1,108	1,265	,287	
8	3,44	,974	3,52	1,294	3,66	1,028	3,15	1,007	3,42	1,061	,830	,508	
11	2,00	,942	2,40	1,290	2,13	1,025	1,92	,953	2,12	1,082	,744	,564	
12	2,82	,944	2,88	1,092	2,66	1,124	2,53	,811	2,48	,905	,862	,488	
13	2,61	1,061	2,50	1,063	2,26	1,172	3,12	1,332	2,54	1,092	1,984	,101	
14	2,25	,859	2,54	1,062	2,43	1,072	2,64	1,113	2,39	,933	,540	,706	
15	1,92	,899	2,16	1,106	2,00	,909	2,30	1,086	1,90	,842	,852	,495	
16	2,50	,922	2,62	1,055	2,23	,897	2,42	1,026	2,42	1,000	,577	,680	
18	2,78	,917	2,76	,830	2,50	,900	2,64	1,075	2,75	1,146	,429	,787	

* $P<.05$

Araştırmaya katılanların görev yaptığı okul sayısı değişkenine göre sınıf öğretmeni değişiminin öğrenci üzerindeki etkisini belirlemeye ilişkin katılımcı görüşleri Tablo 21’de verilmiştir. Araştırmaya katılanların görev yaptığı okul sayısı değişkenine göre sınıf öğretmeni değişiminin eğitim öğrenci üzerindeki etkisini belirlemeye ilişkin görüşleri arasında anlamlı bir fark olup olmadığını belirlemek için tek yönlü varyans analizi uygulanmıştır. Yapılan tek yönlü varyans analizi sonucunda, katılımcıların meslek değişkenine göre hiçbir maddede $*p<.05$ anlamlı bir fark bulunmamıştır.

4.2.8.2. Araştırmaya katılanların görev yaptığı okul sayısı değişkenine göre sınıf öğretmeni değişiminin yeni gelen öğretmen üzerindeki etkisini belirlemeye ilişkin genel görüşleri

Araştırmaya katılanların görev yaptığı okul sayısı değişkenine göre sınıf öğretmeni değişiminin yeni gelen öğretmen üzerindeki etkisini belirlemeye ilişkin genel görüşleri Tablo 22’de gösterilmiştir.

Tablo 22. Araştırmaya katılanların görev yaptığı okul sayısı değişkenine göre sınıf öğretmeni değişiminin yeni gelen öğretmen üzerindeki etkisini belirlemeye ilişkin genel görüşleri

M. No	1 (a)		2 (b)		3 (c)		4 (d)		5 ve üzeri (e)		Varyans		Fark Olan Gruplar
	x	S	$\bar{X}$	S	$\bar{X}$	S	x	S	x	S	F	p	
6	2,62	1,181	2,69	1,329	3,06	1,311	2,92	1,090	2,62	1,039	,799	,528	
9	2,14	,803	2,52	1,045	2,50	1,008	2,11	,711	2,50	,915	1,438	,225	
10	2,67	1,218	3,12	1,268	2,83	1,085	3,00	1,385	2,84	1,167	,511	,728	
11	2,00	,942	2,40	1,290	2,13	1,025	1,92	,953	2,12	1,082	,744	,564	
12	2,82	,944	2,88	1,092	2,66	1,124	2,53	,811	2,48	,905	,862	,488	
19	2,39	,916	2,36	,907	2,40	1,037	2,36	,860	2,54	1,002	,201	,937	
26	2,32	,983	2,32	1,107	2,37	1,236	2,50	1,142	2,33	,957	,123	,964	
27	2,21	,875	2,28	1,339	1,89	,976	2,28	1,061	2,15	,905	,661	,620	
28	3,07	1,035	3,16	,943	3,00	1,000	2,96	,934	2,90	1,071	,266	,899	
30	2,50	,881	2,52	1,262	2,18	,833	2,52	1,004	2,39	1,028	,538	,708	
31	2,35	1,061	2,20	1,040	1,82	,928	2,24	,830	2,15	,870	1,246	,294	
32	1,82	,722	2,12	1,201	2,03	1,188	2,12	1,053	1,84	,712	,600	,663	
33	2,25	1,040	2,20	1,154	1,90	1,028	2,28	1,100	1,90	,913	,940	,443	
35	2,32	,904	2,24	1,090	2,16	,985	2,44	1,227	2,30	,918	,267	,899	

* $P<.05$

Araştırmaya katılanların görev yaptığı okul sayısı değişkenine göre sınıf öğretmeni değişiminin yeni gelen öğretmen üzerindeki etkisini belirlemeye ilişkin katılımcı görüşleri Tablo 22’de verilmiştir. Araştırmaya katılanların görev yaptığı okul sayısı değişkenine göre sınıf öğretmeni değişiminin yeni gelen öğretmen üzerindeki etkisini belirlemeye ilişkin görüşleri arasında anlamlı bir fark olup olmadığını belirlemek için tek yönlü varyans analizi uygulanmıştır. Yapılan tek yönlü varyans analizi sonucunda, katılımcıların meslek değişkenine göre hiçbir maddede $*p<.05$ anlamlı bir fark bulunmamıştır.

4.2.8.3. Araştırmaya katılanların görev yaptığı okul sayısı değişkenine göre sınıf öğretmeni değişiminin eğitim yönetimi üzerindeki etkisini belirlemeye ilişkin genel görüşleri

Araştırmaya katılanların görev yaptığı okul sayısı değişkenine göre sınıf öğretmeni değişiminin eğitim yönetimi üzerindeki etkisini belirlemeye ilişkin genel görüşleri Tablo 23’te gösterilmiştir.

Tablo 23. Araştırmaya katılanların görev yaptığı okul sayısı değişkenine göre sınıf öğretmeni değişiminin eğitim yönetimi üzerindeki etkisini belirlemeye ilişkin genel görüşleri

M. No	1 (a)		2 (b)		3 (c)		4 (d)		5 ve üzeri (e)		Varyans		Fark Olan Gruplar
	x	S	$\bar{X}$	S	$\bar{X}$	S	x	S	x	S	F	p	
3	4,00	,919	3,76	1,051	3,30	,915	3,42	1,064	3,72	,875	2,380	,055	
13	2,61	1,061	2,50	1,063	2,26	1,172	3,12	1,332	2,54	1,092	1,984	,101	
14	2,25	,859	2,54	1,062	2,43	1,072	2,64	1,113	2,39	,933	,540	,706	
15	1,92	,899	2,16	1,106	2,00	,909	2,30	1,086	1,90	,842	,852	,495	
20	3,35	1,026	2,80	1,354	2,62	1,236	3,28	1,100	2,78	1,166	2,144	,079	
21	3,81	,962	3,76	,969	3,36	,964	3,60	1,000	3,48	,905	1,076	,371	
22	4,25	,984	4,24	1,090	4,23	,817	4,12	,927	4,30	1,237	,118	,976	
23	3,64	1,061	3,21	1,346	3,58	1,323	3,48	1,228	3,33	1,450	,491	,743	
24	2,96	1,341	2,76	1,362	2,66	1,295	3,28	1,275	2,78	1,192	,929	,449	
34	2,82	1,156	2,40	1,322	2,13	1,041	2,20	1,000	2,42	1,199	1,538	,195	
36	3,35	1,366	2,66	1,340	2,70	1,393	3,12	1,452	2,66	1,241	1,545	,193	
37	3,71	1,410	3,36	1,410	3,13	1,479	3,36	1,350	3,06	1,434	,952	,436	
38	3,60	1,448	2,96	1,513	2,53	1,591	3,12	1,589	2,81	1,488	1,969	,103	
39	3,92	1,331	3,96	1,274	3,76	1,454	4,24	1,011	3,93	1,321	,464	,762	
40	4,21	,994	4,56	,768	4,30	1,022	4,52	,714	4,18	1,102	,927	,450	

* $P<.05$

Araştırmaya katılanların görev yaptığı okul sayısı değişkenine göre **sınıf** öğretmenini değişiminin eğitim yönetimi üzerindeki etkisini belirlemeye ilişkin katılımcı görüşleri Tablo 23'te verilmiştir. Araştırmaya katılanların görev yaptığı okul sayısı değişkenine göre sınıf öğretmenini değişiminin eğitim yönetimi üzerindeki etkisini belirlemeye ilişkin görüşleri arasında anlamlı bir fark olup olmadığını belirlemek için tek yönlü varyans analizi uygulanmıştır. Yapılan tek yönlü varyans analizi sonucunda, katılımcıların meslek değişkenine göre hiçbir maddede $*p<.05$ anlamlı bir fark bulunmamıştır.

4.3. Birden Fazla Sınıf Öğretmeni Değişen İlkokul Öğrencilerinin Yaşadıkları Sorunlara İlişkin Öğretmenlerin Görüşleri

Katılımcılara uygulanan ankette 41. madde açık uçlu olarak belirlenmiş ve bu maddede birden fazla sınıf öğretmenini değişen ilkokul öğrencilerinin yaşadıkları sorunlara ilişkin öğretmenlerin görüşleri alınmıştır. Bu madde ile ilgili bulgular şu şekildedir:

3, 16, 36, 50, 76, 78, 82, 130 ve 137 numaralı anketlerdeki öğretmen değişiminin öğrenciler üzerinde olumsuz bir etkiye neden oldukları belirtilmektedir. Bu anketlerde genellikle öğrencilerin yeni gelen öğretmenlere alışmalarının zaman aldığı belirtilmiştir.

20 ve 107 numaralı anketlerde katılımcılar, öğrencilerin ve velilerin yeni gelen öğretmenle eski öğretmenini karşılaştırdıkları belirtilmiştir.

21 ve 53 numaralı anketlerde öğretmen değişimi ile birlikte öğrencilerdeki disiplin sorunlarında artış görüldüğü belirtilmiştir.

48 ve 93 numaralı anketlerde Atama ve Yer Değiştirme yönetmeliğindeki eksikliklerden bahsedilmiş ve tayinlerin daha adaletli olması gerektiği belirtilmiştir.

52 ve 77 numaralı anketlerde öğrencilerin yeni gelen öğretmene çabuk alışması için yeni gelen öğretmenin öğrencilere çok sıcak ve yakın davranması gerektiği belirtilmiştir.

110 numaralı ankette öğrencilerin hazır bulunuşluk düzeyinin tespit edilmemesi ve yeni gelen öğretmenin sınıfa kendi sınıfıymış gözüyle bakmaması bir sorun olarak belirtilmiştir.

126 numaralı ankette 39. ve 40. maddeler desteklenmiştir.

138 numaralı ankette, yeni atanan öğretmene öğrencilerin idare tarafından tanıtılması gerektiği belirtilmiştir. Giden öğretmenin öğrencileri anlatan bir defter tutması gerektiği ve tayini çıkınca idareye bırakması gerektiği belirtilmiştir. Böyle uyum sürecinin azalacağından bahsedilmiştir.

BEŞİNCİ BÖLÜM

5. SONUÇ VE ÖNERİLER

Bu bölümde araştırma bulgularına göre elde edilen sonuçlar ortaya koyulmuş ve bazı önerilere yer verilmiştir.

5.1. Sonuçlar

Bu araştırma ile birden fazla sınıf öğretmeni değişen ilkokul öğrencilerinin yaşadıkları sorunları belirlemek amaçlanmıştır. Ayrıca yer değiştiren öğretmenin yerine atanan öğretmenin ve eğitim öğrencilerinin yaşadıkları sorunları tespit etmek de amaçlanmıştır. Bu araştırmanın çalışma grubunu Elazığ ilindeki, Milli Eğitim Bakanlığı'na ait ilkokullardaki sınıf öğretmenleri, branş öğretmenleri, okul idarecileri ve ilköğretim maarif müfettişleri oluşturmaktadır. Literatür taraması sonucunda, okul olgunluğu konulu öğretmenler ile yapılan yurt içi ve yurt dışı çalışmalar incelenmiş ve bu inceleme sonucunda belirlenen öğretmen anket formu, alan uzmanlarının görüşüne sunulmuştur.

5.1.1. Araştırmaya Katılanların Kişisel Bilgilerine İlişkin Sonuçlar

Araştırma Elazığ ilinde bulunan 80 sınıf öğretmeni, 38 branş öğretmeni, 24 okul idarecisi ve 7 ilköğretim maarif müfettişi katılmıştır. Araştırmaya katılanların % 62,7'si erkek ve % 37,3'ü ise de kadındır.

Görev yaptığı yerleşim birimi değişkenine göre araştırmaya katılanların % 33,8'i köyde, % 32,4'ü ilçe merkezinde, % 18,3'ü il merkezinde ve % 15,5'i beldede görev yapmaktadır.

Meslek değişkenine göre araştırmaya katılanların % 56,3'ü sınıf öğretmeni, % 26,8'i branş öğretmeni, % 12,0'si okul idarecisi ve % 4,9'u ilköğretim maarif müfettişidir.

Meslekteki kıdem değişkenine göre araştırmaya katılanların % 33,1'i 6-10 yıl arası kıdeme, % 31,0'i 1-1 yıl arası kıdeme, %30'u 11-15 yıl arası kıdeme, % 8,5'i 16-20 yıl arası kıdeme ve % 6,3'ü 21 ve üzeri kıdeme sahiptir.

O güne kadar değiştirdiği okul sayısı değişkenine göre araştırmaya katılanların % 23,2'si 5 ve üzeri okulda, % 21,1'i 4 okulda, % 19,7'si 1 okulda, % 18,3'ü 4 okulda ve % 17,6'sı da 2 okulda görev yapmıştır.

5.1.2. Sınıf Öğretmeni Değişiminin Öğrenci Üzerindeki Etkisini Belirlemeye Yönelik Katılımcı Görüşlerine İlişkin Sonuçlar

5.1.2.1. Araştırmaya katılanların sınıf öğretmeni değişiminin öğrenci üzerindeki etkisini belirlemeye ilişkin görüşlerine ilişkin sonuçlar

- “Öğretmen değişimi öğrenci başarısını olumsuz yönde etkilemektedir.” görüşünü araştırmaya katılanların tamamen destekledikleri görülmüştür.
- “Öğretmen değişimi öğrenci davranışı üzerinde olumsuz bir etkiye neden olmaktadır.” görüşünü araştırmaya katılanların tamamen destekledikleri görülmüştür.
- “Öğrenciler yeni gelen öğretmene karşı önyargılı davranmaktadır.” görüşüne araştırmaya katılanların kısmen katıldıkları görülmüştür.
- “Öğrenciler sürekli yeni gelen öğretmenleriyle giden öğretmenlerini karşılaştırmaktadır.” görüşünü araştırmaya katılanların tamamen destekledikleri görülmüştür.
- “Öğrenciler öğretmen değişiminden psikolojik olarak etkilenmektedir.” görüşünü araştırmaya katılanların tamamen destekledikleri görülmüştür.
- “Öğrencilerin, öğretmen değişimi sonrasında sınıf kurallarına uymamasında artış görülmektedir.” görüşüne araştırmaya katılanların katıldıkları görülmüştür.

- “Öğretmeni değişen öğrenciler okulu sevmemektedir.” görüşüne araştırmaya katılanların katılmadıkları görülmüştür.
- “Öğretmeni değişen öğrenciler derslerin daha rahat geçtiğini düşünmektedir.” görüşüne araştırmaya katılanların katılmadıkları görülmüştür.
- “Öğretmeni değişen öğrenciler okulda sıkılmaktadır.” görüşüne araştırmaya katılanların kısmen katıldıkları görülmüştür.
- “Öğrenciler yeni gelen öğretmenlerinden çekinmektedir.” görüşüne araştırmaya katılanların kısmen katıldıkları görülmüştür.
- “Öğrenciler yeni gelen öğretmenlerine soru sormaya çekinmektedirler.” görüşüne araştırmaya katılanların kısmen katıldıkları görülmüştür.

5.1.2.2. Araştırmaya katılanların sınıf öğretmeni değişiminin yeni gelen öğretmen üzerindeki etkisini ilişkin görüşlerine ilişkin sonuçlar

- “Öğretmenler birinci sınıf haricinde aldıkları sınıfı benimsememektedir.” görüşüne araştırmaya katılanların kısmen katıldıkları görülmüştür.
- “Öğretmeni değişen sınıftaki başarı düzeyinde artış görülmektedir.” görüşüne araştırmaya katılanların katılmadıkları görülmüştür.
- “Disiplin sorunu bulunan sınıfın öğretmeni değişmelidir.” Görüşüne araştırmaya katılanların kısmen katıldıkları görülmüştür.
- “Yeni sınıfında göreve başlayan öğretmen öğrencilere karşı yeterince ilgi göstermemektedir.” görüşüne araştırmaya katılanların katılmadıkları görülmüştür.
- “Yeni sınıfında göreve başlayan öğretmenle öğrenciler arasında çatışmalar olmaktadır.” görüşüne araştırmaya katılanların kısmen katıldıkları görülmüştür.

- “Öğretmeni değişen sınıfın disiplin sorunlarında azalma görölmektedir.” görüşüne araştırmaya katılanların katılmadıkları görölmüştür.
- “Yeni sınıfında göreve başlayan öğretmen farklı etkilikler kullanmaya gerek duymamaktadır.” görüşüne araştırmaya katılanların katılmadıkları görölmüştür.
- “Öğrencilerin yaptıkları çalışmalar yeni gelen öğretmen tarafından takdir edilmemektedir.” görüşüne araştırmaya katılanların katılmadıkları görölmüştür.
- “Yeni sınıfında göreve başlayan öğretmen öğrencilere not vermede güçlük yaşamaktadır.” görüşüne araştırmaya katılanların kısmen katıldıkları görölmüştür.
- “Yeni sınıfında göreve başlayan öğretmen öğrencilerin seviyesine uygun ders anlatamamaktadır.” görüşüne araştırmaya katılanların katılmadıkları görölmüştür.
- “Yeni sınıfında göreve başlayan öğretmen konuyu tam kavratmadan yeni konuya geçmektedir.” görüşüne araştırmaya katılanların katılmadıkları görölmüştür.
- “Yeni sınıfında göreve başlayan öğretmen derslere genelde hazırlıksız gelmektedir.” görüşüne araştırmaya katılanların katılmadıkları görölmüştür.
- “Yeni sınıfında göreve başlayan öğretmen öğrencilerle yeterince ilgilenmediğinden öğrenci başarısı düşmektedir.” görüşüne araştırmaya katılanların katılmadıkları görölmüştür.
- “Yeni sınıfında göreve başlayan öğretmen giden öğretmene göre daha başarılı olmaktadır.” görüşüne araştırmaya katılanların katılmadıkları görölmüştür.

5.1.2.3. Araştırmaya katılanların sınıf öğretmeni değişiminin yönetim üzerindeki etkisini belirlemeye ilişkin görüşlerine ilişkin sonuçlar

- “Okul idaresi öğretmeni değişen sınıfla ilgili sürekli problemler yaşamaktadır.” görüşünü araştırmaya katılanların destekledikleri görülmüştür.
- “Müfettişler öğretmeni değişen sınıfın teftişini yüzeysel yapmaktadır.” görüşüne araştırmaya katılanların kısmen katıldıkları görülmüştür.
- “Okul idaresi öğretmeni değişen sınıfı vazgeçilmiş sınıf olarak görmektedir.” görüşüne araştırmaya katılanların katılmadıkları görülmüştür.
- “Öğretmen herhangi bir nedenle ayrılınca okul idarecileri yeni öğretmen bulmakta zorlanmaktadır.” görüşüne araştırmaya katılanların kısmen katıldıkları görülmüştür.
- “Herhangi bir nedenle tayini çıkan öğretmenin yerine genelde ücretli öğretmen görevlendirilmektedir.” görüşünü araştırmaya katılanların destekledikleri görülmüştür.
- “Öğretmenlerin sık sık değişmesi eğitim sisteminin önemli bir problemidir.” görüşüne araştırmaya katılanların tamamen katıldıkları görülmüştür.
- “Öğretmenlerin sık sık değişmesinde Milli Eğitim Müdürlüklerinin etkisi vardır.” görüşüne araştırmaya katılanların tamamen katıldıkları görülmüştür.
- “Öğretmen sayısındaki yetersizlik sık sık öğretmen değişmesinin temel nedenidir.” görüşüne araştırmaya katılanların kısmen katıldıkları görülmüştür.
- “Okul idarecileri öğretmeni değişen öğrencilerle ve yeni gelen öğretmenle rahat iletişim kuramamaktadır.” görüşüne araştırmaya katılanların katılmadıkları görülmüştür.
- “Atama ve Yer Değiştirme Yönetmeliği öğretmenlerin sık yer değiştirmesine olanak tanımaktadır.” görüşüne araştırmaya katılanların kısmen katıldıkları görülmüştür.

- “Sınıf öğretmenleri öğrencileri ilkokuldan mezun edene kadar tayin istememelidir.” görüşüne araştırmaya katılanların tamamen katıldıkları görülmüştür.
- “Sınıf öğretmenlerinin öğrencilerini ilkokuldan mezun edene kadar tayin hakkı olmamalıdır.” görüşüne araştırmaya katılanların tamamen katıldıkları görülmüştür.
- “Öğrencilerine 4 yıl ders verip ilkokuldan mezun eden sınıf öğretmenlerine ekstra puan verilmelidir.” görüşüne araştırmaya katılanların tamamen katıldıkları görülmüştür.
- “Öğretmenlerin 4 yıl boyunca aynı yerde ve aynı sınıfta kalıp öğretmenlik yapması maddi ve manevi olarak cazip hale getirilmelidir.” görüşüne araştırmaya katılanların tamamen katıldıkları görülmüştür.

5.1.3. Araştırmaya Katılanların Cinsiyet Değişkenine Göre Birden Fazla Sınıf Öğretmeni Değişen Öğrencilerin Yaşadıkları Sorunlara İlişkin Görüşlerinin Sonuçları

- Araştırmaya katılanların cinsiyet değişkenine göre sınıf öğretmeni değişiminin öğrenci üzerindeki etkisini belirlemeye ilişkin görüşler incelenmiş ve yapılan t testi sonucunda 4., 8. ve 16. maddelerde $p < .05$ düzeyinde anlamlı bir farkın olduğu görülmüştür.
- Araştırmaya katılanların cinsiyet değişkenine göre sınıf öğretmeni değişiminin öğrenci üzerindeki etkisini belirlemeye ilişkin görüşler incelendiğinde 4.madde olan “Öğrenciler yeni gelen öğretmene karşı önyargılı davranmaktadır.” görüşüne kadın katılımcıların erkek katılımcılara göre daha fazla katıldıkları görülmüştür.
- Araştırmaya katılanların cinsiyet değişkenine göre sınıf öğretmeni değişiminin öğrenci üzerindeki etkisini belirlemeye ilişkin görüşler incelendiğinde 8.madde olan “Öğrencilerin öğretmen değişimi sonrasında

sınıf kurallarına uymamasında artış görülmektedir.” görüşüne kadın katılımcıların erkek katılımcılara göre daha fazla katıldıkları görülmüştür.

- Araştırmaya katılanların cinsiyet değişkenine göre sınıf öğretmeni değişiminin öğrenci üzerindeki etkisini belirlemeye ilişkin görüşler incelendiğinde 16.madde olan “Öğretmeni değişen öğrenciler okulu sevmemektedir.” görüşüne kadın katılımcıların erkek katılımcılara göre daha fazla katıldıkları görülmüştür.
- Araştırmaya katılanların cinsiyet değişkenine göre sınıf öğretmeni değişiminin yeni gelen öğretmen üzerindeki etkisini belirlemeye ilişkin görüşler incelenmiş ve yapılan t testi sonucunda 19. maddede $*p<.05$ düzeyinde anlamlı bir farkın olduğu görülmüştür.
- Araştırmaya katılanların cinsiyet değişkenine göre sınıf öğretmeni değişiminin öğrenci üzerindeki etkisini belirlemeye ilişkin görüşler incelendiğinde 8.madde olan “Öğretmeni değişen sınıfın disiplin sorunlarında azalma görülmektedir.” görüşüne kadın katılımcıların erkek katılımcılara göre daha fazla katıldıkları görülmüştür.
- Araştırmaya katılanların cinsiyet değişkenine göre sınıf öğretmeni değişiminin eğitim yöneticileri üzerindeki etkisini belirlemeye ilişkin görüşler incelenmiş ve yapılan t testi sonucunda hiçbir maddelerde $*p<.05$ düzeyinde anlamlı bir farkın olmadığı görülmüştür.

5.1.4. Araştırmaya Katılanların Görev Yaptığı Yerleşim Birimi Değişkenine Göre Birden Fazla Sınıf Öğretmeni Değişen Öğrencilerin Yaşadıkları Sorunlara İlişkin Görüşlerinin Sonuçları

- Araştırmaya katılanların görev yaptıkları yerleşim birimi değişkenine göre sınıf öğretmeni değişiminin öğrenci üzerindeki etkisini belirlemeye ilişkin görüşler incelenmiş, yapılan tek yönlü varyans analizinde, 1. maddede $*p<.05$ düzeyinde anlamlı farkın olduğu görülmüştür. Diğer maddelerde ise sınıf mevcudu değişkenine göre anlamlı bir fark görülmemiştir.

- Araştırmaya katılanların görev yaptıkları yerleşim birimi değişkenine göre sınıf öğretmeni değişiminin öğrenci üzerindeki etkisini belirlemeye ilişkin görüşleri sonucunda “Öğretmenin değişimi öğrenci başarısını olumsuz yönde etkilemektedir.” görüş maddesine beldede görev yapan katılımcıların daha çok destek verdikleri görülmüştür.
- Araştırmaya katılanların görev yaptıkları yerleşim birimi değişkenine göre sınıf öğretmeni değişiminin yeni gelen öğretmen üzerindeki etkisini belirlemeye ilişkin görüşler incelenmiş, yapılan tek yönlü varyans analizinde, üç maddede $*p<.05$ düzeyinde anlamlı farkın olduğu görülmüştür. Diğer maddelerde ise sınıf mevcudu değişkenine göre anlamlı bir fark görülmemiştir.
- Araştırmaya katılanların görev yaptıkları yerleşim birimi değişkenine göre sınıf öğretmeni değişiminin öğrenci üzerindeki etkisini belirlemeye ilişkin görüşleri sonucunda “Öğretmeni değişen sınıftaki başarı düzeyinde artış görülmektedir.” görüş maddesine il merkezinde görev yapan katılımcıların daha çok destek verdikleri görülmüştür.
- Araştırmaya katılanların görev yaptıkları yerleşim birimi değişkenine göre sınıf öğretmeni değişiminin öğrenci üzerindeki etkisini belirlemeye ilişkin görüşleri sonucunda “Yeni sınıfında göreve başlayan öğretmen derslere genelde hazırlıksız girmektedir.” görüş maddesine il merkezinde görev yapan katılımcıların daha çok destek verdikleri görülmüştür.
- Araştırmaya katılanların görev yaptıkları yerleşim birimi değişkenine göre sınıf öğretmeni değişiminin öğrenci üzerindeki etkisini belirlemeye ilişkin görüşleri sonucunda “Yeni sınıfında göreve başlayan öğretmen öğrencilerle yeterince ilgilenmediğinden öğrenci başarısı düşmektedir.” görüş maddesine il merkezinde görev yapan katılımcıların daha çok destek verdikleri görülmüştür.
- Araştırmaya katılanların görev yaptıkları yerleşim birimi değişkenine göre sınıf öğretmeni değişiminin yönetim üzerindeki etkisini belirlemeye ilişkin görüşler incelenmiş, yapılan tek yönlü varyans analizinde, iki maddede

* $p < .05$ düzeyinde anlamlı farkın olduğu görülmüştür. Diğer maddelerde ise sınıf mevcudu değişkenine göre anlamlı bir fark görülmemiştir.

- Araştırmaya katılanların görev yaptıkları yerleşim birimi değişkenine göre sınıf öğretmeni değişiminin yönetim üzerindeki etkisini belirlemeye ilişkin görüşleri sonucunda “Sınıf öğretmenlerinin, öğrencilerini ilkokuldan mezun edene kadar tayin hakkı olmamalıdır.” görüş maddesine il merkezinde görev yapan katılımcıların daha çok destek verdikleri görülmüştür.
- Araştırmaya katılanların görev yaptıkları yerleşim birimi değişkenine göre sınıf öğretmeni değişiminin yönetim üzerindeki etkisini belirlemeye ilişkin görüşleri sonucunda “Öğrencilere 4 yıl ders verip ilkokuldan mezun eden öğretmenlere ekstra puan verilmelidir.” görüş maddesine köyde görev yapan katılımcıların daha çok destek verdikleri görülmüştür.

5.1.5. Araştırmaya Katılanların Meslek Değişkenine Göre Birden Fazla Sınıf Öğretmeni Değişen Öğrencilerin Yaşadıkları Sorunlara İlişkin Görüşlerinin Sonuçları

- Araştırmaya katılanların meslek değişkenine göre sınıf öğretmeni değişiminin öğrenci üzerindeki etkisini belirlemeye ilişkin görüşler incelenmiş, yapılan tek yönlü varyans analizinde, hiçbir maddede * $p < .05$ düzeyinde anlamlı fark görülmemiştir.
- Araştırmaya katılanların meslek değişkenine göre sınıf öğretmeni değişiminin yeni gelen öğretmen üzerindeki etkisini belirlemeye ilişkin görüşler incelenmiş, yapılan tek yönlü varyans analizinde, iki maddede * $p < .05$ düzeyinde anlamlı farkın olduğu görülmüştür. Diğer maddelerde ise sınıf mevcudu değişkenine göre anlamlı bir fark görülmemiştir.
- Araştırmaya katılanların meslek değişkenine göre sınıf öğretmeni değişiminin yeni gelen öğretmen üzerindeki etkisini belirlemeye ilişkin görüşleri sonucunda “Disiplin sorunu bulunan sınıfın öğretmeni

değişmelidir.” görüş maddesine idareci ve müfettişlerin daha çok destek verdikleri görülmüştür.

- Araştırmaya katılanların meslek değişkenine göre sınıf öğretmeni değişiminin yeni gelen öğretmen üzerindeki etkisini belirlemeye ilişkin görüşleri sonucunda “Disiplin sorunu bulunan sınıfın öğretmeni değişmelidir.” görüş maddesine idareci ve müfettişlerin daha çok destek verdikleri görülmüştür.
- Araştırmaya katılanların meslek değişkenine göre sınıf öğretmeni değişiminin yönetim üzerindeki etkisini belirlemeye ilişkin görüşler incelenmiş, yapılan tek yönlü varyans analizinde, hiçbir maddede $*p<.05$ düzeyinde anlamlı fark görülmemiştir.

5.1.6. Araştırmaya Katılanların Meslekteki Kıdem Değişkenine Göre Birden Fazla Sınıf Öğretmeni Değişen Öğrencilerin Yaşadıkları Sorunlara İlişkin Görüşlerinin Sonuçları

- Araştırmaya katılanların meslekteki kıdem değişkenine göre sınıf öğretmeni değişiminin öğrenci üzerindeki etkisini belirlemeye ilişkin görüşler incelenmiş, yapılan tek yönlü varyans analizinde, hiçbir maddede $*p<.05$ düzeyinde anlamlı fark görülmemiştir.
- Araştırmaya katılanların meslekteki kıdem değişkenine göre sınıf öğretmeni değişiminin yeni gelen öğretmen üzerindeki etkisini belirlemeye ilişkin görüşler incelenmiş, yapılan tek yönlü varyans analizinde, hiçbir maddede $*p<.05$ düzeyinde anlamlı fark görülmemiştir.
- Araştırmaya katılanların meslek değişkenine göre sınıf öğretmeni değişiminin yönetim üzerindeki etkisini belirlemeye ilişkin görüşler incelenmiş, yapılan tek yönlü varyans analizinde, hiçbir maddede $*p<.05$ düzeyinde anlamlı fark görülmemiştir.

5.1.7. Araştırmaya Katılanların Görev Yaptığı Okul Sayısı Değişkenine Göre Birden Fazla Sınıf Öğretmeni Değişen Öğrencilerin Yaşadıkları Sorunlara İlişkin Görüşlerinin Sonuçları

- Araştırmaya katılanların görev yaptığı okul sayısı değişkenine göre sınıf öğretmeni değişiminin öğrenci üzerindeki etkisini belirlemeye ilişkin görüşler incelenmiş, yapılan tek yönlü varyans analizinde, hiçbir maddede $*p<.05$ düzeyinde anlamlı fark görülmemiştir.
- Araştırmaya katılanların görev yaptığı okul sayısı değişkenine göre sınıf öğretmeni değişiminin yeni gelen öğretmen üzerindeki etkisini belirlemeye ilişkin görüşler incelenmiş, yapılan tek yönlü varyans analizinde, hiçbir maddede $*p<.05$ düzeyinde anlamlı fark görülmemiştir.
- Araştırmaya katılanların görev yaptığı okul sayısı değişkenine göre sınıf öğretmeni değişiminin yönetim üzerindeki etkisini belirlemeye ilişkin görüşler incelenmiş, yapılan tek yönlü varyans analizinde, hiçbir maddede $*p<.05$ düzeyinde anlamlı fark görülmemiştir.

Sonuç olarak sınıf öğretmeni değişiminin öğrenci üzerindeki etkisi incelendiğinde; öğretmen değişiminin öğrenci başarısını, öğrenci davranışını ve psikolojisini olumsuz etkilediği; öğrencilerin yeni gelen öğretmenleri ile eski öğretmenlerini her durumda karşılaştırdıkları, öğretmen değişiminden sonra öğrencilerin kurallara uymamasında artış olduğu görülmüştür.

Sınıf öğretmeni değişiminin yeni gelen öğretmen üzerindeki etkisi incelendiğinde; öğretmenlerin yeni başladığı sınıfı bir müddet sonra benimsediği; öğretmeni değişen sınıftaki başarı düzeyinin azaldığı; yeni sınıfında göreve başlayan öğretmenin öğrencilerle yeterince ilgilendiği; yeni gelen öğretmenin derslerde yeterince etkinlik kullandığı; öğrencilerin çalışmalarının yeni gelen öğretmen tarafından takdir edildiği; yeni sınıfında başlayan öğretmenin öğrencilerin seviyesine uygun ders anlattığı; yeni sınıfında göreve başlayan öğretmenin derslere hazırlıklı girdiği;

öğretmenin öğrencilerle yeterince ilgilendiği ve yeni gelen öğretmenin önceki öğretmene göre daha başarılı olamadığı görülmüştür.

Sınıf öğretmeni değişiminin yönetim üzerindeki etkisi incelendiğinde; okul idarecilerinin öğretmeni değişen sınıfla ilgili sürekli problemler yaşadığı; okul idarecilerinin öğretmen değişimi sonrasında yeni öğretmen bulmakta kısmen zorluk yaşadıkları; tayini çıkan öğretmen yerine ücretli öğretmen görevlendirildiği; ilkokulda öğretmenlerin sık sık değişmesinin eğitim sisteminin önemli bir problemi olduğu; öğretmenlerin yer değiştirmelerinde Milli Eğitim Müdürlükleri'nin etkisinin olduğu; öğrencilerinin ilkokuldan mezun eden sınıf öğretmenlerine ekstra puan verilmesi gerektiği ve öğretmenlerin öğrencilerini ilkokuldan mezun edene kadar aynı yerde kalmalarının maddi ve manevi olarak desteklenmesi gerektiği görülmüştür.

5.2. Öneriler

Bu araştırma birden fazla sınıf öğretmeni değişen öğrencilerin yaşadıkları sorunlara ilişkin katılımcı görüşleri diğer araştırmalara örnek teşkil edecektir. Birden fazla sınıf öğretmeni değişen ilkokul öğrencilerinin yaşadıkları sorunların giderilebilmesi için yapılacak araştırmalara ve uygulamalara yönelik önerilere yer verilmiştir.

5.2.1. Uygulamaya Yönelik Öneriler

- Sınıf öğretmenliğinde süreklilik esas olduğundan, öğretmenin öğrencilerini ilkokuldan mezun etmeden ayrılmaması için gerekli tedbirler alınabilir.
- Öğrencilerini ilkokuldan mezun eden öğretmene maddi ve hizmet puanı olarak destek verilebilir.
- Öğretmeni değişen öğrenciler için okul rehberlik servisi tarafından destek sağlanabilir.
- Sınıf öğretmenleri için ilk atamada 4 yıl atandığı yerde kalması özendirilebilir.

- Bölge okulları yapılarak köy okullarındaki sık yer değiştirmelerin önüne geçilebilir.

5.2.2. Yapılacak Araştırmalara Yönelik Öneriler

- Bu araştırmanın benzeri farklı illerde, bölgelerde veya Türkiye genelini kapsayacak şekilde genişletilebilir.
- Birden fazla sınıf öğretmeni değişen öğrencilerin yaşadıkları sorunları belirlemek için bu öğrencilerle görüşme yapılabilir.
- Birden fazla sınıf öğretmeni değişen öğrenci velilerinin yaşadıkları sorunları tespit etmeye yönelik bir araştırma yapılabilir.
- Milli Eğitim Bakanlığı'nın Atama ve Yer Değiştirme Yönetmeliği incelenerek bu sorunun çözümü ele alınabilir.
- Öğretmenlerin yer değiştirme nedenleri göz önünde alınarak sorunun çözümüne yönelik öğretmen görüşleri alınabilir.

KAYNAKÇA

- Akbaba, A. (2006). *İlköğretim Birinci Kademe Sınıf Öğretmenlerinin Görev Ve Hizmet Algıları*, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Yeditepe Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü: İstanbul.
- Aktaş, Y. Ve Kasap, S. (2014). Öğretmen Stratejisi Yılbaşında Açıklanacak, www.aa.com.tr/tr/egitim/388939-ogretmen-stratejisi-yilbasinda-aciklanacak, (24 Ekim 2014 tarihinde erişilmiştir).
- Akpınar, B. ve Turan, M. (2004). *Öğretmen Adaylarının Gözüyle Sınıf Öğretmenlerinin Yeterlikleri*, XIII. Ulusal Eğitim Bilimleri Kurultayı, İnönü Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, Malatya.
- Akyüz, G. (2006). Investigation of the effect of teacher and class characteristics on mathematics achievement in Turkey and European Union Countries. *Elementary education online*, 5(2), 75-86.
- Akyüz, Y. (2007). *Türk Eğitim Tarihi*, Ankara:PegemA Yayıncılık.
- Allensworth, E., Ponisciak, S. and Mazzeo, C. (2009). “Teacher Mobility in Chicago Public Schools”, *Consortium on Chicago School Research at the University of Chicago Urban Education Institute*
- Arslan S. ve Özpınar, İ. (2008). “Öğretmen Nitelikleri: İlköğretim Programlarının Beklentileri ve Eğitim Fakültelerinin Kazandırdıkları”, *Necatibey Eğitim Fakültesi Elektronik Fen ve Matematik Eğitimi Dergisi*, 2(1), 38-63.
- Ataunal, A. (2003). *Niçin ve Nasıl Bir Öğretmen*, Ankara: MEB Vakfı Yayınları
- Balcı, A. (1993). *Etkili Okul*, Ankara: Erek Ofset.

- Bedur, S. (2007). *Sınıf Öğretmenlerinin Öğrencilerle İletişimleri*, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Süleyman Demirel Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü: Isparta.
- Bener, Ö. (2003). *Aile Yaşantısı Eğitimi*, Ankara: THK Basımevi İşletmeciliği
- Büyüköztürk, Ş. (2007). *Sosyal Bilimler İçin Veri Analizi El Kitabı*, Ankara: Pegem Yayınları.
- Çelikten, M. ve diğerleri (2005). “Öğretmenlik Mesleği Ve Özellikleri”, *Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 2(19), 207-237.
- Çermik, H. ve diğerleri. (2010). “Sınıf Öğretmenliği Öğretmen Adaylarının Öğretmenlik Mesleğini Tercih Sebepleri”, *Pamukkale Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 28, 201-212.
- Çifci, A. R. (2008). *Farklı Branşlardan Atanan Sınıf Öğretmenlerinin Mesleki Yeterlikleri Hakkında, Diğer Öğretmenler Ve İdarecilerin Görüşleri*, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Yeditepe Üniversitesi: İstanbul.
- Demiral, H., *Sınıf Öğretmenliği Özel Alan Yeterlikleri Hakkında Öğretmen Adaylarının Görüşleri*,
http://www.academia.edu/985043/Sinif_Ogretmenligi_Ozel_Alan_Yeterlikleri_Hakkinda_Ogretmen_Adaylarinin_Gorusleri (20 Kasım 2012 tarihinde erişilmiştir).
- Demirel, Ö. (2007), *Eğitimde Program Geliştirme*, Ankara: Pegem Yayıncılık.
- Doğan, C. (2005). “Türkiye’de Sınıf Öğretmeni Yetiştirme Politikaları ve Sorunları”, 3(35), 133-149.

- Erdemoğlu, Ş. D. (2007). *Öğretmenlerin Mesleki Tükenmişlik Düzeyleri (Ankara İli İlköğretim Ve Ortaöğretim Okulları Örneği)*, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Gazi Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü: Ankara.
- Erden, M. (1999). *Öğretmenlik Mesleğine Giriş*, Ankara: Alkım Yayıncılık.
- Ertürk, S. (1986). *Eğitimde Program Geliştirme*, Ankara: Yelkentepe Yayınları.
- Feng, L. and Sass, T. R. (2012). Teacher Quality and Teacher Mobility, *W.J. Usery Workplace Research Group Paper Series*, 2, 2-32
- Girgin, G. (2009). “Öğretmenlerin İş Doyumuna Etki Eden Faktörlerin İncelenmesi”, *e-Journal of New World Sciences Academy*, 4(4), 1298-1307.
- Gürol, M. (2004). *Öğretimde Planlama Uygulama Değerlendirme*, Elazığ: Üniversite Kitabevi.
- Karacaoğlu, Ö. C. (2008); “Öğretmenlerin Yeterlik Algıları”, *Yüzyüncü Yıl Üniversitesi, Eğitim Fakültesi Dergisi*, 5(1), 70-97.
- Kolburan Geçer, A. (2002). *Öğretmen Yakınlığının Öğrenci Başarıları, Tutumları ve Güdülenme Düzeyleri Üzerindeki Etkisi*, Yayınlanmamış Doktora Tezi, Ankara Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü:Ankara.
- Küçükahmet, L. (1999). *Öğretmenlik Mesleğine Giriş*, İstanbul: Alkım Yayıncılık.
- Küçükoğlu, A. ve Kaya, H. İ. (2008). *Öğretim İlke Ve Yöntemleri*, Erzurum: Lisans Yayınları.
- Maraşlı, Ş. (2007). *Türkiye’de Eğitimle İlgili Süreli Yayınlara Yansıyan Öğretmen Sorunları*, Yüksek Lisans Tezi, Ankara Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü: Ankara.

- MEB, (2008). Sınıf Öğretmeni Özel Alan Yeterlikleri, <http://oyegm.meb.gov.tr/www/sinif-ogretmenligi-alan-yeterlikleri/icerik/56> (20 Kasım 2012 tarihinde erişilmiştir).
- MEB, (2008). Öğretmenlik Mesleği Genel Yeterlikleri, <http://oyegm.meb.gov.tr/www/ogretmenlik-meslegi-genel-yeterlikleri/icerik/39> (20 Kasım 2012 tarihinde erişilmiştir).
- MEB, (2012). Öğretmenlerin Atama ve Yer Değiştirme Yönetmeliği, mevzuat.meb.gov.tr/html/24076_0.html (20 Kasım 2012 tarihinde erişilmiştir).
- Özben, K. (2003). *Birleştirilmiş Sınıf Uygulamasında Karşılaşılan Sorunlar*, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Pamukkale Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü: Denizli.
- Özpınar, M. ve Sarpkaya, R. (2010). “Köyde Görev Yapan Sınıf Öğretmenlerinin Sorunları”, *Pamukkale Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 27, 17-29.
- Scafidi, B., Stinebrickner, T. R. and Sjoquist, D. L. (2005). Race, Poverty and Teacher Mobility, Andrew Young School of Policy Studies Research Paper Series, 06, 51-87
- Seferoğlu, S. Sadi. (2010). “Sınıf Öğretmenlerinin Kendi Meslekî Gelişimleriyle İlgili Görüşleri, Beklentileri ve Önerileri”, *MEB Dergisi*, 149, 66-71.
- Seferoğlu, S. S. (2004). Öğretmen Yeterlikleri ve Mesleki Gelişim, *Bilim ve Aklın Aydınlığında Eğitim Dergisi*, 58, 40-45.
- Sünbül, A. M. (2005). *Öğretmenin Dünyası*, Eskişehir: Odunpazarı Belediyesi Yayınları.

- Şahin, A. (2011). “ Öğretmen Algılarına Göre Etkili Öğretmen Davranışları”, *Ahi Evran Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 12(1), 239-259.
- Şencan, A. C. (2010). *İlköğretimde Öğretmen-Öğrenci İletişiminden Öğrencilerin Beklentileri*, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Yeditepe Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü:İstanbul.
- Şişman, M. (1999). *Öğretmenliğe Giriş*, Ankara: Pegem Yayınları.
- Taşdemir, M. (2007). “Sınıf Öğretmenlerinin Okul, Meslektaşları Ve Kendi Mesleki Yeterliklerini Algılamaları”, *MEB Dergisi*, 174, 171-192.
- Taşkaya, S. M. (2012), “Nitelikli Bir Öğretmende Bulunması Gereken Özelliklerin Öğretmen Adaylarının Görüşlerine Göre İncelenmesi”, *Erciyes Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 33, 14.
- Taşpınar, M. (2004). *Öğretmenlik Mesleği*, Ankara: Nobel Yayın Dağıtım.
- Tekışık, H.H. (2003). “Öğretmen Yetiştiren Okullarımız”, *Çağdaş Eğitim Dergisi*, 295, 55.
- Türk Eğitim Derneği. (2009), *Öğretmen Yeterlikleri*, Ankara: Okan Matbaacılık.
- Ubuz, B. ve Sarı, S. (2009). “Sınıf Öğretmeni Adaylarının İyi Öğretmen Olma İle İlgili Görüşleri”, *Ondokuz Mayıs Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 28, 53-61.
- Varış, F. (1981). *Eğitim Bilimine Giriş*, Ankara: Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Yayınları.
- World Bank, (2005). *Learnin to teach in the knowledge society*, Final Repport by Task Manager Juan Manuel

Yıldırım, A. (2005). *Sosyal Bilimlerde Nitel Araştırma Yöntemleri*, Ankara: Seçkin Yayıncılık.

YÖK, (1998). *Fakülte-Okul İşbirliği*, Ankara.

YÖK, (2006). *Eğitim Fakülteleri Araştırması*, Ankara.

EK-I: ANKET FORMU

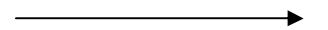
Değerli Eğitimcim;

Bu anket, “**Birden Fazla Sınıf Öğretmeni Değişen İlkokul Öğrencilerinin Yaşadıkları Sorunlar**”ı belirlemek için; Sınıf Öğretmenlerinin, Okul İdarecilerinin ve İlköğretim Müfettişlerinin görüşlerini almak amacıyla hazırlanmıştır. Her madde ile belirtilen görüşü, katılımcının ne kadar sıklıkla gösterdiğini dikkate alarak ilgili seçeneği (X) ile işaretleyiniz.

- Cinsiyetiniz**
A.Kadın () B.Erkek ()
- Görev Yaptığınız Yerleşim Birimi**
A. İl merkezi () B. İlçe Merkezi ()
C. Belde () D.Köy ()
- Mesleği**
A.Sınıf Öğretmeni () B.Branş Öğretmeni () C. İdareci () D. Müfettiş ()
- Meslekteki Kıdeminiz**
A.1-5 yıl () B.6-10 yıl () C.11-15 yıl ()
D.16-20 yıl () E.21 ve üzeri ()
- Şimdiye kadar kaç okulda görev yaptınız?**
A. 1 B. 2 C. 3 D. 4 E. 5 ve üzeri

Soru No	AŞAĞIDAKİ SORULARDA “BİRDEN FAZLA SINIF ÖĞRETMENİ DEĞİŞEN İLKOKUL ÖĞRENCİLERİNİN YAŞADIKLARI SORUNLARA YÖNELİK GÖRÜŞLER” YER ALMAKTADIR. GÖRÜŞE KATILMA DERECEĞİNE GÖRE İLGİLİ SEÇENEĞİ (X) İLE İŞARETLEYİNİZ.	Tamamen Katılıyorum	Katılıyorum	Kısmen Katılıyorum	Katılmıyorum	Hiç Katılmıyorum
		5	4	3	2	1
1	Öğretmenin değişimi öğrenci başarısını olumsuz yönde etkilemektedir.					
2	Öğretmenin değişmesi öğrenci davranışı üzerinde olumsuz bir etkiye neden olmaktadır.					
3	Okul idaresi öğretmeni değişen sınıfla ilgili sürekli problemler yaşamaktadır.					
4	Öğrenciler yeni gelen öğretmene karşı önyargılı davranmaktadır.					
5	Öğrenciler sürekli yeni gelen öğretmenleriyle giden öğretmenlerini karşılaştırmaktadır.					
6	Öğretmenler birinci sınıf haricinde aldıkları sınıfı benimsememektedir.					
7	Öğrenciler, öğretmen değişiminden psikolojik olarak etkilenmektedir.					
8	Öğrencilerin,öğretmen değişimi sonrasında sınıf kurallarına uymamasında artış göstermektedir.					
9	Öğretmeni değişen sınıftaki başarı düzeyinde artış görülmektedir.					
10	Disiplin sorunu bulunan sınıfın öğretmeni değişmelidir.					
11	Yeni sınıfında göreve başlayan öğretmen öğrencilere karşı yeterince ilgi göstermemektedir.					
12	Yeni sınıfında göreve başlayan öğretmenle öğrenci arasında çatışmalar olmaktadır.					
13	Müfettişler öğretmeni değişen sınıfın teftişini yüzeysel yapmaktadır.					
14	Müfettişler öğretmeni değişen sınıfın teftişini diğer sınıflara göre daha rahat yapmaktadır.					
15	Okul idaresi öğretmeni değişen sınıfı vazgeçilmiş sınıf olarak görmektedir.					
16	Öğretmeni değişen öğrenciler, okulu sevmemektedir.					
17	Öğretmeni değişen öğrenciler derslerin daha rahat geçtiğini düşünmektedir.					

ARKA SAYFAYA GEÇİNİZ

Soru No	Öğretmen Görüşleri:	Tamamen Katlıyorum	Katlıyorum	Kısmen Katlıyorum	Katılmıyorum	Hiç Katılmıyorum
18	Öğretmeni değişen öğrenciler okulda sıkılmaktadırlar.					
19	Öğretmeni değişen sınıfın disiplin sorunlarında azalma görülmektedir.					
20	Öğretmen herhangi bir nedenle ayrıldıktan sonra okul idarecileri yeni öğretmen bulmakta zorlanmaktadır.					
21	Herhangi bir nedenle tayini çıkan öğretmenin yerine genelde ücretli öğretmen atanmaktadır.					
22	Öğretmenlerin sık sık değişmesi eğitim sisteminin önemli bir problemidir.					
23	Öğretmenlerin sık sık değişmesinde Milli Eğitim Müdürlüklerinin etkisi vardır.					
24	Öğretmen sayısındaki yetersizlik sık sık öğretmen değişmesinin temel nedenidir.					
25	Öğrenciler yeni gelen öğretmenlerinden çekinmektedir.					
26	Yeni sınıfına başlayan öğretmen derslerde farklı etkinlikler kullanmaya gerek duymamaktadır.					
27	Öğrencilerin yaptıkları çalışmalar yeni gelen öğretmen tarafından takdir edilmemektedir.					
28	Yeni sınıfında göreve başlayan öğretmen öğrencilere not vermede güçlük yaşamaktadır.					
29	Öğrenciler yeni gelen öğretmenlerine soru sormaya çekinmektedirler.					
30	Yeni sınıfında göreve başlayan öğretmen öğrencilerin seviyesine uygun ders anlatamamaktadır.					
31	Yeni sınıfında göreve başlayan öğretmen konuyu tam kavratmadan yeni konuya geçmektedir.					
32	Yeni sınıfında göreve başlayan öğretmen derslere genelde hazırlıksız girmektedir.					
33	Yeni sınıfında göreve başlayan öğretmen öğrencilerle yeterince ilgilenmediğinden öğrenci başarısı düşmektedir.					
34	Okul idarecileri öğretmeni değişen öğrencilerle ve yeni gelen öğretmenle rahat iletişim kuramamaktadır.					
35	Yeni sınıfında göreve başlayan öğretmen giden öğretmene göre daha başarılı olmaktadır.					
36	Atama ve Yer Değiştirme Yönetmeliği öğretmenin sık yer değiştirmesine olanak tanımaktadır.					
37	Sınıf öğretmenleri öğrencilerini ilkokuldan mezun edene kadar tayin istememelidir.					
38	Sınıf öğretmenlerinin, öğrencilerini ilkokuldan mezun edene kadar tayin hakkı olmamalıdır.					
39	Öğrencilere 4 yıl ders verip ilkokuldan mezun eden öğretmenlere ekstra puan verilmelidir.					
40	Öğretmenlerin 4 yıl boyunca aynı yerde ve aynı sınıfta kalıp öğretmenlik yapması maddi ve manevi olarak cazip hale getirilmelidir.					

41. Birden fazla sınıf öğretmeni değişen ilkokul öğrencilerinin yaşadıkları başka sorunlar varsa, görüşlerinizi lütfen aşağıya yazınız.

.....

.....

.....

ÖZGEÇMİŞ

Adı Soyadı: Ahmet Zekeriya YILDIZ

Doğum Yeri ve Yılı: Elazığ, 1984

Unvanı: Öğretmen

e-posta : a_zekeriya23@hotmail.com

Eğitim Durumu :

2009-2013 **Fırat Üniversitesi (Elazığ)(Eğitim Bilimleri Enstitüsü)**
İLKÖĞRETİM ANABİLİM DALI SINIF ÖĞRETMENLİĞİ BİLİM DALI
Yüksek Lisans Eğitimi

2004 – 2007 **Fırat Üniversitesi (Elazığ)**
EĞİTİM FAKÜLTESİ SINIF ÖĞRETMENLİĞİ
Lisans Eğitimi

2003-2004 **Afyon Kocatepe Üniversitesi (Afyonkarahisar)**
EĞİTİM FAKÜLTESİ SINIF ÖĞRETMENLİĞİ
Lisans Eğitimi

1998 – 2001 **Balakgazi Lisesi (Elazığ)**
Lise Eğitimi

1995-1998 **Evrenpaşa Ortaokulu (Elazığ)**
Ortaokul

1991 – 1995 **Aziz Gül İlkokulu (Elazığ)**
İlkokul

Askerlikle İlişği: Ağustos-Ocak 2011 Kısa Dönem

Yabancı Diller :

İngilizce
(Temel-Orta Seviyede)

Çalıştığı Kurum:

Eylül 2007- Şubat 2008 Karakoçan Karşıyaka İlköğretim Okulu (Sınıf Öğretmeni)
Mart 2008- Halen Palu Baltaşı İlkokulu (Sınıf Öğretmeni)

Katıldığı Kurslar-Seminerler:

15-19 Haziran 2009 Özel Eğitim Semineri (Palu Halk Eğitim Merkezi Müdürlüğü)